TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARI KORUMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Fethiye Göcek
ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
YÖNETİM PLANI
(2025-2029)

9633060 1 - 17963306 01 - 17963306 01

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

FETHİYE-GÖCEK ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

YÖNETİM PLANI

2025-2029

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

ÖNSÖZ

Doğal zenginliklerimiz, biyolojik çeşitliliğimiz ve kültürel değerlerimiz bizlere miras bırakılan en değerli hazinelerdir. Bu hazineyi korumak, gelecek nesillere sağlıklı bir çevre bırakmak ve sürdürülebilir bir kalkınma sağlamak hepimizin ortak sorumluluğudur. Ülkemizde Özel Çevre Koruma Bölgeleri (ÖÇKB), bu mirasın en değerli parçalarından biridir.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ilan edilen Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından koruma kullanma dengelerinin hassas bir şekilde belirlenmesi amacıyla biyolojik çeşitlilik araştırmaları, tür ve habitat izlemeleri, taşıma kapasiteleri araştırmaları gibi birçok bilimsel araştırma ve inceleme çalışmaları yürütülmekte ve bu çalışmalar ışığında Yönetim Planları hazırlanmaktadır.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel zenginlikleri koruma altına alırken, yaşayan halkın ve tüm paydaşların ihtiyaçlarını da gözeten bir yönetim anlayışını benimsemektedir. Bu plan, bölgenin karşı karşıya olduğu çevresel tehditleri tespit etmek, bu tehditlere karşı etkin önlemler geliştirmek ve bölgenin sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Yönetim planının oluşturulmasında bilimsel veriler, uzman görüşleri ve bölge halkının katkıları temel alınmıştır. Hazırlanan Yönetim Planının hedefi, sürdürülebilirlik yaklaşımı çerçevesinde bölgenin koruma kullanma dengesi içerisinde gelişmesini tesis ederek, doğal, tarihi ve kültürel değerleri gelecek kuşaklara aktarmak ile doğa koruma bilincini artırmaktır. Bu planın başarıyla uygulanması, yalnızca ilgili kamu kurumlarının değil aynı zamanda yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının, alanda yaşayan ve alanı kullanan tüm tarafların aktif katılımını gerektirmektedir. Bölgenin korunması ve sürdürülebilir kalkınmasının sağlanması bu işbirliği ve ortak sorumluluk bilinciyle mümkün olacaktır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Yönetim Planı 5 yıllık uygulama döneminde gerçekleştirilmek üzere 5 ideal hedef, 9 uygulama hedefi ve yönetimi bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 35 faaliyet tanımlanmıştır. Planın hedeflerine ulaşılabilmesi, planın hazırlanmasında olduğu üzere, uygulama sürecinde de birlikte çalışılması ve tüm tarafların planda tanımlanan sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesi beklenmektedir. Bu kapsamda; Fethiye-Göcek ÖÇKB Yönetim Planının bölge için faydalı olmasını diler, çalışmada emeği geçen kişi kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimi sunarım.

Dr. H. Abdullah UÇAN
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

PROJE KÜNYESİ :

Proje Sahibi:	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Projenin Adı:	Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planını Hazırlama Projesi
Projenin Yeri:	Muğla
Raporu Hazırlayan Kuruluş:	Aktel Çevre Danışmanlık Müşavirlik Mühendislik Ltd. Şti.
Adresi:	1330. Sokak, No:16/16 Aşağıöveçler/ANKARA
Telefon:	0 312 472 40 17
Faks:	0 312 472 31 69
E-posta:	aktel1@aktel1.com

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

FETHİYE-GÖCEK ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ YÖNETİM PLANI

TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KOORDİNASYON

Dr. H. Abdullah UÇAN…… Genel Müdür

Dr. Beyhan OKTAR……. Genel Müdür Yardımcısı V.

Mustafa UZUN…….. Koruma, İzleme ve ÖÇKB Daire Başkanı

PROJE KONTROL EKİBİ

Dilek DELİÇAY……... Yönetim Planları Şube Müdürü

Arzu GÜR……Kimya Mühendisi

Tülay ÇALIŞKAN……Jeoloji Mühendisi

PROJE DESTEK EKİBİ

Mert YARDİBİ……Ziraat Mühendisi

Kübra Ayşegül UÇAÇAN…….....Şehir Plancısı

Sadiye AKKILIÇ…….....Şehir Plancısı

İsmail Hakkı KURTBEYOĞLU……...Veteriner Hekim

Ömer Çağatay ÇETİN…….. İnşaat Mühendisi

Özlem Yılbaşı GÜMÜŞ……Jeoloji Mühendisi

AKTEL ÇEVRE DANIŞMANLIK MÜŞ. MÜH. LTD. ŞTİ. PROJE EKİBİ

Mustafa TEL……Proje Koordinatörü (Çevre Y. Mühendisi)

Haydar KARACAN……..Kolaylaştırıcı (Su Ürünleri Y. Mühendisi)

Tolga ÇETİNKAYA……Kolaylaştırıcı (Uzman Biyolog)

Tarık BATUHAN ……... Kolaylaştırıcı (Uzman Biyolog (Danışman))

Doç.Dr.Bülent Yorulmaz ……Kolaylaştırıcı (Hidrobiyolog (Danışman))

Baran ÖNDER…….. CBS Uzmanı (Çevre Mühendisi)

Ercan VELDET……Proje Uzmanı (Çevre Mühendisi)

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

KATKI VERENLER

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

DSİ 21. Bölge Müdürlüğü

Muğla Orman Bölge Müdürlüğü

Muğla Sıtkı Koçman Üniv./Biyoloji Bölümü

Muğla Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

Muğla BŞB-Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı

Muğla Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Muğla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Muğla Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Fethiye Kaymakamlığı

Fethiye Belediye Başkanlığı

Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı

Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü

Fethiye Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı

Fethiye Liman Başkanlığı

Göcek Liman Başkanlığı

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı

Fethiye Ziraat Odası Başkanlığı

Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi

Deniz Temiz Derneği/ Turmepa Fethiye Kıyı ve Deniz Merkezi

Su Altı Araştırmaları Derneği (SAD)

Akdeniz Koruma Derneği

Göcek Kültür ve Turizm Derneği

Fethiye Otelciler Birliği Derneği

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

S.S. Göcek İnlice Su Ürünleri Koop.

Göcek Mavi Tur. Deniz Mot.Taş.Koop.

Deniz Kaplumbağaları Araştırma Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi

Göcek Mahallesi Muhtarlığı

Gökçeovacık Mahallesi Muhtarlığı

İnlice Mahallesi Muhtarlığı

Kargı Mahallesi Muhtarlığı

Yanıklar Mahallesi Muhtarlığı

Kayaköy Mahallesi Muhtarlığı

Karakeçililer Mahallesi Muhtarlığı

Çamköy Mahallesi Muhtarlığı

Çiftlik Mahallesi Muhtarlığı

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

KISALTMALAR

ÖÇKB : Özel Çevre Koruma Bölgesi

DSİ : Devlet Su İşleri

CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri

IUCN : Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği

CITES : Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme

CR : Kritik

EN : Tehlikede

LC : En Az Riskli

NT : Tehlikeye Yakın

VU : Hassas

EC : Elektriksel İletkenlik

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

AGİ : Akım Gözlem İstasyonu

TSE : Türk Standarları Enstitüsü

CFU : Koloni Sayım Miktarı

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İÇİNDEKİLER

1. ALAN TANIMI 2

1.1. Alanın Temel Özellikleri ve Tanımı 2

1.1.1. Alanın Konumu 3

1.1.2. Yönetim Yapısı (Koruma Statüleri ve Yönetim Çerçevesi) 4

1.2. Fiziksel Özellikler 9

1.2.1. İklim 9

1.2.2. Jeolojik Özellikler 10

1.2.2.1. Hidrojeoloji 14

1.2.2.2. Toprak Yapısı 16

1.2.3. Topografik Özellikler 17

1.2.3.1. Eğim 18

1.2.3.2. Bakı 19

1.2.3.3. Yükseklik 20

1.2.3.4. Jeomorfolojik Yapı 21

1.2.4. Hidroloji 25

1.2.5. Su Kalitesi 32

1.3. Biyolojik Özellikler 40

1.4. Sosyo-Ekonomik Özellikler 90

1.4.1. Arazi Kullanımı 94

1.4.2. Tarım, Hayvancılık 97

1.4.3. Turizm 100

1.5. Tarihi ve Kültürel Değerler 104

2. DEĞERLENDİRME 108

2.1. Ekolojik değerlendirme 108

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

2.1.1. Flora ve Fauna Değerlendirmesi 108

2.1.2. Niteliksel Değerlendirme 112

2.2. Kültürel Değerlendirme 113

2.3. Sosyo-ekonomik Değerlendirme 114

3. YÖNETİM PLANININ HAZIRLANMASI İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR 120

3.1.Paydaş Analizi 120

3.2. Odak Grup Toplantıları ve İkili Görüşmeler 121

3.3. Paydaş Toplantıları 121

3.4. Vizyon 124

3.5. İdeal Hedefler 124

3.6. Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler 125

3.7. Sorun Ağacı (Kök Neden Analizi) 127

3.8. Alanı Önemli Kılan Değerlerin Belirlenmesi 130

3.9. Uygulama Hedefleri 131

3.10. Faaliyet ve Faaliyet Planları 132

5. ÇALIŞMA PLANI.....HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.**1**

6. PROJELER..... 1711

7. KAYNAKÇA 1722

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablolar **Sayfa No**

Tablo 1 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Koruma Statülü Alanlar 4

Tablo 2 : Fethiye-Göcek ÖÇKB Alan Yönetiminde 1. Derecede İlgili Kurumlar..... 7

Tablo 3: Muğla İklim Dağılım Tablosu 9

Tablo 4: Jeolojik Formasyonlar ve Kapladığı Alanlar 12

Tablo 5 : Eğim Sınıfları..... 18

Tablo 6 : Eğim Grupları ve Kapladıkları Alanlar 18

Tablo 7 : Bakı Grupları ve Kapladıkları Alanlar..... 19

Tablo 8 : Yükseklik Grupları ve Kapladıkları Alanlar..... 20

Tablo 9 : Bölgedeki Karasal ve Sucul Flora Tür Listesi 51

Tablo 10 : Bölgedeki Memeli Türleri..... 61

Tablo 11 : Bölgedeki Kuş Türleri 64

Tablo 12 : Bölgedeki ikiyaşamlı ve sürüngen türleri 80

Tablo 13 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Belediye, Mahalleler ve Nüfusları 92

Tablo 14: Fethiye İlçesi Arazi Dağılımı..... 97

Tablo 15: Kuru ve Sulu Tarım Alanı 97

Tablo 16: Tarımsal Sulamanın Kimler Tarafından Sağlandığı 97

Tablo 17: Üretim Şekline Göre Arazi Dağılımı 98

Tablo 18: Sera Alanları 98

Tablo 19: 2022 Yılı Örtüaltı Sebzecilik 98

Tablo 20: 2022 Yılı Açık Sebze Tarımı 99

Tablo 21 : Fethiye İlçesi Yıllara Göre Hayvan Varlığı 99

Tablo 22: 2021 Yılı Sağmal Hayvan Sayısı ve Süt Üretimi 100

Tablo 23: 2022 Yılı Hayvansal Ürün Miktarı 100

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 24 : Fethiye İlçesi İşletme Belgeli Konaklama Tesis Sayısı ve Kapasitesi 100

Tablo 25: Fethiye İlçesi Yatırım Belgeli Konaklama Tesis Sayısı ve Kapasitesi..... 101

Tablo 26 : Muğla İli Turist İstatistikleri 101

Tablo 27 : Muğla İli Turistlerin Tesislere Geliş Sayıları 102

Tablo 28: Muğla İli Turistlerin Geceleme Sayıları 102

Tablo 29: Fethiye'nin Tarım Alanları 114

Tablo 30: Fethiye'nin Yıllara ve Yaşlara Göre Nüfusu 116

Tablo 31: Fethiye İlçesinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik (SEGE) Değerlendirme Tablosu 117

Tablo 32 : Fethiye İlçesi Eğitim Durumu..... 117

Tablo 33 : Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Özet SWOT Analizi 118

Tablo 34 : Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler..... 125

Tablo 35 : Sorun Ağacı (Kök Neden Analizi)..... 127

Tablo 36. İdeal Hedefler, Uygulama Hedefleri ve Faaliyetler 132

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Şekiller **Sayfa No**

Şekil 1 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yer Bulduru Haritası..... 3

Şekil 2 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Koruma Statülü Alanlar 6

Şekil 3: Fethiye ve Yakın Çevresi Genelleştirilmiş Tektonostratigrafik Sütun Kesiti (Ardahanlıoğlu Z. R., 2014) 10

Şekil 4 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Jeoloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014) 13

Şekil 5: Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Deprem Risk Haritası 14

Şekil 6 :Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinin Hidrojeoloji Haritası..... 15

Şekil 7 : Fethiye-Göcek yakın çevresine ait toprak grupları haritası (Can, 2010) 17

Şekil 8 :Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Eğim Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014) . 18

Şekil 9 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Bakı Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014) .. 19

Şekil 10 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yükseklik Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)..... 20

Şekil 11: Fethiye ve Yakın Çevresinin Jeomorfoloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)..... 24

Şekil 12 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Hidroloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014) 30

Şekil 13 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Balıkçılığa Kapalı Alanlar 31

Şekil 14 : Analiz Noktalarını Gösterir Uydu Görüntüsü..... 32

Şekil 15 : Fethiye İlçe Merkezi Kanal Ağızları..... 35

Şekil 16 : Deniz Suyu Analiz Noktaları 37

Şekil 17 : ÖÇKB Kareleme Haritası 40

Şekil 18 : Bitki Birlikleri 47

Şekil 19 : *Lyciasalamandra fazilae* (Göcek kara semenderi) 77

Şekil 20. Fethiye-Göcek ÖÇKB *Posidonia oceanica* Yayılım Alanları 87

Şekil 21. Fethiye-Göcek ÖÇKB *Posidonia oceanica* Yayılım Alanlarındaki Sürgün Sayısı.. 87

Şekil 22: Ülkemizdeki Biyoçeşitlilik Sıcak Noktaları 95

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Şekil 23 : Fethiye-Göcek ÖÇKB Bölgeleme Haritası Uydu Görüntüsü

Grafikler **Sayfa No**

Grafik 1 :EUNIS habitat sınıflarının Fethiye-Göcek ÖÇKB içindeki dağılımı 49

Grafik 2: Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisindeki 2023 Yılı Mahalle Nüfusları 92

Grafik 3: Fethiye İlçesi Yıllara Göre Nüfus Artış Hızı 93

Grafik 4: Fethiye İlçesi 2022 Yılı Eğitim Durumu 93

Grafik 5 : Fethiye-Göcek ÖÇKB Alan Dağılımı 95

Grafik 6 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Kullanımlara Göre Alan Dağılımı 96

Grafik 7 : Karasal Alan Kullanımının Kendi İçerisindeki Dağılım Oranları (Google Veri Tabanı, 2024) 96

Grafik 8 : Fethiye – Göcek ÖÇKB İçerinde Doğal Sit Statüsünde Bulunan Alanların Dağılımı (Sit Alanları Yönetim Sistemi(SAYS), 2024) 96

Resimler **Sayfa No**

Resim 1 : Mendos Dağlarından Bir Görünüm 21

Resim 2: Baba Dağdan Bir Görünüm 22

Resim 3 : Haticeana Dağından Bir Görünüm (Koruköy tarafı) 22

Resim 4 : Fethiye ve Kargı Ovasından Bir Görünüm (Çamköy tarafı) 23

Resim 5 : Kocagölden Bir Görünüm 25

Resim 6 : Akgölden Bir Görünüm 27

Resim 7 : İnlice Çayı Denize Ulaştığı Kesim, İnlice Plajı'ndan Görünüm 27

Resim 8 : Çayboğazı Deresi (Kargı Çayı)'nın Denize Ulaştığı Kesim, ... 28

Resim 9 : Sineklidere (Susambeleni Deresi) Denize Ulaştığı Kesim, ... 28

Resim 10 : Çerçi Deresinden Bir Görünüm (CAN, 2010) 29

Resim 11: *Periploco graecae-Liquidambaretum orientalis* birliği 41

Resim 12: *Aetheorhizo bulbosae-Pinetum brutiae* birliği 42

Resim 13: *Quercus aucheri-Oleetum europaeae* birliği 43

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Resim 14: *Lilio-Arbutetum andrachne* birliği 44

Resim 15: *Alysso-Genistetum acanthocalae* birliği 45

Resim 16: *Cladio-Schoenetum nigricantis* birliği 46

Resim 17: Bölgedeki bazı flora türleri 59

Resim 18 : Su samuru (*Lutra lutra)* 62

Resim 19 : Bölgedeki bazı kuş türleri 76

Resim 20 : *Lyciasalamandra fazilae* (Göcek kara semenderi) 77

Resim 21 : Bölgedeki sürüngen türleri 81

Resim 22 : Bölgedeki bazı böcek türleri 85

Resim 23: Akdeniz Egzotik Balık Türleri 85

Resim 24: *Cymodocea nodosa, Posidonia oceanica* (Foto:Burak Ali Çiçek) 88

Resim 25: Denizel Canlı Türleri 88

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

179633060601 - 179633060601 - 179633060601

YÖNETİCİ ÖZETİ

Fethiye-Göcek ÖÇKB yönetim planını hazırlama ve uygulama projesi, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile Aktel Çevre Danışmanlık Müşavirlik Mühendislik Ltd. Şti. arasında 7 Temmuz 2022 tarihinde imzalanan sözleşme kapsamında yürütülmüştür. Çalışmanın amacı, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesinin doğal, tarihi, kültürel değerleri ve sosyo-ekonomik yapısını bütünleşik alan yönetimi yaklaşımı ile sürdürülebilirlik anlayışına uygun şekilde planlayarak korumak ve yönetmektir.

Yönetim Planı, koruma statüsündeki alanların korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması, geliştirilmesi, yönetimi ve tanıtılması ile ilgili bölgedeki faaliyetler için kılavuz teşkil eden teknik bir rapordur. Aynı zamanda bölgede yaşayanlar, alan yönetimini sağlayanlar ve diğer tüm paydaşlar arasında varılan ortak kararları ve eylemleri belirleyen yol göstericidir.

Fethiye-Göcek ÖÇKB'de yönetim planı ile doğrudan veya dolaylı ilgisi olabilecek, yönetim planının uygulanmasını ve sonucunu etkileyebilecek kilit aktörler belirlenirken; merkezi yönetim, il yönetimi ve yerel yönetim ölçeğinde paydaşlar göz önünde bulundurulmuştur. Planın hazırlanma sürecinde paydaşların en geniş katılımı sağlaması; tüm tarafların sürecin her aşamasında bilgi ve tecrübelerini aktararak sürece katkı vermeleri çalışmanın en önemli önceliği olmuştur. Bu amaçla; 14-15-16 Aralık 2022, 11-12 Ekim 2023 tarihlerinde toplam 2 adet paydaş toplantısı düzenlenmiştir. Düzenlenen bu toplantılarda, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının merkezi ve yerel teşkilatları, valilik, kaymakamlık, ilgili belediye, muhtarlıklar, ilgili dernek temsilcileri ve ilgili odalar yer almıştır.

Yönetim Planı çalışmalarında, alanı önemli kılan değerler belirlenmiş, yönetim planı için ideal (uzun dönem) hedefler, yönetimi etkileyen faktörler, uygulama hedefleri ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak faaliyetler belirlenerek her faaliyet için faaliyet planları hazırlanmıştır. Çalışma neticesinde 5 ideal hedef, 9 uygulama hedefi ve yönetimi bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 35 faaliyet tanımlanmıştır. Hazırlanan faaliyetler kapsamında 21-22 Kasım 2023 tarihlerinde ilgili kurumlarla ikili görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde faaliyet planları netleştirilmiştir.

Ayrıca, çalışma kapsamında arazide yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucu Fethiye-Göcek ÖÇKB'deki hassas bölgeler belirlenmiş ve bu bölgelere ait koruma kullanma kararları oluşturulmuştur.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye-Göcek ÖÇKB Yönetim Planı, başta Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü yetkilileri ve uzmanları olmak üzere, ilgili kamu kurumları, belediye, muhtarlıklar ve yöre halkı temsilcilerinin katkı ve desteğiyle hazırlanmış ortak bir üründür. Proje ekibi olarak çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ediyor, ülkemizin en değerli alanlarından biri olan Fethiye-Göcek ÖÇKB'nin doğal, kültürel ve sosyoekonomik değerlerinin yaşatılması için planlama sürecindeki katılım ve ilginin uygulama sürecinde de artarak devam etmesini diliyoruz.

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

96330601 - 17963306

1. ALAN TANIMI

1.1. Alanın Temel Özellikleri ve Tanımı

Akdeniz kıyısında bulunan ve denizel alanları da içinde barındıran Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi, 05.07.1988 tarih ve 88/13019 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile tespit ve ilan edilmiştir. 02.03.1990 tarih ve 20449 sayı Resmi Gazete'de yayımlanan 18.01.1990 tarih ve 90/77 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ilk sınır değişikliği, 09.12.2006 tarih ve 26371 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 08.11.2006 tarih ve 2006/11266 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de 2. sınır değişikliği yapılarak son halini almıştır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB; Muğla İli'nin Akdeniz Bölgesi sınırları dahilinde 805,37 km^2'lik alanda 12 yerleşim birimini içine alır. Muğla İline bağlı, Fethiye İlçesi ve İlçeye bağlı Ölüdeniz, Karaçulha, Çamköy, Çiftlik, Göcek, Gökçeovacık, İnlice, Kargı, Yanıklar, Kayaköy, Karakeçililer mahalleleridir.

Ölüdeniz, Karaçulha, Çamköy, Çiftlik ve Göcek'in 12.11.2012 tarihinde 6360 sayılı kanun ile köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi (Fethiye-Göcek ÖÇKB), Muğla il merkezinin 120 km güneydoğusunda, Mendos Dağı'nın eteğinde, iç körfezin hemen doğu kenarında yer almaktadır. Teke Yarımadası'nın batı kesiminde yer alan Fethiye İlçesi'nin kuzeybatısında Köyceğiz İlçesi, kuzeyde Denizli, Burdur, doğuda ise Antalya İli yer almaktadır.

Denizel alanı 330,28 km^2 büyüklüğünde olan Fethiye-Göcek ÖÇKB, sahip olduğu eşsiz doğal güzellikleri, kıyıları, tarihi ve kültürel özellikleri ile yat turizmi açısından da büyük öneme sahiptir. Bölgede kıyı boyunca küçük koylar ve körfezler bulunmaktadır. Bunun en özgün örneği Göcek Körfezi'dir. Belceğiz Köyü'ndeki Ölüdeniz Lagün'ü sakin bir görünüm arz eder. Görülmeye değer koylar arasında Turunç Pınarı Koyu, Kalemya Koyu, Samanlık ve Boncuklu koyları yer alır.

Fethiye Körfezi'nin batı ve kuzeybatısına doğru uzanan irili ufaklı adalar Oniki Adalar olarak adlandırılır. Bu adaların başlıcaları; Şövalye Adası, Kızıl Ada, Katrancı Adası, Delikli Adalar, Kızlan Ada, Göcek Adası, Zeytin Adası, Şeytan Adası, Yassıca Adası, Hacı Halil Adası, Tersane Adası ve Domuz Adası'dır.

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Fethiye-Göcek ÖÇKB tür çeşitliliği açısından son derece zengindir. Bern Sözleşmesi ve CITES ile koruma altına alınan Caretta caretta, ve Chelonia mydas türlerinin üreme alanlarından bir tanesi de Fethiye Kumsalıdır.

Erişim:20.02.2024**,** https://ockb.csb.gov.tr/fethiye-gocek-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2746

Fethiye-Göcek ÖÇKB de dere içlerinde, deltalarda ve taban suyunun yüksek olduğu yerlerde yetişen Liquidambar orientalis (Günlük ağacı) ormanları endemik türler arasında yer alır. Günlük ağacından elde edilen sığla yağı kozmetik ve ilaç sanayide kullanılmaktadır.

Erişim:20.02.2024**,** https://ockb.csb.gov.tr/fethiye-gocek-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2746

Ayrıca; Göcek kara semenderi (Lyciasalamandra fazilae) bölgede yaşayan endemik hayvan türüdür**. Erişim**:20.02.2024**,** https://ockb.csb.gov.tr/fethiye-gocek-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2746

1.1.1. Alanın Konumu

Muğla ilinin güneydoğusunda, Teke yarımadasının batı kesiminde yer alan Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi (Fethiye-Göcek ÖÇKB), kuzeyde Denizli ve Burdur illeri, doğuda Antalya ili, güneyde Çayağzı, batıda Kapıdağ Yarımadası ile sınırlanmıştır. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin lokasyonu gösteren Yerbulduru Haritası aşağıda verilmiştir.

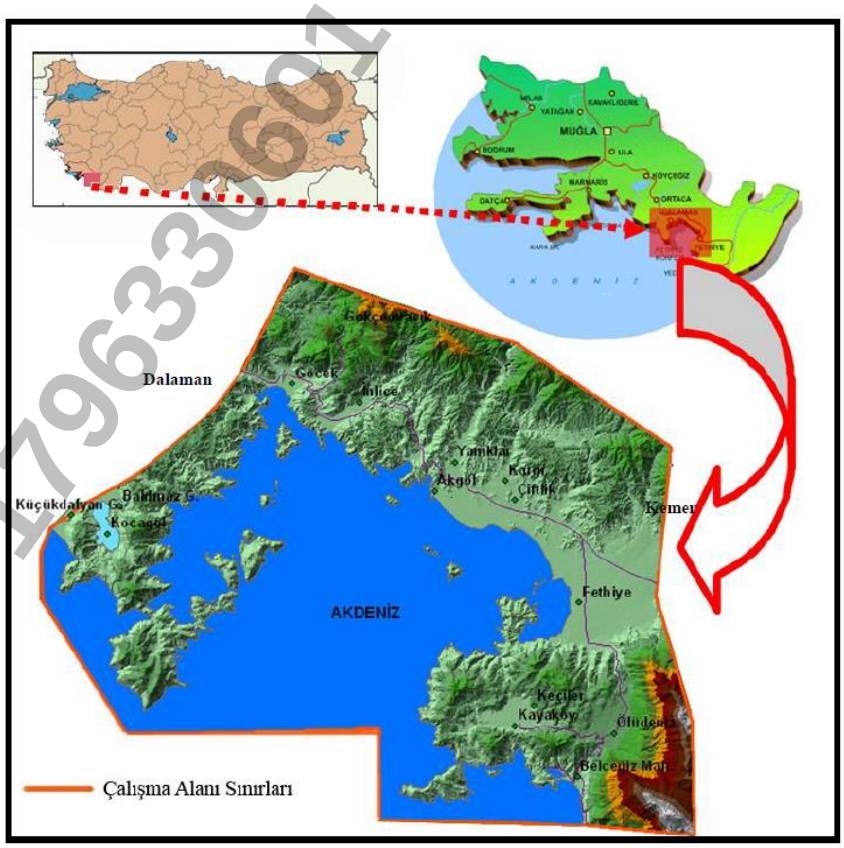

Şekil 1 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yer Bulduru Haritası
(Ardahanlıoğlu Z. R., 2014)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.1.2. Yönetim Yapısı (Koruma Statüleri ve Yönetim Çerçevesi)

Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinin yönetiminden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumludur. Bölge içerisinde bulunan koruma statüsü bulunan alanlar aşağıda tablo olarak verilmiştir.

Tablo 1 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Koruma Statülü Alanlar

Koruma Statüsü	Konumu
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	Küçükdalyan gölü güneyi
	Hacıhalil adası
	Kayaköy-Keçiler
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	Kayacık sahili kuzeyi
	Göcek adası, Hacıhalil adası ve çevresi
	Karaot plajı, Akbaş burnu, Akgöl ve civarı
Kesin Korunacak Hassas Alan	Kayacık sahili ve denizel alan
	Yassıca, Şeytan, Göcek, Hacıhalil Adaları ve Çevresi
	Kayaköy güneyi, Soğuksu ve Barlas koyu, denizel ve karasal alan
	Karaot plajı, Akbaş burnu, Akgöl ve civarı
1.Derece Doğal Sit Alanı	Kocagöl, Lakos koyu, Sarsala koyu, Sıralıbük koyu, Hamam koyu, Binlik koyu, Martı koyu, Akvaryum koyu, Tersane adası, Domuz adası denizel ve karasal alan
	Günlük koyu
	İnlice plajı kuzeyi
	Günlüklü koyu kuzeyi
	Akmaz plajı denizel ve karasal alan kuzeyi
	Ölüdeniz batısı, Barlas koyu güneyi, Ölüdeniz karasal ve denizel alan
3.Derece Doğal Sit Alanı	Osmanağa koyu
	Günlük koyu
	Göcek Sahil Güvenlik Komutanlığı, Ayten koyu, Osmanağa koyu, Günlük koyu, Kille koyu denizel ve karasal alan

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

	Kaya mah., Küçük/Büyük samanlık plajı, Boncuklu koyu
	Ölüdeniz Belcekız plajı karasal ve denizel alan
	Kıdrak koyu, Kıdrak plajı
Derecesi Belirsiz Doğal Sit Alanı	Boynuzbükü
	İnlice
Tabiat Parkları	Katrancı Koyu Tabiat Parkı
	Küçük Kargı-Ömer Eşen Tabiat Parkı
	Ölüdeniz-Kıdrak Tabiat Parkı
Arkeolojik Alanlar	Kocagöl güneyi, Lyssa arkeolojik alan
	Kille koyu kuzeyi Cyra arkeolojik alan
	Domuz adası arkeolojik alan
	Hamam koyu, binlik koyu güneyi, Arymsa ve Lydai arkeolojik alan
	İnlice plajı arkeolojik alan
	İnlice mah. kuzeyi arkeolojik alan
	Akmaz plajı arkeolojik alan
	Kocaçalış plajı kuzeyi arkeolojik alan
	Şovalye adası arkeolojik alan
	Fethiye merkez Telmessos Tiyatrosu
	Fethiye merkez kaya mezarları
	Babadağ etekleri arkeolojik alan
	Kayaköy Boncuklu koy arası arkeolojik alan
	Asartepe arkeolojik alan
	Kayaköy batısı arkeolojik alan
	Kayaköy Levissi arkeolojik alan
	Gemili Ayanikola arkeolojik alan

(Sit Alanları Yönetim Sistemi(SAYS), 2024) (1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 2024)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

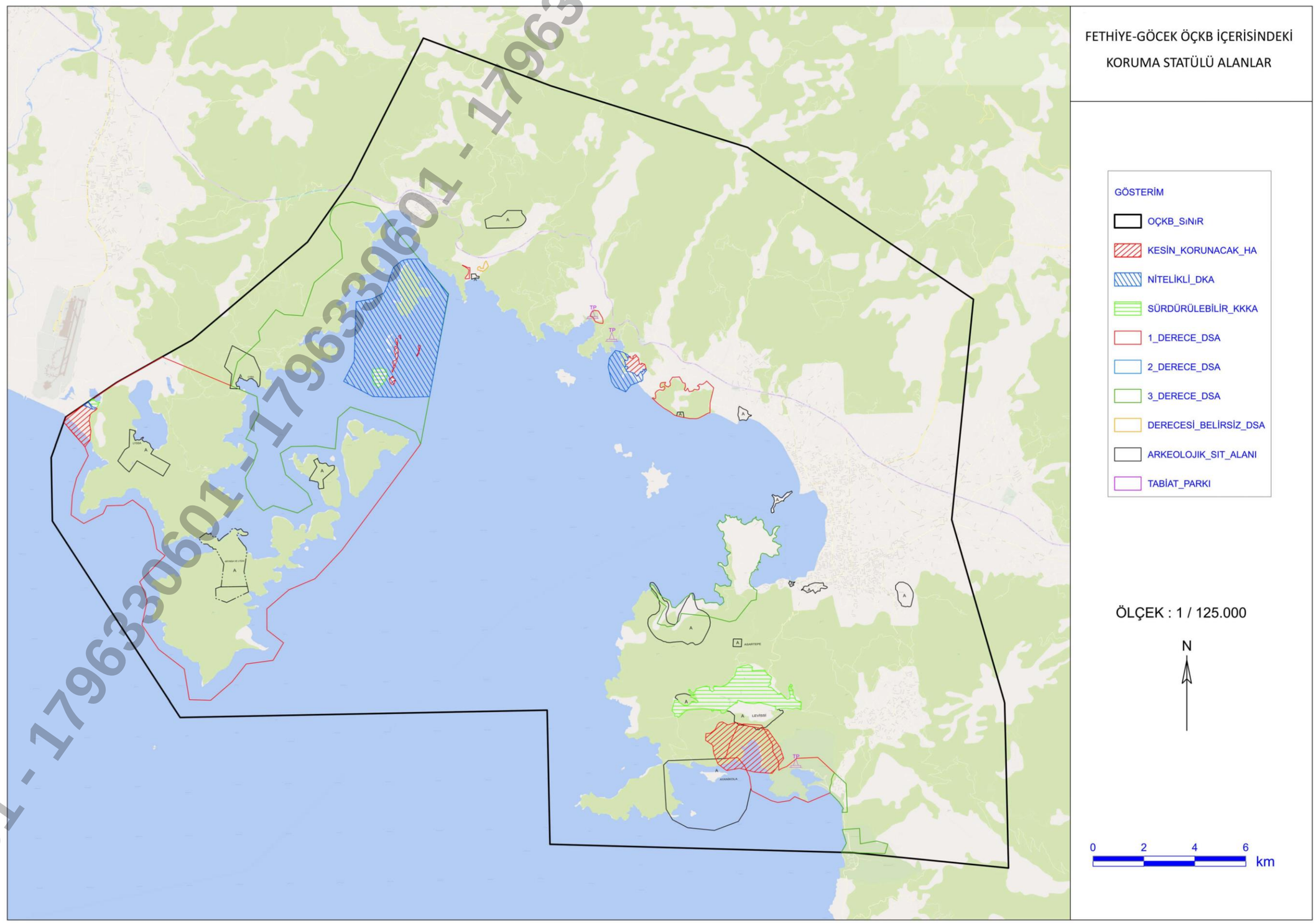

Şekil 2 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Koruma Statülü Alanlar

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 2 : Fethiye-Göcek ÖÇKB Alan Yönetiminde 1. Derecede İlgili Kurumlar

Alanın Yönetiminde Birincil Derecede İlgili Kurumlar	Mevzuat Durumu
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü)	➢ 30474 Sayılı 10/7/2018 tarihli "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi-1 Nolu Kararname" de Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevleri: Üçüncü Bölüm Madde 97- Madde 109 ➢ 383 Sayılı KHK ➢ 2872 Sayılı Çevre Kanunu ➢ 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ➢ 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ➢ Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usül ve Esaslara Dair Yönetmelik ➢ Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik ➢ Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları İle Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm Ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmelik ➢ Tabiat Varlıkları, Doğal Sit Alanları ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Kalan Yapı Yasaklı Taşınmazların Hazine Taşınmazları ile Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik
Kültür ve Turizm Bakanlığı	➢ 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ➢ 25093 Sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Tarım ve Orman Bakanlığı	➢ 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ➢ 4342 Saylı Mera Kanunu ➢ 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	➢ 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu ➢ 2012-9 Genelge- Korunan Alanlarda Koruma Bölgelerinin Belirlenmesi
DSİ	➢ 6200 Sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
Muğla Valiliği Fethiye Kaymakamlığı	➢ 18/6/1949 tarih ve 7236 sayılı İl İdaresi Kanunu ➢ 08/06/2011 tarih ve 27958 sayılı Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği ➢ 28/07/2018 tarih ve 30492 sayılı Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Muğla Büyükşehir Belediyesi	➢ 13/07/2005 tarih 25874 sayılı Belediye Kanunu ➢ 23/7/2004 tarih 25531 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
Fethiye Belediyesi	➢ 13/07/2005 tarih 25874 sayılı Belediye Kanunu
Muğla Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MUSKİ)	➢ Muğla Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü /Çalışma Usul ve Esaslar Yönetmeliği
Orman Genel Müdürlüğü	➢ 6831 Sayılı Orman Kanunu
Fethiye/Göcek Liman Başkanlığı	➢ 31/10/2012 tarih ve 28453 sayılı Limanlar Yönetmeliği
Sahil Güvenlik Komutanlığı	➢ 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu ➢ 12/12/2016 tarih ve 2016/9743 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği
Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı	➢ 21/01/2017 tarih ve 29955 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği
Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü	➢ 3201 Sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

1.2. Fiziksel Özellikler

1.2.1. İklim

Bölgede, tipik olarak Akdeniz Bölgesi iklim özellikleri görülmektedir. Yörede yaz mevsimi sıcak ve kurak; kış mevsimi ise ılık geçmektedir. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 30 derece civarındadır. Yerleşimin coğrafi konumu (dağların denize dik olması) sebebiyle iç kesimler kıyıdan daha fazla yağış almaktadır. Nem oranı diğer sahillere göre düşüktür.

İklim üzerinde deniz etkisi ve yükseltinin yanı sıra, yer şekillerinin uzanışı da büyük rol oynar. 800 m yüksekliğe kadar olan alanlarda "Asıl Akdeniz İklimi" ve daha yüksek alanlarda "Akdeniz Dağ İklimi" hissedilmektedir. Kaldığı iklim kuşağı sebebiyle, yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. Özellikle kışın ve yoğun şekilde de geçiş mevsimlerinde (ilkbahar-sonbahar) yağış alan Muğla'da yağışlar, alçak bölgelerde yağmur, yüksek bölgelerde ise kar şeklindedir. Maksimum-minimum sıcaklık değerleri, nemlilik, yağış miktarı ve hakim rüzgar yönleri yerel coğrafi koşullara göre değişmektedir (İkiel, 2004).

Kıyıda hava sıcaklığının sıfır santigrat derecenin altına düştüğü gün sayısı yılda 1-2'dir. Ancak yükseklerde don olayları görülmektedir. Yıllık nispi nem oranı ortalama %68, bulutluluk 10/3'tür. Ortalama fırtınalı gün sayısı yılda 1-2, ortalama kuvvetli rüzgarlı gün sayısı yılda 7-8'dir. İlçenin yüzölçümünün % 72'1ik bölümü, ormanlık ve Akdeniz ikliminin tipik bitki örtüsü makiliklerle kaplıdır. Temmuz-Ağustos ayları sıcaklığın maksimum düzeyde olduğu aylardır. Yüksek kesimlerde bu değerler değişebilmektedir. Yörenin yıllık ortalama yağış miktarı 835,3 kg/m^2'dir. Ortalama yağışlı gün sayısı 79 gün/yıldır. Bölgeye hemen hemen hiç kar düşmezken, dağlar ve yüksek kesimler kış ve bahar ayları boyunca kar altında kalır.

(Fethiye ve Seydikemer Sosyoekonomik Raporu, 2022)

Tablo 3: Muğla İklim Dağılım Tablosu

MUGLA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Sıcaklık (°C)	5.3	6.1	8.5	12.8	17.8	22.8	26.4	26.3	21.9	16.2	10.8	7.0	15.2
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	9.8	11.0	14.1	18.9	24.3	29.6	33.4	33.6	29.3	23.1	16.7	11.5	21.3
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	1.6	1.9	3.5	7.0	11.4	16.1	19.7	19.6	15.3	10.3	5.9	3.2	9.6
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	3.5	4.4	5.7	7.3	8.7	10.5	11.4	10.9	9.5	6.8	4.7	3.3	7.2
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	14.95	12.32	10.47	8.61	7.37	3.72	1.52	1.41	2.62	6.32	9.67	14.53	93.5
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	245.7	178.3	122.4	63.7	49.9	24.6	11.7	14.6	23.1	72.8	135.6	265.0	1207.4
Ölçüm Periyodu (1928 - 2022)													
En Yüksek Sıcaklık (°C)	20.9	25.5	28.8	31.6	39.4	40.8	42.1	41.2	39.2	36.8	29.0	23.8	42.1
En Düşük Sıcaklık (°C)	-12.6	-9.9	-8.5	-3.6	1.0	6.7	10.5	9.0	5.6	0.1	-7.0	-9.0	-12.6

(Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2022)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.2.2. Jeolojik Özellikler

Bölgenin genel stratigrafik yapısını genç yaşlı, otokton üniteler, bunların üzerine gelen güneybatı Toros napları ile bölgede geniş yer kaplayan peridotit napları (ofiyolitler) ve ovaları meydana getiren alüvyon alanlar teşkil eder. Fethiye civarındaki Mesozoik kireçtaşları, Göcek ve civarında görülen Alt Miyosen yaşlı detritik eserler ile Senomaniyen'den Akitaniyen'e kadar sürekli kireçtaşı oluşumları otokton ünitelerdir. İnlice Ovası'nın doğusundaki kısımda ise peridodit napının altında diyabaz, onun altında ise Trias, Kretase ve Permiyen serileri gelmektedir. Yanıklar ve Kargı köy yerleşik alanlarının alüvyonları ise peridotitler üzerindeki genç oluşumlardır. Bölge, Türkiye Tektonik Birlikleri Bölümlenmesinde Toritler ünitesi içinde yer almaktadır. Hersiniyen ve Alp Orojenozinin etkisi altında kalmıştır.

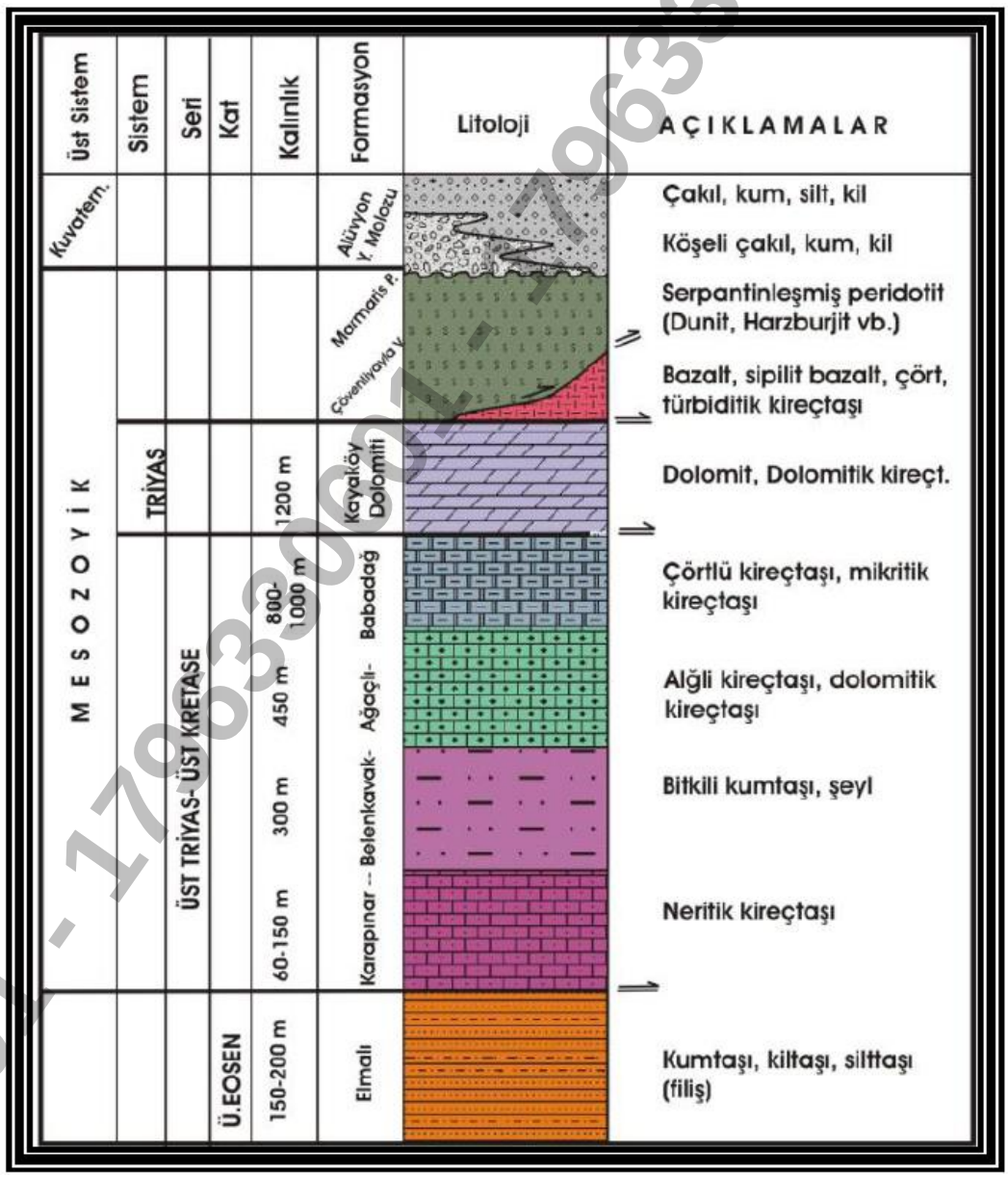

Şekil 3: Fethiye ve Yakın Çevresi Genelleştirilmiş Tektonostratigrafik Sütun Kesiti
(Ardahanlıoğlu Z. R., 2014)

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'ndeki başlıca jeolojik formasyonlar şu şekildedir;

Alüvyonlar (Qay): Akarsu yataklarında, çöküntü alanlarında ve ovalardaki kum, çakıl ve çamur birikintileridir. Yer yer genç göl oluşumları da kapsamaktadır. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 7317 ha' lık alan kaplamaktadır.

Yamaç Molozu ve Birikinti Konileri (Qym): Dağ yamaç ve eteklerinde, köşeli çakıllı gevşek veya az derecede tutturulmuş yamaç molozu ve birikinti konilerinden oluşur. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 1527 ha' lık alan kaplamaktadır.

Eski Akarsu Taraça Dolguları (Qt): Yuvarlak çakıllı, orta derece tutturulmuş konglomeralardan oluşur. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde, sadece çakıl taşından oluşan formasyonlar 112 ha' lık alan, traverten, çakıl taşı ve kumtaşı ile birlikte bulunan formasyonlar ise 217 ha' lık alan kaplamaktadır.

Kayaköy Dolomiti (Ktr): Dolomit ve dolomitik rekristalize kireçtaşlarından oluşan birimde zaman içinde maruz kalmış olduğu tektonik hareketlere baplı olarak kırıklı- çatlaklı yapılar yani ikincil gözeneklilik oldukça iyi gelişmiştir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 6548 ha' lık alan kaplamaktadır.

Babadağ Formasyonu (Jkb): Formasyon, ince-orta-kalın tabakalı kalsitürbidit ara seviyeli, ince orta tabakalı, bej, gri, krem, kirli sarı renklerde çört yumru ve bantlı, bol radyolarlı mikritik kireçtaşlarından oluşmaktadır. Kalınlığı Fethiye bölgesinde 850 metreye kadar ulaşmaktadır. Babadağ formasyonu, Dogger-Maestrihtiyen arasında yamaç-havza ortamında çökelmiştir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 7635 ha' lık alan kaplamaktadır.

Sandak Formasyonu (Js): Sandak birimi genelde masif, yersel kalın tabakalı, siyah koyu gri, yersel açık gri renkli sık erime boşluklu dolomit ve az oranda da dolomitik kireçtaşlarından oluşur. Birim içinde breş görünümlü düzeylere sıkça rastlanır. Birimde bazen silisifiye düzeyler ve/veya çörtlü dolomit kireçtaşı, korunmuş oolitli kireçtaşı vb. seviyeler görülebilir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 1027 ha' lık alan kaplamaktadır.

Marmaris Peridotiti (Kmo): Marmaris peridotiti, yer yer serpantinleşmiş utramafik kayaçlardan oluşur. Diğer kaya türlerine oranla daha yaygın olan harzburjitlerin, aşınma yüzeyleri, kızıl, kızıl kahve, yeşilimsi gri, kırılma yüzeyleri siyahımsı yeşil, yeşilimsi gri, koyu gri, koyu yeşil renklidir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 14222 ha' lık alan kaplamaktadır.

Faralya Formasyonu (Tf): Birim üstte birbiriyle girik bazik volkanit, ince orta-kalın tabakalı, bej, krem, gri, yeşil, kirli sarı, pembe vb. renklerde kireçtaşı ve çört elemanlı breş, çörtlü mikrit, kalsitürbidit, kumtaşı, kiltaşı, konglomera vb. kaya türleri kapsar. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 1162 ha' lık alan kaplamaktadır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Karaböğürtlen Formasyonu (Kka): Birimin en alt seviyesinde düzenli bir fliş istifi yer alırken bunun üzerinde olistostromal bir seviye, en üstte ise aşırı tektonizmaya uğramış, kaotik görünümlü bir seviye yer alır. İstif en altta ince katmanlı, kalkarenit ara katkılı düzenli marn ve killi kireçtaşı ile başlar ve matrisi killi, elemanları köşeli çört ve çörtlü kireçtaşından oluşan bir konglomera ve kiltaşı seviyesi ile devam eder. Formasyonun üst ilişkisi tektonik olup kalınlığı 30-300 m arasında değişir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 2461 ha' lık alan kaplamaktadır.

Çameli Formasyonu (Plç): Gölsel kiltaşı, marn, kumtaşı vb. kaya türlerinden oluşan formasyondur. Temel birimler ile yer yer tektonik dokanaklıdır. Formasyon içerisinde geçirimliliği düşük olan birimlerin daha fazla etken olmasından dolayı geçirimsiz olarak tanımlanmıştır. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 535 ha' lık alan kaplamaktadır.

Çövenliyayla Formasyonu (Trçö): Kızıl, kızıl kahve, yeşil, yeşilimsi gri, koyu yeşil vb. renklerde spilit, spilitleşmiş bazalt, olivinli bazalt ve dyabazlardan oluşan birim, aşırı derecede deformasyona uğramıştır. Yer yer yastık yapıları gösterir. Birim içinde genelde kızıl kahve renkli radyolarit, çört ve şeyl düzeyleri bulunur. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 838 ha' lık alan kaplamaktadır.

Ağaçlı Formasyonu (Ja): Algli kireçtaşlarından oluşan formasyon masif bir özellik gösterdiğinden geçirimliği düşüktür. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 1613 ha' lık alan kaplamaktadır.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin jeolojik formasyonlarının kapladığı alanlar ve jeoloji haritası aşağıda verilmiştir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde en fazla alan kaplayan jeolojik formasyon peridoditlerdir. Bölgede 14222 ha alan kaplamaktadır. Bunu sırasıyla çörtlü kireçtaşı ve alüvyonlar takip etmektedir. En az alan kaplayan jeolojik formasyon ise çakıl taşıdır.

Tablo 4: Jeolojik Formasyonlar ve Kapladığı Alanlar

Jeolojik Yapı	Alan (ha)	Oran (%)
Alüvyon	7317	15,54
Birikinti konileri	1527	3,24
Çakıltaşı	112	0,24
Çamurtaşı, kumtaşı	535	1,14
Çört	382	0,81
Çörtlü kireçtaşı	7635	16,21
Dolomıt	6548	13,90
Kireçtaşı	1027	2,18
Kumtaşı, çamurtaşı	2461	5,23
Lıyas, kireç taşı,dolomit	1613	3,42
Metabazik kayalar	1504	3,19
Perıdotıt	14.222	30,20
Spilit, bazalt, tüf	838	1,78
Traverten, çakıltaşı, kumtaşı	217	0,46
Volkanit, çökel kaya	1162	2,47
Toplam	**47.100**	**100,00**

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

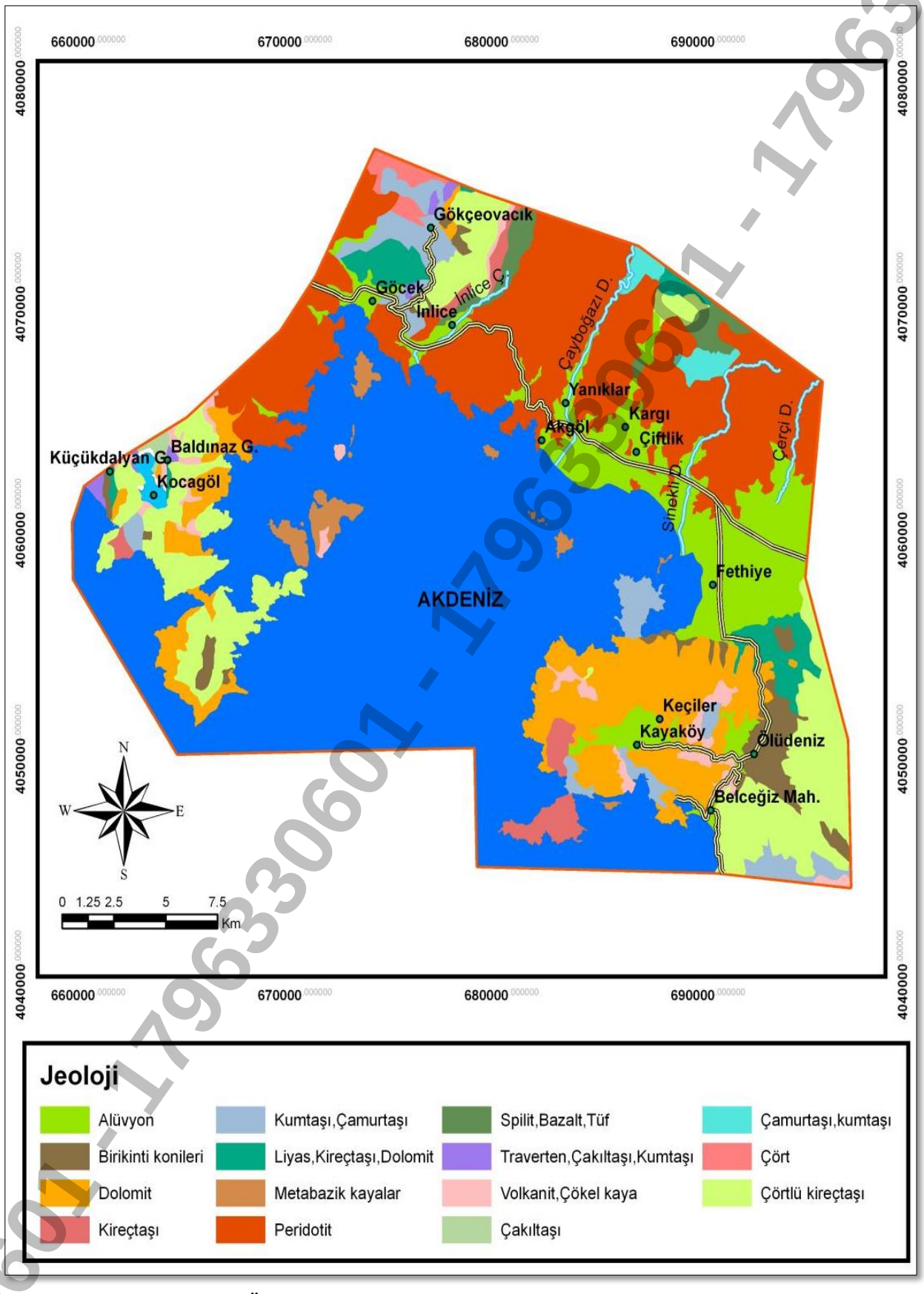

Şekil 4 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Jeoloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin tektonik özellikleri:

Batı Anadolu ve onun devamını oluşturan Ege Denizi, günümüzde başlıca K-G ve GB-KD yönlü genleşme tektoniğinin etkisi altında bulunmaktadır. Bu genişleme rejiminin kontrolünde gelişen D-B, KD ve KB gidişli faylar günümüzde Batı Anadolu'da depremsellik açısından en aktif fay sistemini meydana getirmektedir. Bu rejimin etkisi altında olan Fethiye ilçesininde yer aldığı Muğla yöresi, Senozoik ve Kuvaterner'de yoğun tektonik hareketlerle alçalma ve yükselme hareketlerine maruz kaldığından yer yer Paleozoik oluşumlar açığa çıkmıştır. Yörenin çok engebeli oluşunda da bu gelişmenin payı büyüktür. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından hazırlanan Türkiye Deprem Tehlike Haritası, 8 Mart 2018 tarihli 30364 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi ve çevresi yüksek tehlikeli deprem bölgesindedir. (Ardahanlıoğlu, 2014)

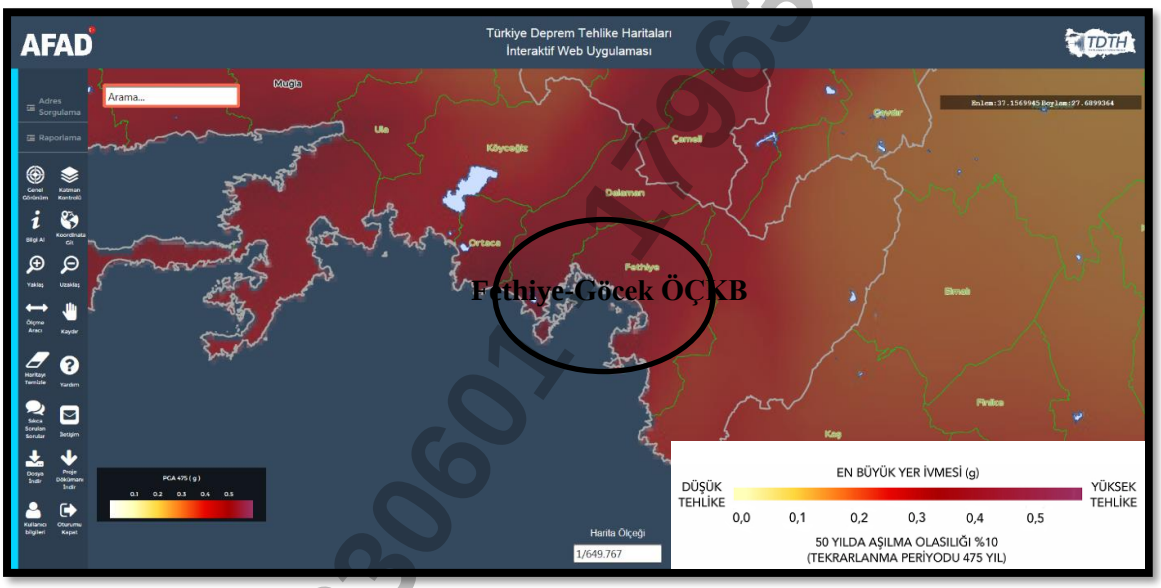

Şekil 5: Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Deprem Risk Haritası

1.2.2.1. Hidrojeoloji

ÖÇKB genelinde mostra veren birimlerin hidrojeolojik özellikleri şöyle özetlenebilir. Bölgede çok yaygın olarak bulunan metagranite (gnays)'lar akifer özelliği göstermemekle birlikte, genelde geçirimsiz olup yer yer alterasyonun yoğun olduğu kırık ve çatlak sistemleri boyunca küçük kaynaklara rastlanılabilmektedir. Bölgede yer alan mikaşistler de geçirimsiz olup yeraltısuyu ihtiva etmezler. Bazıları çatlaklarında yeraltısuyu bulundurabilirler. Bölge genelinde mostra veren dolomitik mermer ve kireçtaşı ise en önemli akiferlerdendir. Özellikle kırıklı çatlaklı ve karstik yapılar içermekte olup büyük ölçekli kaynaklar bu formasyonların çatlakları ve fayları boyunca çıkmaktadır. Bölgede yer alan diğer bir önemli akifer ise alüvyonlardır. Alüvyon birimlerde şahıslar tarafından birçok keson kuyu açılmış olup çoğunlukla sulama amacıyla kullanılmaktadır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

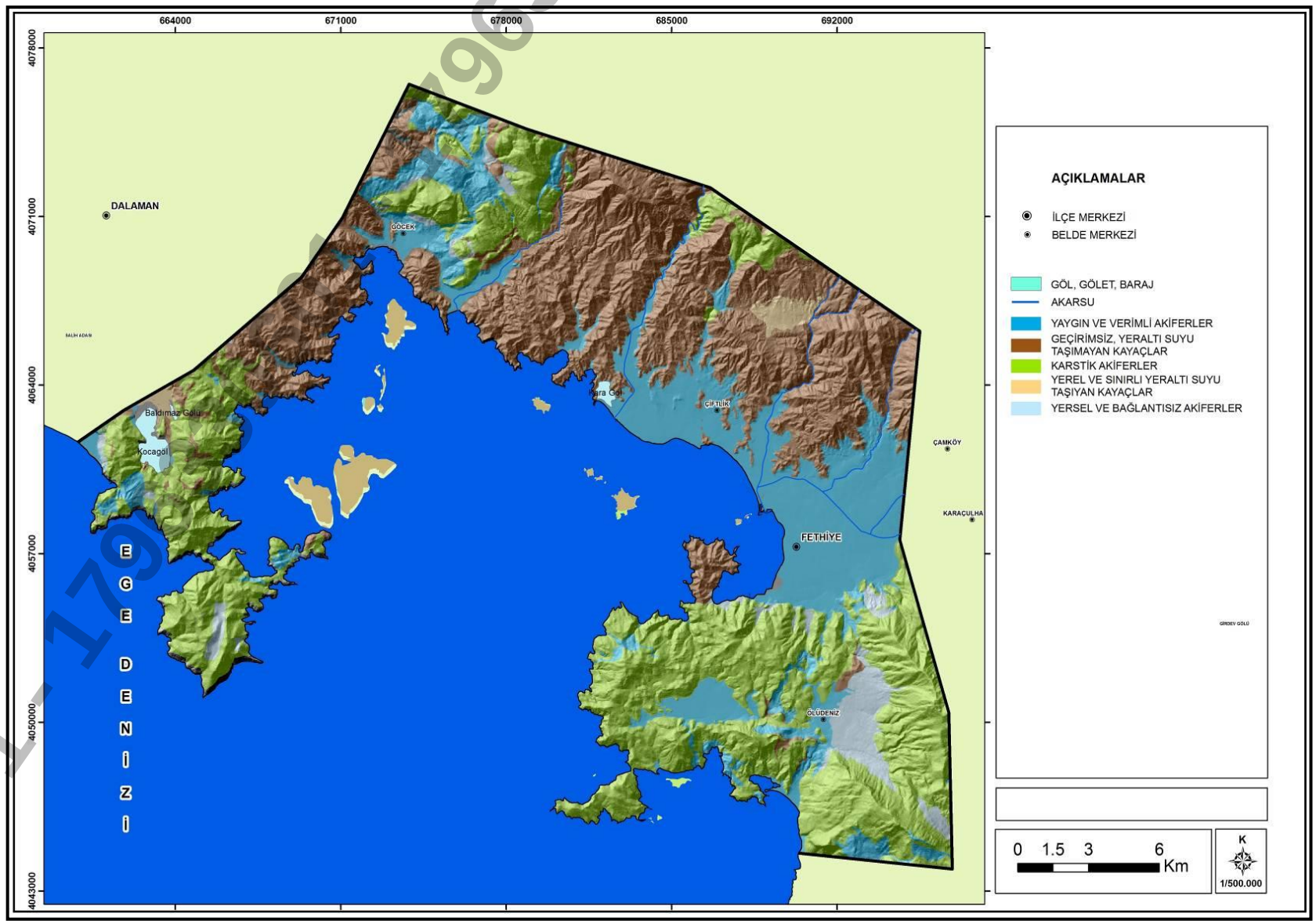

Şekil 6 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinin Hidrojeoloji Haritası

1.2.2.2. Toprak Yapısı

Özel Çevre Koruma Bölgesi ve yakın çevresindeki toprakların oluşumunda yükselti, eğim, bakı, drenaj ve ana kaya özellikleri etkili olmaktadır. Bölge ve yakın çevresinde Kırmızı Akdeniz Toprakları, Kahverengi Orman Toprakları, Kollüvyal Topraklar, Alüvyal Topraklar ve Hidromorfik Topraklar bulunmaktadır.

Erozyona maruz kaldığı zaman peridodit-serpantin ana materyali üzerinde yamaç akmaları olur ve bu nedenle bitki tutunamaz. Bu tür alanlar sürekli orman örtüsü altında bulunmalıdır. Yöredeki peridodit-serpantin formasyonları üzerinde herhangi bir tarımsal faaliyet yoktur. Ancak peridodit-serpantin formasyonlarından aşındırılarak gerek yamaç akmaları gerekse yüzeysel akış sonucunda taşınıp biriktirilen malzemelerden teşekkül etmiş bulunan yamaç depoları üzerinde, KDK(Katyon değişme kapasitesi)'nin yüksek olmasının da etkisiyle bitki yetişmesine uygun şartlarınmevcut olması tarımsal etkinliklere imkan verir.

Peridodit–serpantin formasyonlarından kaynaklanan kollüviyal malzemelerden teşekkül etmiş bulunan kıyı düzlükleri ile Fethiye Ovası kuzey kesiminde (Yanıklar köyü ile Karaçulha arasındaki kesim) yer alan Kolüvyal Topraklar üzerinde narenciye, bağ, tahıl, susam ve sebze tarımı yapılır. Bu kesimde seracılık da oldukça yaygındır.

Kolüvyal toprakların yer aldığı, söz konusu kesimlerde tarımsal faaliyetler sırasında, topraktaki çakıl ve taşlar uzaklaştırıldığı için yüzeyde oldukça verimli toprak tabakası kalır. Diğer yandan bu tür sahalarda iklimin uygun olması nedeniyle sulama imkanları çerçevesinde hemen her tür ürün yetiştirilebilir.

Yerleşim birimlerinin bir kısmı Kırmızı Akdeniz Topraklarının görüldüğü alanlarda yer alır. Çoğunlukla VI. ve VII. sınıf arazi kabiliyetine sahip olan ve orman örtüsü altında bulunması gereken karstik sahalarda, eğimin daha az olduğu kesimlerdeki Kırmızı Akdeniz Toprakları üzerinde tahıl ve tütün tarımı yapılmaktadır. Ayrıca kıyıdan başlayarak 700/800 m'ye kadar olan kesimlerdeki karstik sahalarda zeytin yetiştirilir (Kayaköy gibi). Kırmızı Akdeniz Topraklarının yer aldığı kesimlerde, tarımsal potansiyelin oldukça düşük olması nedeniyle, hayvancılık ve ormancılık faaliyetleri tarım yanında önemli yer tutar.

Bölgede kumlu, killi, milli topraklar üzerindeki tarımsal faaliyetleri, ana kayanın yapısal özellikleri değil, yükselti ve eğim gibi topoğrafik yapı farklılıkları ve iklim koşullarında görülen değişiklikler belirler. Eğimin az ve yükseltinin 300 m'nin altında bulunduğu kesimlerdeki bu tür topraklarda, örtüaltı sebze tarımı; eğimin fazlalaştığı 300 m'nin üzerindeki sahalarda ise tahıl ve meyve tarımı ağırlıklı yer tutar. Diğer taraftan, flişler üzerindeki eğilimli kesimlerde, sekiler yapılmak suretiyle tarımsal faaliyet sürdürülür.

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

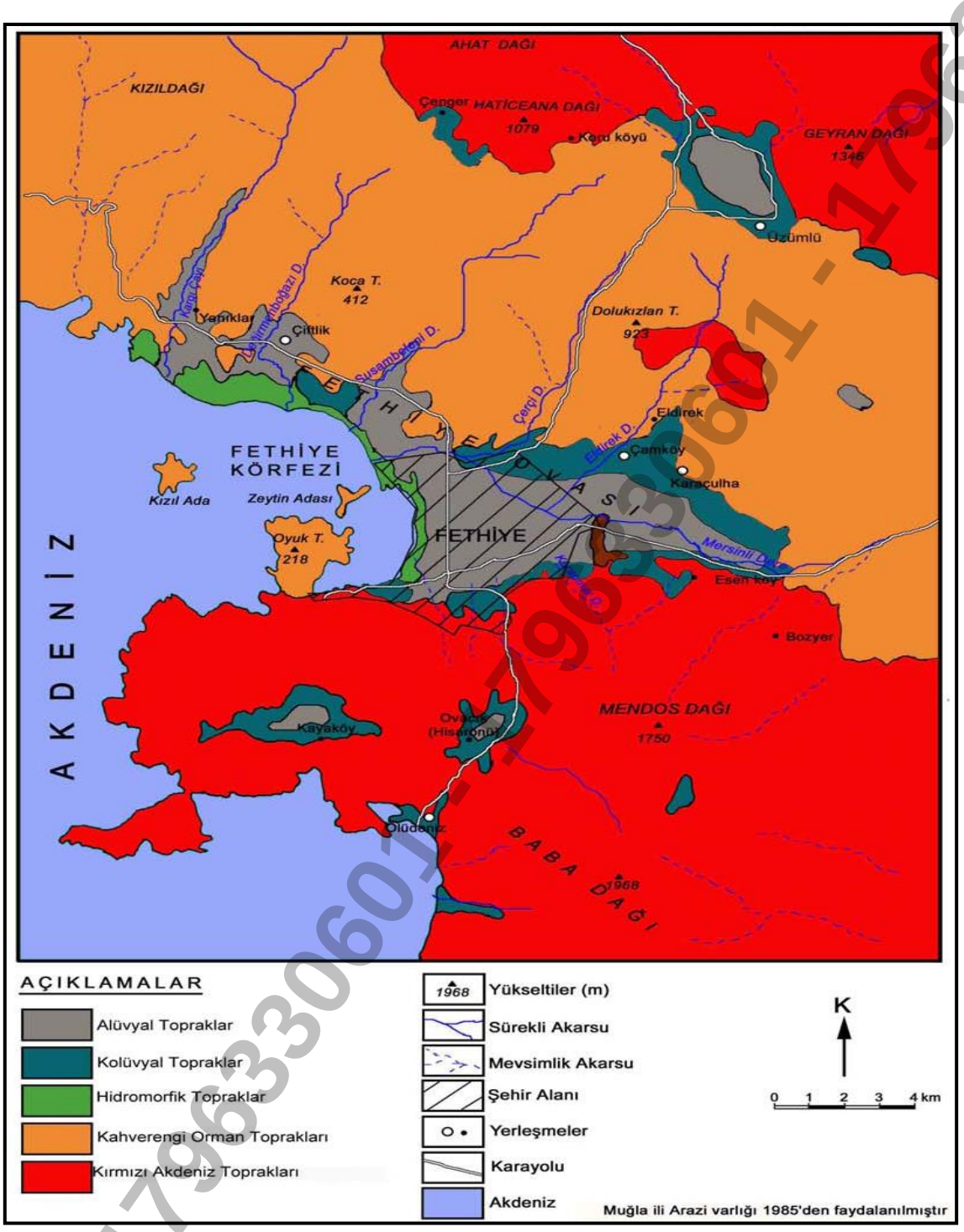

Şekil 7 : Fethiye-Göcek yakın çevresine ait toprak grupları haritası (Can, 2010)

1.2.3. Topografik Özellikler

Fethiye körfezi doğu kesiminde daha önce küçük bir körfez olan ancak bugün ovayı oluşturan alan, tektonik hareketler ile çökmüştür. Çöken saha çevreden körfeze akan akarsular tarafından gelen malzemelerin körfezi doldurmalarıyla bugünkü Fethiye Ovası oluşmuştur. Ovanın kuzey kesiminde de derelerin meydana getirdikleri birikinti koni ve yelpazelerinin birleşmesi ile oluşmuş oldukça geniş ve eğimli dolgu alanı yer almaktadır. (Can 2010).

1.2.3.1. Eğim

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde en fazla alan kaplayan eğim grubu %0-2 yani düz veya düze yakın eğim grubudur. En az alan kaplayan eğim grubu ise %2-6 hafif eğimli olan eğim grubudur. Bölgenin %26,18'i ise %30 üzerinde eğime sahiptir.

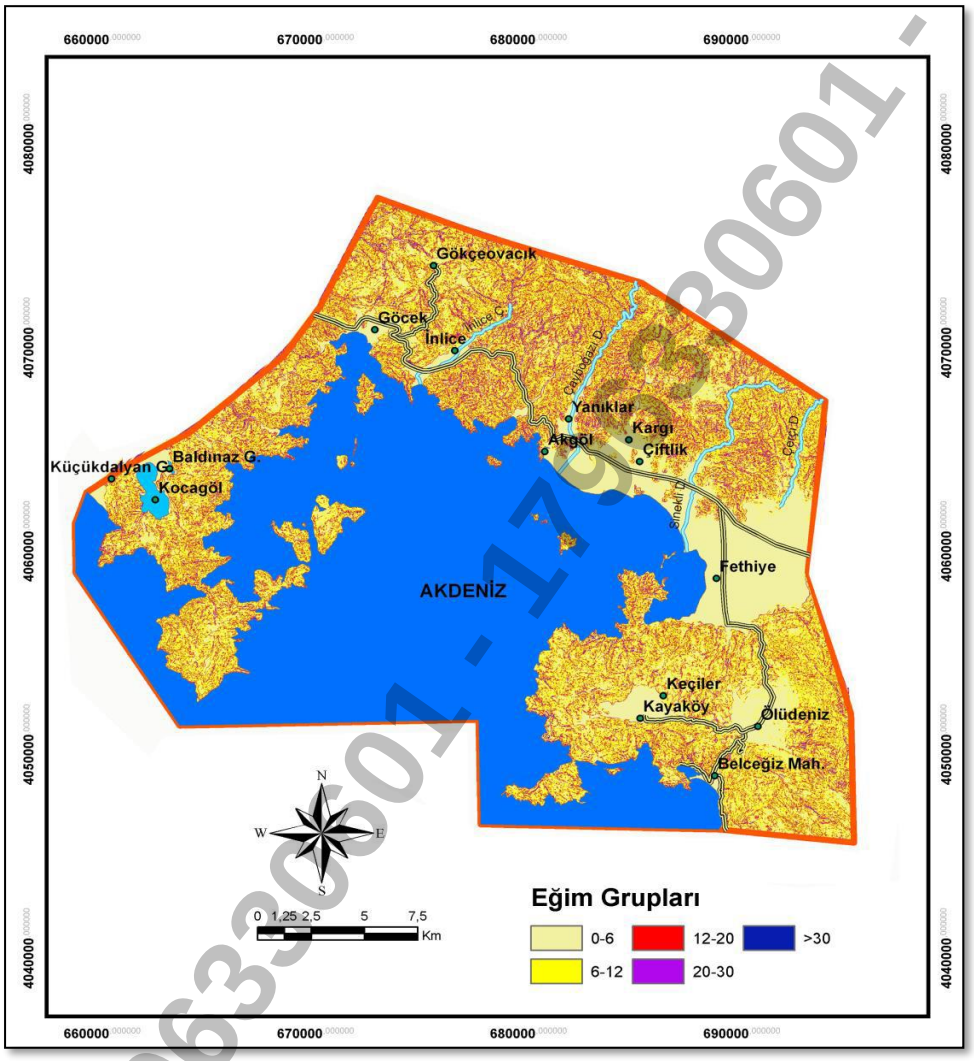

Şekil 8 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Eğim Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

Tablo 5 : Eğim Sınıfları

Eğim Yüzdesi (%)	Eğim Sınıfı
0-2	Düz veya düze yakın
2-6	Hafif eğimli
6-12	Orta eğimli
12-20	Dik eğimli
20-30	Çok dik eğimli
30+	Sarp

Tablo 6 : Eğim Grupları ve Kapladıkları Alanlar

Eğim Grupları (%)	Alan (ha)	Oran (%)
0-2	40 835	50,04
2-6	3169	3,88
6-12	4328	5,30
12-20	5597	6,86
20-30	6313	7,74
30+	21 360	26,18
Toplam	81 602	100,00

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

1.2.3.2. Bakı

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde en fazla alan kaplayan bakı grubu %29,33 oranı ile düz alanlardır. Günaybatı bakarlı alanlar ise düz alanlardan sonra %12,86 oranı en fazla alan kaplayan ikinci bakı grubudur. En az alan kaplayan bakı grubu ise doğu bakarlı alanlardır.

Tablo 7 : Bakı Grupları ve Kapladıkları Alanlar

Bakı Durumu	Alan (ha)	Oran (%)
Düz	23851	29.23
Kuzey	6378	7.82
Kuzeydoğu	5529	6.78
Doğu	5393	6.61
Güneydoğu	8068	9.89
Güney	6467	7.93
Güneybatı	10492	12.86
Batı	8882	10.88
Kuzeybatı	6542	8.02
Toplam	81602	100,00

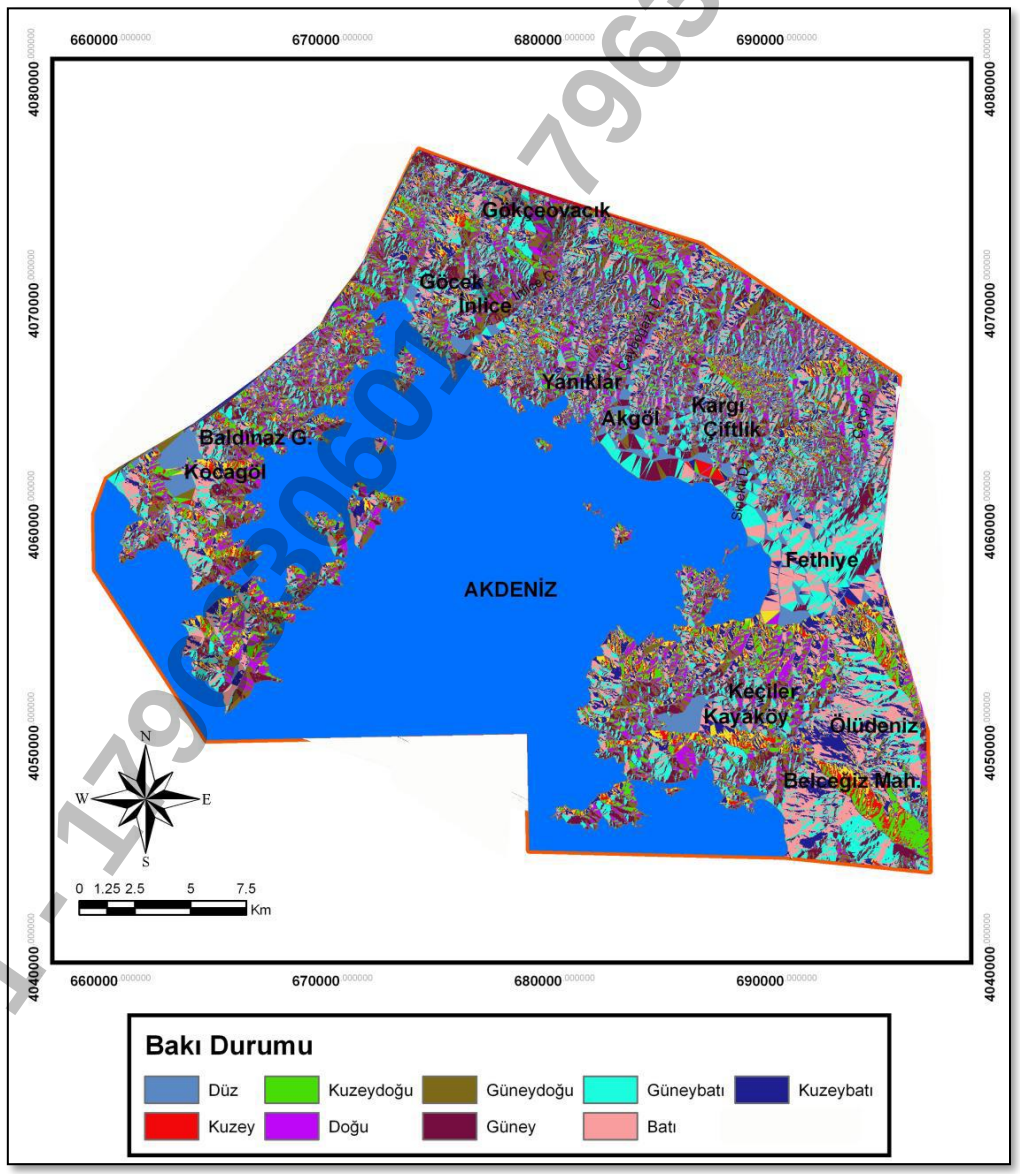

Şekil 9 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Bakı Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

1.2.3.3. Yükseklik

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde ova tabanı 0 m deniz seviyesinden itibaren yükselmeye başlayarak en doğuda yaklaşık 150 m rakımına kadar ulaşmaktadır. Fethiye Ovası, batıdan Fethiye körfezi kıyıları ile Akdeniz, doğudan Fethiye Ovası'nı Eşen grabeninden ayıran eşik saha, güneyde ise Babadağı (1968 m) ve Mendos Dağı (1750 m) kütlesi ile sınırlanmıştır. Sahanın kuzeyi ise Kızıldağ, Ahat dağı (Çal tepesi 1259 m), Haticeana dağı (1079 m), Geyran dağı (Geçmiş tepe 1346 m) ve Dolukızlan Tepesi (923 m) gibi dağlık tepelik alanlar tarafından kuşatılmıştır (Can 2010). Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 0-200 m yükseklikteki alanlar %47,66 oranı ile en fazla alan kaplayan yükseklik grubudur. En az alan kaplayan yükseklik grubu ise 1800 m'nin üzerinde olan alanlardır.

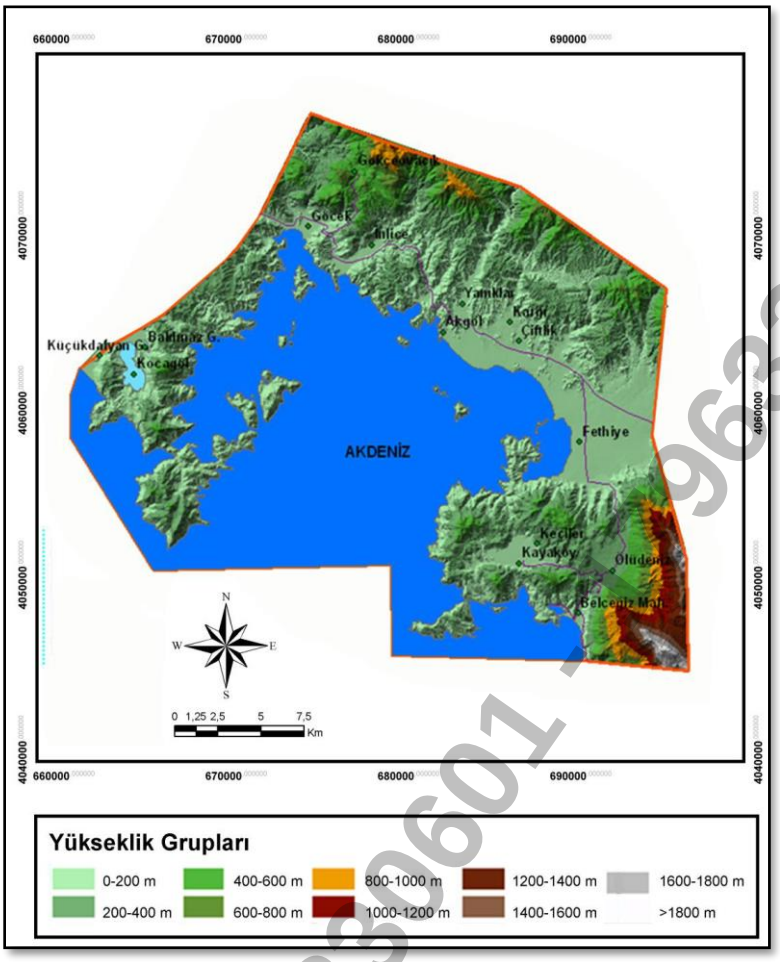

Şekil 10 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yükseklik Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

Tablo 8 : Yükseklik Grupları ve Kapladıkları Alanlar

Yükseklik (m)	Alan (ha)	Oran (%)
0-200 m	22 450	47,66
200-400 m	14 267	30,29
400-600 m	5084	10,79
600-800 m	1482	3,15
800-1000 m	1546	3,28
1000-1200 m	672	1,43
1200-1400 m	681	1,45
1400-1600 m	479	1,02
1600-1800 m	385	0,81
> 1800 m	54	0,11
Toplam	47 100	100,00

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.2.3.4. Jeomorfolojik Yapı

Fethiye çevresi 3. jeolojik zamanda yoğun tektonik hareketlere uğramış, meydana gelen çökme ve yükselmeler yüksek dağların yanı sıra çok sayıda koy ve burunların oluşmasına yol açmıştır. Çökmeler sonucunda akarsuların açtığı vadiler deniz sularıyla dolmuş karaya iyice sokulan koylar ve körfezlere dönüşerek Fethiye çevresinde birçok doğal güzellik meydana getirmiştir. Fethiye ve yakın çevresi dağlık bir bölgedir. Orta ve Batı Toroslar'ın batı uçları, denize paralel olarak ilçenin kuzeyinde bir duvar gibi yükselir. Ancak yüksekliklerin azaldığı bölgelerde, az eğimli yapısı, kireçli örtü tabakası görülür. Güneydoğusunda Ölüdeniz'in yanı başında yükselen Babadağı 1960 m yükseklikte, dünyada zirvesi denize en yakın (5 km) dağ olma özelliğini taşımaktadır.

Fethiye Ovası ve yakın çevresinde dağlık alanlar en geniş alanı kapsar. Dağlar, Teke yarımadası dağları içinde yer alır ve güneybatı-kuzeydoğu ile güney-kuzey yönünde uzanış gösterir.

Dağlar :

Mendos (Arı) Dağı: Doğu – batı doğrultulu kütlevi bir özellik taşıyan Mendos Dağı (1750 m), hemen bütün yönlerden faylı bir geniş dağlık alandır. Doğu yamacı eşen grabenin batı tarafındaki horsta karşılık gelmekte batı yamacı ise basamaklı yapısı ile Fethiye Ovası'na inmektedir.

Resim 1 : Mendos Dağlarından Bir Görünüm

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Baba Dağı: Mendos dağının güneyinde yer almaktadır. Jeolojik ve jeomorfolojik olarak Mendos dağının devamını meydana getirmektedir. Deniz seviyesinden başlayıp 1968 m'ye hemen ulaşan bütün yörede ihtişamla görünen bu dağlık alan araştırma alanının en önemli yükseltisini meydana getirir.

Resim 2: Baba Dağdan Bir Görünüm

Haticeana Dağı: Ahat Dağı'nın hemen doğusunda morfolojik doğrultusu yine kuzeybatı–güneydoğu olan Haticeana dağı kütlesi yer almaktadır. Haticeana dağının yapısını Triyas-Liyas yaşlı dolomitler ve Jura–Üst Kratese yaşlı masif kalkerler oluşturmaktadır.

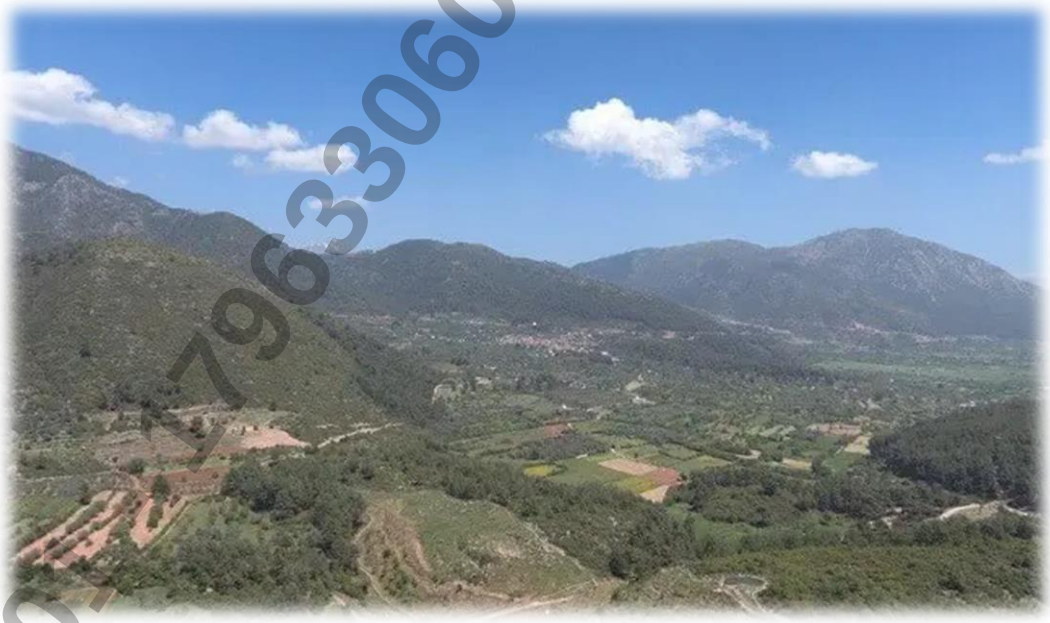

Resim 3 : Haticeana Dağından Bir Görünüm (Koruköy tarafı)

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Platolar:

Fethiye-Göcek ÖÇKB tektonik olarak çok aktif bir alanda yer aldığından dolayı platolar değişik yükseltilerde ve küçük parçalar halinde düzlükler şeklinde belirmiş olup daha çok aşınım yüzeyi parçaları olarak görünmektedir. Ahat dağı kuzeyinde sırtlar üzerinde yer alan düzlükler 1000-1200 m rakımı civarında uzanmaktadır. Fethiye Ovasının kuzeyinde alçak tepelik alanların üzerinde yer alan bu düzlükler dağınık olarak bulunurlar. Bu alçak platoları oluşturan düzlükler arasındaki belirgin yükselti farklarının nedeni sahanın tektonik aktivitesi olmalıdır. Nitekim yer yer bu düzlükler arasındaki yükselti farkı 400 m'yi bulur. Yine bu alçak plato düzlüklerine inceleme alanının güneyinde yer alan Kaya yarımadası üzerinde ve Mendos dağının doğu kesiminde rastlanılmaktadır. Bu aşınım yüzeyleri üzerindeki düzlüklerde tarımsal faaliyetler yürütülmektedir.

Ovalar:

Fethiye körfezinin çevresinde Fethiye, Kargı, Üzümlü ve Seki havzası düzlükleri 3. zamanda oluşan kalker yapılı dağlarla çevrilidir. Bu ovalarda alüvyonlu gevşek yapıdaki topraklar bulunmaktadır. Bölgede bulunan önemli ovalar;

Fethiye ve Kargı Ovası; Fethiye körfezinin doğusunda yer alan ve "Patlangıç Ovası" da denilen bu geniş kıyı düzlüğünün alanı 7,1 km^2'dir. Turizmin gelişmesi sonucu yapılaşma nedeniyle tarım alanı olma özelliği azalmıştır.

Resim 4 : Fethiye ve Kargı Ovasından Bir Görünüm (Çamköy tarafı)

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Fethiye körfezi kuzeyinde ve doğusunda, akarsuların birikim faaliyetleri sonucunda Yanıklar köyü batısı ile Karagedik mahallesi arasında geniş bir kıyı düzlüğü mevcuttur. Çayboğazı deresi (Kargı Çayı), Değirmen boğazı deresi ve Gön deresi (Susambeleni deresi) tarafından getirilen alüvyonların biriktirilmesi ve yamaç akıntıları ile oluşturulmuş kollüvyal yamaç depolarının birleşmesi, kıyıdaki dalga hareketlerinin etkisiyle meydana gelmiştir. Söz konusu kıyı düzlüğünün kıyısında, uzun bir kumsal, kıyının hemen gerisinde ise oldukça geniş bir sulak-bataklık ortam mevcuttur.

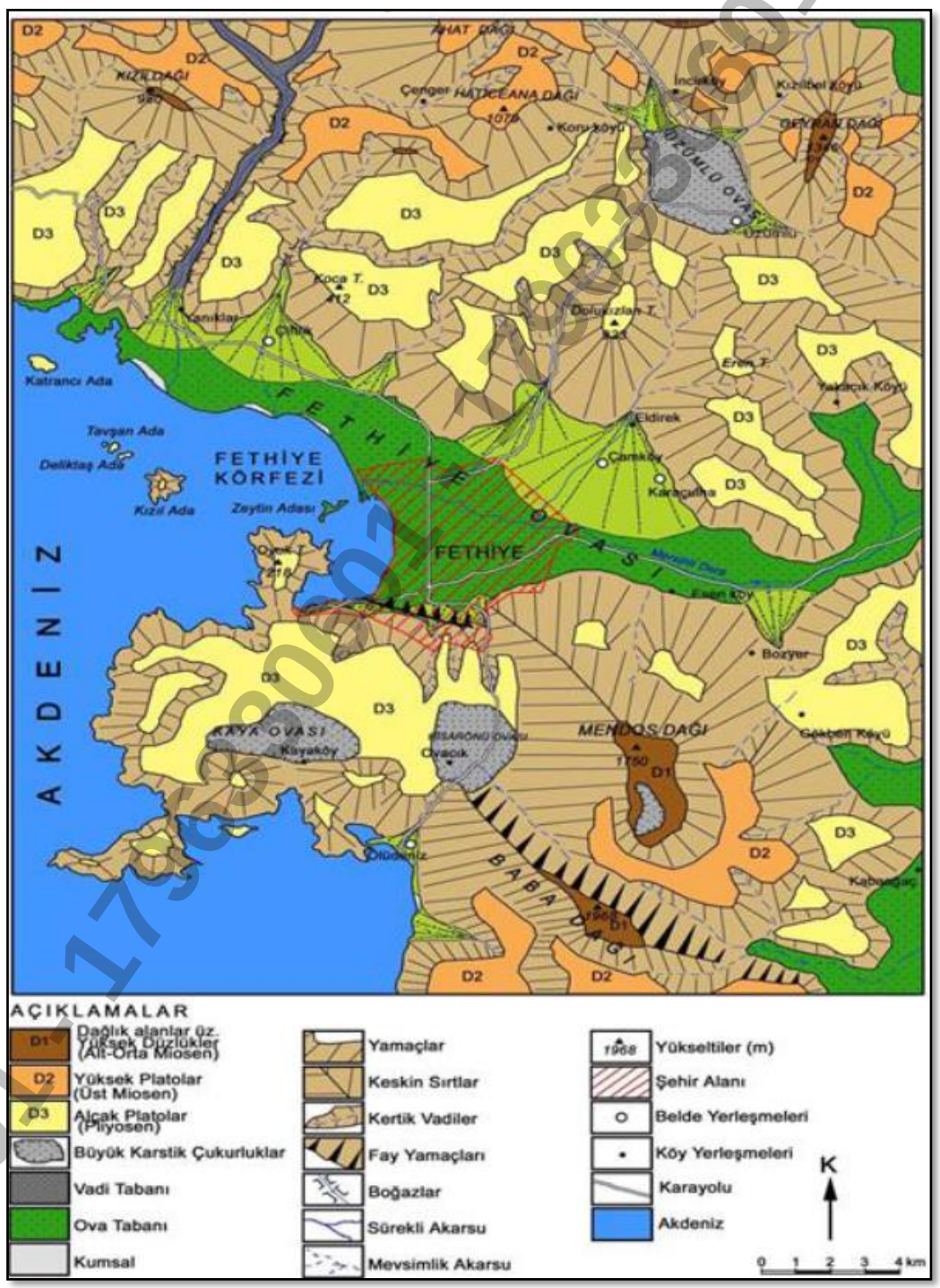

Şekil 11: Fethiye ve Yakın Çevresinin Jeomorfoloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

1.2.4. Hidroloji

ÖÇKB içinde bulunan göller Kocagöl, Akgöl, Baldınaz Gölü ve Küçükdalyan Gölü (bir bölümü bölge sınırları içinde kalmaktadır) dür. Bu göllerden Kocagöl ve Akgöl büyüklük ve özellikleri bakımından önemli görülmüştür.

Kocagöl

ÖÇKB içindeki en büyük yüzey suyu kaynağı, Dalaman ilçesine yaklaşık 6 km mesafede bulunan Kocagöldür. Kocagöl, Kapıkargın Köyü sınırları içinde olup köyün güneydoğusuna uzanmaktadır.

Resim 5 : Kocagölden Bir Görünüm

Kocagöl genelde etrafı farklı yaşlarda kireçtaşı birimleri ile çevrili olduğundan göl alanı karstik bir çöküntü görünümüne sahiptir. Kuzey-güney uzanımlı (maksimum boyu:2693 m, maksium eni: 1330 m) Kocagölün yüzey alanı yaklaşık 2.219 km^2'dir. Gölün vaktiyle daha geniş yer kapladığı ve kısmen alüvyonlarla dolarak sahasının daraldığı tahmin edilmektedir. Gölün bulunduğu konum, daha önceki yıllarda denizle daha fazla irtibat halinde bulunduğunu göstermektedir. Gölün denizle olan bağlantısı Kapıkargın Köyü'nün içinden geçen kanal vasıtasıyla olmaktadır. Ancak bu kanal su bitkilerince kuşatılmış, köyün kirli ve atık maddelerince sığlaştırılmıştır.

Göl, tatlı su ve deniz suyu karışımı olan acı su karakterindedir. Kocagöl dimiktik bir göl olup ilkbahar ve sonbaharda su sirkülasyonu olmaktadır. Gölde beslenim genelde yağışlarla ve göl etrafında yer alan kireçtaşı birimlerinden boşalan farklı debilerde kaynaklardan boşalan sular ile olmakta, boşalım ise su aynasından gerçekleşen buharlaşma-terleme ile gerçekleşmektedir.

Çamur ve diğ. (2001) Fethiye bölgesinde yer alan suların kalitesini belirlemek amacı ile yapmış oldukları çalışmalar sonucunda Şubat ayında Dalaman'daki Kocagölün kıyısından alınan suyun

17963330601 - 17963330601 - 17963330601

kanşık-SCV'li su sınıfında kimyasal içeriğe sahip olduğunu belirlemişlerdir. Eylül, ayında göl içindeki üç değişik noktada 50 cm derinlikten alınan su örneklerine göre ise göl suyu Na-Cl lu su sınıfına girmektedir. Eylül ayında alınan su örneklerindeki kalsiyum, magnezyum, sodyum, potasyum, bikarbonat, sülfat ve klorür iyonları ortalama, değerleri ve ortalama değerden sapmalar sırasıyla 122.4±22,156.5±7,113±33, 47±.2, 239.4±13, 373.3±18, 212.6±154 mg/l'dir.

Göldeki bu yüksek iyon konsantrasyonları göl suyu ile deniz suyu arasında bir ilişki olduğuna işaret etmektedir. Bir başka ifade ile göl suyuna deniz suyu karışmaktadır. Yöre halkından, alınan bilgiye göre, kış aylarında deniz suyu gölün kuzeyindeki tahliye kanalından göle ilerlemektedir. Diğer taraftan, gölün güneyinde göl ile deniz arasında mevcut fay hatlarından da göle deniz suyu karışması olasıdır. Karışım oranını, söz konusu ortamlarda katı faz ile reaksiyona girmeyen klorür iyonunun deniz, göl ve gölü besleyen diğer taze sulardaki konsantrasyonlarından belirlemek mümkündür. Tarcan (1989) tarafından hazırlanan raporda Koca Göl Eylül ayı suyunun yaklaşık %9'unun deniz suyu karışımı olduğu hesaplanmıştır.

Karışan deniz suyu yüzdesi nisbeten düşük olmasına karşın, deniz suyundaki iyon konsantrasyonları gölü besleyen diğer tatlı sulara göre çok yüksek olduğundan, söz konusu karışımın izlerini iyon konsantrasyonları oranlarından da belirlemek mümkündür. Örneğin, Ege Denizi suyundaki Na/Cl oranı 0.54 ve SO4/CI oranı ise 0.15 dir. Bu oranların göl suyundaki değerleri de sırasıyla 0.53 ve 0.18 dir. Şubat ayı kimyasal analiz sonuçları ve sülfat-klorür oranı deniz suyu karışımı dışında göle farklı bir kaynaktan yüksek sülfat konsantrasyonu karıştığına işaret etmektedir. Bu kaynaklar göl civarında yaygın olarak bulunan ve sıcaklığı 31°C, EC'si 18970 mS/cm civarında ölçülen sülfatlı mineral sulardır (Çamur ve diğ, 2001).

17963330601 - 17963330601 - 17963330601

Akgöl

Fethiye ilçesine yaklaşık 15 km uzaklıkta bulunan Kargı yerleşim alanı içinde yer almaktadır. Göl, deniz sınırında yer almakta olup göldeki su seviyesine bağlı olarak (genelde yağışlı mevsimlerde) göl denize boşalmakta, kurak dönemlerde ise göl seviyesi çekilerek denizle bağlantısı yok olmaktadır. Bununla beraber deniz seviyesinin göl su seviyesinin üzerinde olduğu dönemlerde, denizden göl suyuna doğru tuzlusu girişimi meydana gelmektedir.

Resim 6 : Akgölden Bir Görünüm

<u>Akarsular</u>

ÖÇKB genelinde sürekli ve mevsimsel akarsular bulunmaktadır. Mevsimsel akarsular İnlice Çayı, Çayboğazı Deresi, Sinekli Deresi ve Çerçi Deresi'dir.

İnlice Çayı: Kızıldağ'dan doğan çay, Göcek yerleşim alanının doğusundan denize dökülmektedir.

Resim 7 : İnlice Çayı Denize Ulaştığı Kesim, İnlice Plajı'ndan Görünüm

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Çayboğazı Deresi: ÖÇKB dışında, Arpuçak ve Kızıl derelerinin birleşmesinden oluşan Çayboğazı Deresi, ÖÇKB içinde irili ufaklı birçok yan dereyi de katarak Akgöl'ün doğusundan denize dökülmektedir.

Resim 8 : Çayboğazı Deresi (Kargı Çayı)'nın Denize Ulaştığı Kesim, Karaot Plajı'ndan Görünüm (CAN, 2010)

Sinekli Deresi: Suuçan ve Karacasu derelerinin birleşmesiyle oluşan Sinekli Deresi, ÖÇKB içinden doğmaktadır. İrili ufaklı birçok mevsimsel dereyide katan Sinekli Deresi, Çalışır burnundan denize dökülmektedir. Deredeki akım yağışlı mevsimle birlik artamaya başlamakta Nisan-Mayıs aylarında maksimum olmaktadır.

Resim 9 : Sineklidere (Susambeleni Deresi) Denize Ulaştığı Kesim, Çalış Plajı Bölgesinden Görünüm (CAN, 2010)

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Çerçi Deresi: ÖÇKB dışında, Üzümlü beldesi yakınlarından doğan Çerçi Deresi, irili ufaklı pek çok mevsimsel dereyi katarak Fethiye yerleşim alanında alüvyon formasyonda kaybolmaktadır. Derenin suları pek çok kanal vasıtasıyla denize boşalmaktadır.

Resim 10 : Çerçi Deresinden Bir Görünüm (CAN, 2010)

ÖÇKB sınırları içinde yer alan mevsimsel dereler ise genellikle topoğrafik olarak yüksek kotlara düşen karların erimesine ve yağmur sezonunun başlamasına bağlı olarak akış göstermektedir. Bu derelerdeki akım miktarı yaz aylarının başlarından itibaren azalmaya başlamakta ve dereler genellikle Ağustos-Ekim döneminde ise kurumaktadır. Fethiye yerleşim alanı içinde Çerçi, Üzümlü ve Karacasu dereleri ile bağlantılı çok sayıda sulama kanalı bulunmaktadır. Bu kanallar pek çok noktadan denize boşalmaktadır.

Kaynaklar

ÖÇKB sınırları içinde farklı lokasyonlarda irili ufaklı birçok kaynak bulunmaktadır. Bu kaynaklar genelikle kireçtaşı birimlerinden karstik kaynak şeklinde boşalım göstermektedir. Bununla beraber geçirimli birimlerin altında yer alan ve genellikle geçirimliliği çok daha düşük olan birimler ile kontak noktalarında da birçok kaynak boşalımı gözlenmektedir.

17963306

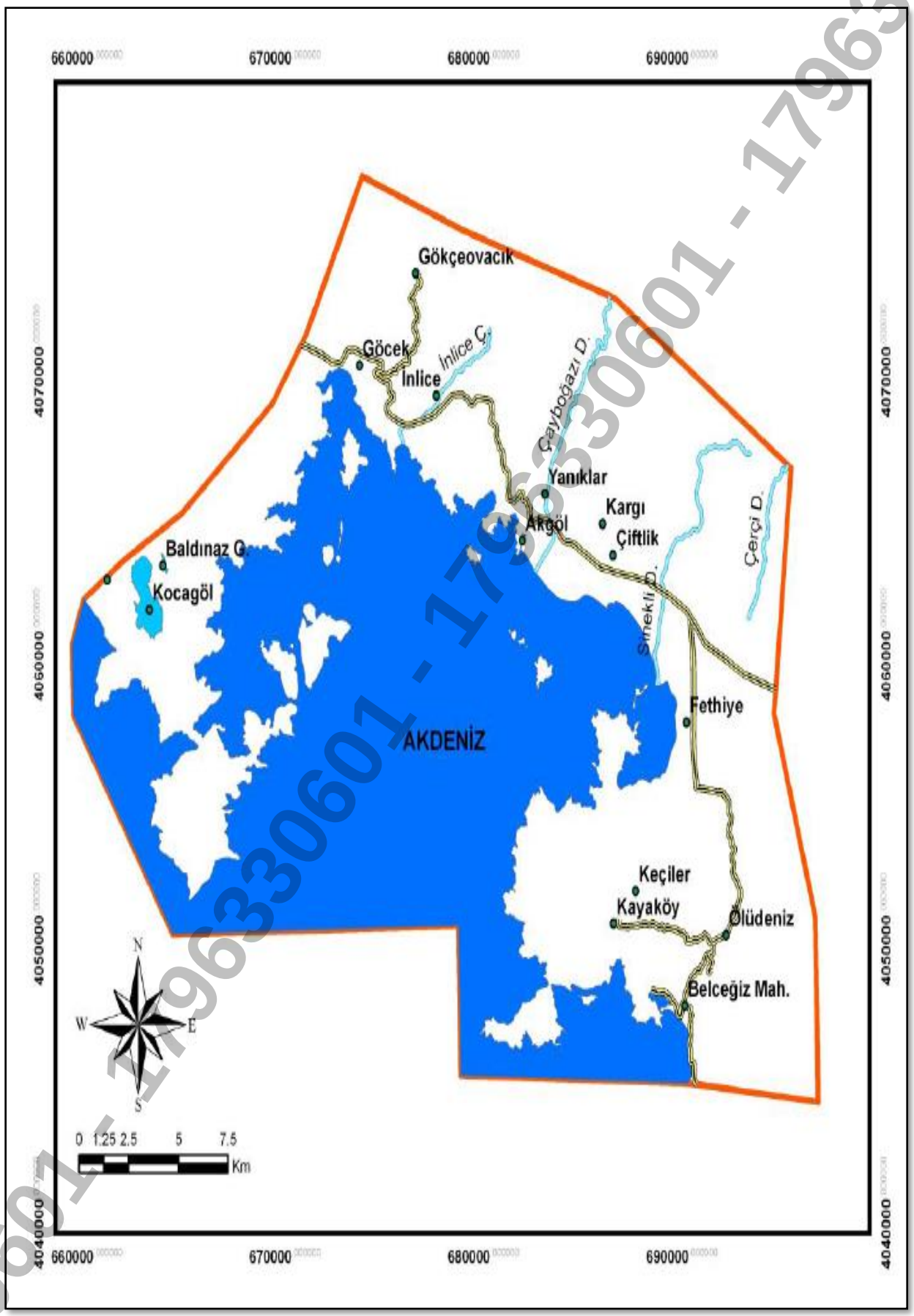

Şekil 12 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Hidroloji Haritası (Ardahanlıoğlu, 2014)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde 22 Ağustos 2020 tarih ve 31221sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan edilen toplam 8 alan her türlü ticari su ürünleri avcılığı yasaklanmıştır. Bu alanlar Ölüdeniz, Fethiye Limanı, Gökgemiler Koyu, Hamam Koyu,Yavansu Koyu, Tersane Adası, Domuz Adası, Zeytinli Ada, Boynuzbükü Koyu, Göcek Koyu bölgesinde bulunmaktadır.

Şekil 13 : Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Balıkçılığa Kapalı Alanlar

9633060 1 - 17963306

1.2.5. Su Kalitesi

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisindeki yüzeysel su kaynaklarına yönelik Su Kalitesi İzleme çalışması yapılmaktadır. 2020-2021-2022-2023 yıllarında İzleme çalışması yapılan noktalar;

-Yanıklar Çayı,

-Yanıklar Çayının denize dökülmeden önceki noktası,

-Murtbeli Deresi,

-Susambeleni Deresi,

-Murtbeli Deresi ve Susambeleni Deresi Birleşimi,

-DSİ kanalı denize dökülmeden önceki noktası,

-Skopea Marina Yanı Körfez bağlantı kanalı,

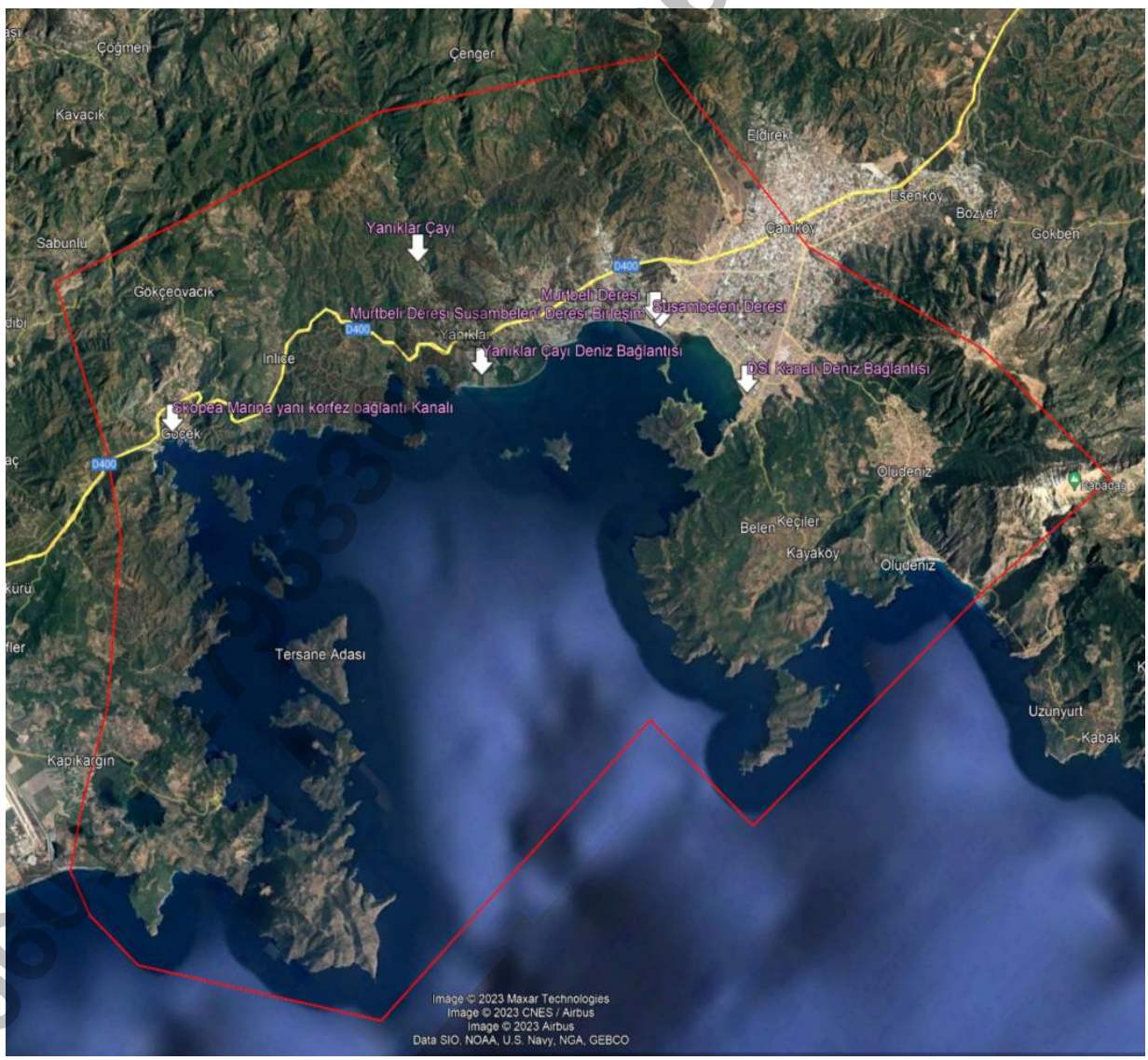

Şekil 14 : Analiz Noktalarını Gösterir Uydu Görüntüsü

17963306 01 - 17963306 01

Su Analizlerinin Değerlendirmesi 3 katagoride yapılmıştır.

1- 30.11.2012 tarihli ve 28483 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği"

2-Sulama Suyu Sınıfı (Elektriksel İletkenlik Değerine Göre Tuzluluk Sınıflandırması(Tüzüner A., 1990)),

EC (mikromhos/cm)	Sınıfı
0-250	C1 Az Tuzlu Su
250-750	C2 Orta Tuzlu Su
750-2250	C3 Yüksek Tuzlu Su
>2250	C4 Çok Yüksek Tuzlu Su

Az Tuzlu Su (C1) : Tuzluluk yaratma ihtimali çok zayıf olup, hemen hemen her tip toprakta ve bitkilerin büyük bir kısmının sulanmasında güvenle kullanılabilir. Geçirgenliği çok fazla düşük olan topraklar hariç, normal sulama tedbirleri dışında herhangi bir tedbirin alınmasına gerek göstermez.

Orta Tuzlu Su (C2) : Sulama esnasında orta derecede bir tuz yıkamasının sağlandığı hallerde kullanılabilir. Tuza karşı dayanıklılığı orta derecede olan bitkiler çoğunlukla tuzluluk kontrolü için özel tedbirler alınmasına gerek göstermeden yetiştirilebilir.

Yüksek Tuzlu Su (C3) : Drenajı kısıtlı sahalarda kullanılamaz. Drenajın iyi olması durumunda dahi tuza dayanıklı bitkilerin seçilmesi şart olup, tuzluluk kontrolü için özel tedbirlerin alınmasına gerek duyulabilir.

Çok Yüksek Tuzlu Su (C4) : Normal şartlar altında sulama suyu olarak kullanılmaya uygun değilse de, ender hallerde kullanılabilir. Bu takdirde, toprağın geçirgenliğinin gayet iyi olması, suyun yeterli miktarda yıkanma sağlayacak şekilde bol olarak veril mesi, drenajın iyi olması ve nihayet tuza dayanıklı bitkilerin seçilmesi şarttır.

3- Bakteriyolojik Değerlendirme : Suların bakteriyolojik özellikleri çevre sağlığı ve insan sağlığı bakımından son derece önemlidir. Suyun her türlü kullanıma uygun olup olmadığının belirlenmesi için indikatör mikrobiyolojik özellikleri bilinmesi gerekmektedir. İçme veya rekreasyon amaçlı sularda mikrobiyolojik kirlenmeler kanalizasyon suları, zirai faaliyetlerden ve pestisitlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle suyun bakteriyolojik incelemesinde kirlenme kriteri olarak E.coli, Streptococcus feacalis, Clostridium perfringens ve fekal koliform varlığı araştırılmaktadır. Virüsler, parazitler ve patojen mikroorganizmalarla suyun kontamine olması insanlarda su kaynaklı hastalıkların görünmesine neden olmaktadır. Mikrobiyolojik patojenler suda bulunabilecek diğer kirleticilerle göre daha büyük tehdit oluşturabilmektedir. (Mustafa, 2020)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Genel Değerlendirme :

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisindeki yüzeysel su kaynaklarına yönelik 2020-2021-2022-2023 yıllarında yapılan su kalitesi izleme çalışmaları genel olarak değerlendirildiğinde, izleme noktalarında Nitrit ve Koliform değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Nitrit kirliliğinin kaynağının tarımsal faaliyetler olduğu, koliform kirliliğinin de fekal kaynaklı atıksuların deşarjından kaynaklandığını göstermektedir. İzleme noktalarında Ph, Sıcaklık, Çözünmüş Oksijen, Amonyum Azotu, Nitrat Azotu, Toplam Kjeldahl Azotu, Toplam Fosfor, Kimyasal Oksijen İhtiyacı ölçüm sonuçlarının bazı noktalarda sınır değerler içerisinde kaldığı, Bazı noktalarda ise elektriksel iletkenlik ve kimyasal oksijen ihtiyacı parametrelerinina yapılan atıksu deşarjına bağlı olarak yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonucu değerlendirildiğinde ; Ph, Sıcaklık, Çözünmüş Oksijen, Amonyum Azotu, Nitrat Azotu, Toplam Kjeldahl Azotu, Toplam Fosfor, Kimyasal Oksijen İhtiyacı ölçüm sonuçlarının sınır değerler içerisinde kaldığı görülmektedir.

Fethiye Körfezi Su Kalitesi :

Akdeniz suları doğal olarak besin tuzunun düşük konsantrasyonlarda bulunduğu bir ekosisteme sahiptir. Besin tuzlarının artması durumunda ortamda algler ve bakteri popülasyonunda belirgin bir artış görülebilir. Bölgede deniz suyu için başlıca kirletici faktörler azot ve fosfat tuzları ihtiva eden atıksulardır.

Fethiye'de tespit edilen deniz kirlilik kaynakları:

- Murt (Mersinli) deresine Atıksu tesisinden bırakılan deşarj suyu ve dere tarafından taşınan tarımsal drenaj suyu
- Körfez içerisindeki diğer kanallar tarafından taşınan tarımsal drenaj suları
- Arıtmaya bağlı olmayan yerleşim alanları ve tesisler
- Fethiye Marina ve diğer teknelerden kaynaklanan kirlilik

Fethiye ilçe merkezinin atıksu ağı, Çalış plajının doğusunda Çiftlik köyü mevkiinde yer alan atıksu arıtma tesisine iletilmektedir. Atık su arıtma tesisin çıkış suyu ise Murt deresine bırakılmakta ve derenin sularıyla beraber Şövalye (Zeytin) adası güneydoğusundan denize dökülmektedir. Azot ve fosfor açısından zengin olan atıksu tesisinden arıtılan atıksular, Murt deresinin taşıdığı yine azot ve fosfor tuzları açısından zengin tarımsal deşarj suları ile birlikte doğrudan Fethiye iç körfezine bırakılmaktadır. Murt deresi ve söz konusu kanallar azot ve fosfor açısından körfezdeki başlıca kirlilik kaynağı olmasının yanı sıra Şövalye adasında ve

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

körfezin batısında bulunan doğrudan atıksu sistemine bağlı olmayan yerleşimler, Fethiye Marina ve diğer teknelerden boşaltılan atıksular ise diğer kirlilik kaynaklarını oluşturmaktadır.

Çiftlik köyü mevkiinde bulunan Fethiye Atıksu arıtma tesisinden ve Fethiye ovasındaki tarım alanlarından bırakılan deşarj suları Murt deresi aracılığı ile Şat burnundan denize taşınır. DSİ verilerine göre Murt deresinin sezon içindeki ortalama günlük debisi 27280 m^3/gün, kış aylarında ise ortalama 43200 m^3/gün'dür.

Murt deresinin taşıdığı çamur aynı zamanda Fethiye iç körfezinin dolmasına da neden olmaktadır. 1950'den sonra giderek artan sulu tarım bu süreci hızlandırmıştır. 1970'lerin başlarında Eşen Çayı'nın Aksu deresine bağlanması ve sulama amacıyla kullanılan sudan dolayı Murt deresinin debisi eskisine oranla büyük ölçüde yükselmiştir ve bu durum alüvyon taşımını da arttırmıştır. İç körfezin özellikle Murt deresi çıkışına yakın taraftaki tabandaki biriken çamur sebebiyle bu bölgede son yıllarda ıslah ve temizleme çalışmaları aralıklı olarak sürdürülmektedir.

Fethiye ovası tarımsal araziler ile kaplı olup buradan gelen drenaj suları, Fethiye ilçe merkezinden 8 noktadan kanallar sistemi ile denize dökülmektedir. Yaz mevsiminde kanallardan körfeze ulaşan suyun ortalama günlük debisi 30240 m^3/gün, kış aylarında ise ortalama 60480 m^3/gün'dür.

Şekil 15 : Fethiye İlçe Merkezi Kanal Ağızları

96330601 - 17963060

İlçede genellikle tüm yerleşim yerleri arıtma tesisine ulaşan kanalizasyon şebekesine bağlıdır. Ancak ilçe merkezinin batısında Oyuktepe yarımadası üzerinde bulunan yerleşim yerleri, turistik tesisler ve Şövalye (Zeytin) adası üzerindeki yerleşim yerleri kanalizasyon şebekesine bağlı değildir. Atıksularını denize deşarj eden yerleşim sayısı oldukça az ve deşarj miktarları diğer kirletici faktörlere kıyasla önemli bir boyutta değildir.

Murt (Mersinli) deresine atıksu tesisinden bırakılan deşarj suyu ve dere tarafından taşınan tarımsal drenaj suyu, körfez içerisindeki diğer kanallar tarafından taşınan tarımsal drenaj suları ve arıtmaya bağlı olmayan yerleşim alanları ve tesislerden kaynaklanan kirlilik önemli boyuttadır.

Fethiye iç körfezinden alınan numunelerle yapılan ölçümlere göre, toplam fosfor değerleri 20-89 µg-P/L ve NOx değerleri 16-507 µg/L arasında değişmektedir. Çözünmüş oksijen değerleri (mgO_2/L) ise mevsimsel ortalamaları ilkbahar 7,87; yaz 5,79; sonbahar 6,34; kış 7 olmak üzere yıllık ortalama değerler 6,48-6,93 arasındadır. Sıcaklıkların yüksek olduğu yaz aylarında çözünmüş oksijen değerlerinin düştüğü görülmektedir. Toplam fosfor değerleri ve NOx değerleri açısından IV (zayıf), çözünmüş oksijen değerleri açısından II (iyi) su kalite sınıfına girmektedir.

Fethiye iç körfezinden alınan numunelerle yapılan ölçümlere göre, Klorofil-a değerleri 2-8 µg/L değerleri arasında değişmektedir. Seki derinliğinin ilkbahar-yaz döneminde yapılması esas olduğundan bu dönemdeki seki derinliği 1,2-5 değerleri arasında değişmektedir. Sadece birkaç noktada 5,1-5,7 arasında değer almıştır. Fethiye kıyı suları "Hipertrofik" su kalitesi sınıfına girmektedir. Bu çalışmanın sonucunda, Fethiye kıyısal sularının genel olarak "iyi" şeklinde nitelendirilen su kalitesine sahip olduğu saptanmıştır. (Kaçan, 2020)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Deniz Suyu Analizleri :

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisindeki yüzeysel su kaynaklarına yönelik Su Kalitesi İzleme çalışması denizel alanda toplam 24 noktada yapılmaktadır. İzleme noktalarını gösterir uydu görüntüsü aşağıda verilmiştir.

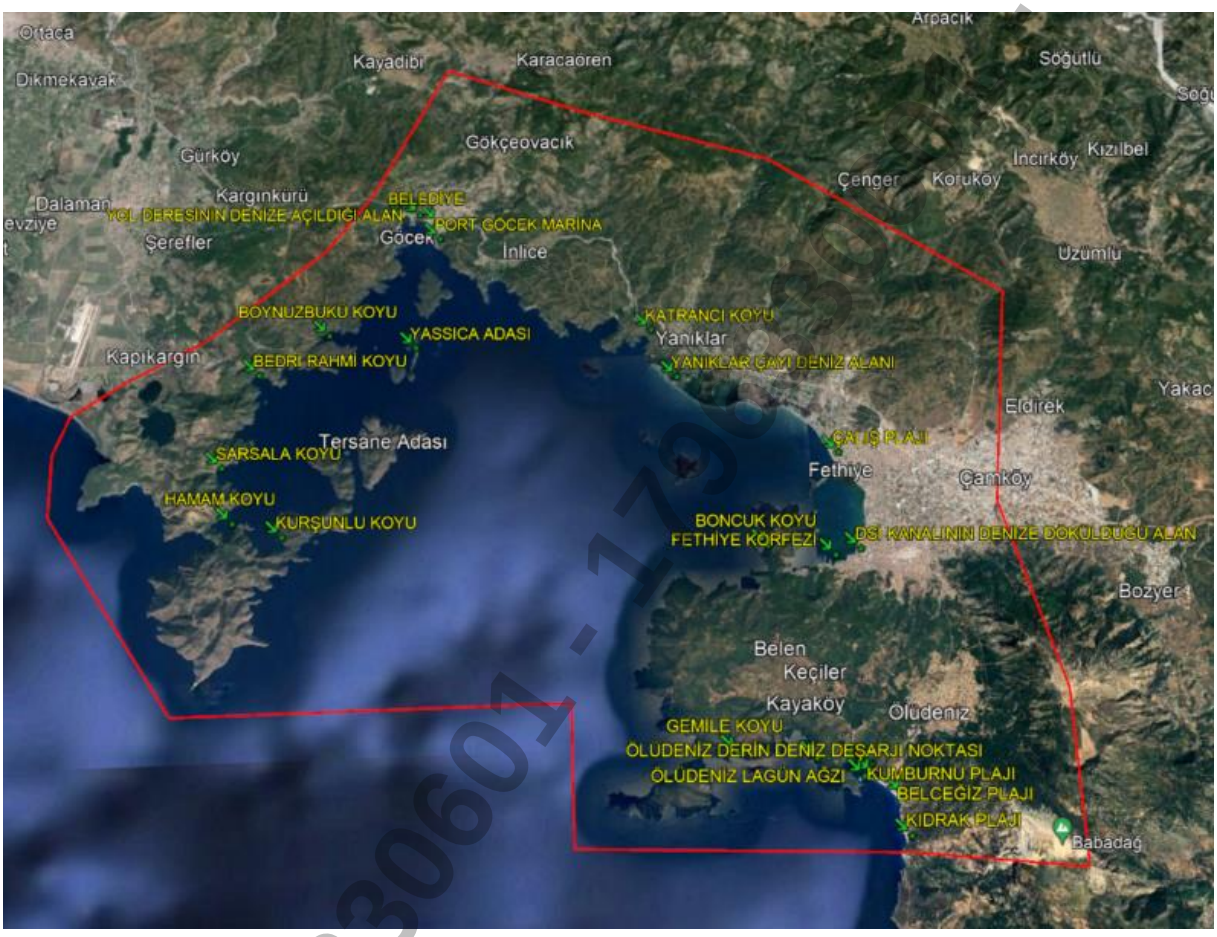

Şekil 16 : Deniz Suyu Analiz Noktaları

2020-2021-2022-2023 yıllarında yapılan pH, Sıcaklık, Işık Geçirgenliği, Çözünmüş Oksijen, Amonyak, e-coli ve İntestinal Entrokok parametrelerine göre izleme çalışması yapılmıştır. 24 noktada yapılan çalışmalara ait genel değerlendirmeler aşağıda verilmiştir.

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Genel Değerlendirme:

İzleme çalışması yapılan tüm noktalar genel olarak değerlendirildiğinde fekal kaynaklı kirliliğe bağlı olan e-coli ve intestinal enterokok değerleri sınır değerler arasındadır. e-coli ve intestinal enterokok varlığı dışkı kontaminasyonunun spesifik bir göstergesi olup enterik patojenlerin olma olasılığı hakkında bilgi verir. Bu bakteri, insan ve hayvanların bağırsaklarında sıklıkla görülen bir bakteri çeşididir.

Analiz noktalarının özelinde yapılan değerlendirmede; e-coli değeri 250 CFU/100ml altındadır. İntestinal enterokok değeri 2021 yılı Eylül-Aralık döneminde 100-200 CFU/100ml sınır değerler arasındadır.

Bölgedeki plajlarda bulunan izleme noktalarının analiz sonuçlarında;

pH değeri ortalama olarak 7,7 civarında olup 6-9 olan sınır değerler arasındadır.

Eylül-Aralık döneminde yapılan ölçümlerde deniz suyu sıcaklığı aylara göre değişkenlik göstermektedir. Sıcaklık değerleri bölge için normal sınırlardadır.

Işık geçirgenliği ortalama 10 m dir. Çözünmüş Oksijen değeri ortalama olarak 7,5 mg/L civarında olup 6-8 olan sınır değerler arasındadır.

Amonyak değerinin ilk yılda 0,02 mg/l sınır değerinden yüksek olduğu görülmektedir. Analizlerde amonyağın tespiti kirliliğin yeni gerçekleştiği ve devam ettiği şeklinde yorumlanır. Bu durum suya kanalizasyon ya da hayvansal atık karışması olarak tanımlanabilir. Kirlenmiş suda bulunan amonyak azotu zamanla azalarak yerini nitrit ve nitrata bırakmaya başlar.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.3. Biyolojik Özellikler

Karasal Biyoçeşitlilik

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Akdeniz ikliminin etkisi altında olduğu için özellikle orman vejetasyonu çok iyi gelişmiştir. Orman vejetasyonunun tahrip edildiği alanlarda ise maki ve frigana vejetasyonu da iyi durumdadır. Orman vejetasyonunu oluşturan kızılçam ve günlük ormanları klimax safhadadır. Kalker ana kayalar üzerinde gelişen maki vejetasyonu da klimaks safhada olmasa da subkilimaks safhadadır. Ayrıca gerek serpantin, gerekse de kalker ana kaya üzerinde gelişen frigana toplulukları oldukça sağlıklı olup geniş alanlar kaplamaktadırlar. Ancak bu alanlar son yıllarda ağaçlandırılmaya başlanmıştır. Kocagöl, Baldırnaz Gölü ve Akgöl kıyısı ile çevrelerindeki sulak ve bataklık alanlarda bataklık vejetasyonu da oldukça iyi temsil edilmektedir.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi kapsamında araştırmalar, bölge için oluşturulan 5 km x 5 km =25 km^2 büyüklüğündeki karelerde yapılmıştır. Araştırmalara altlık oluşturan kareleme haritası aşağıda verilmiştir.

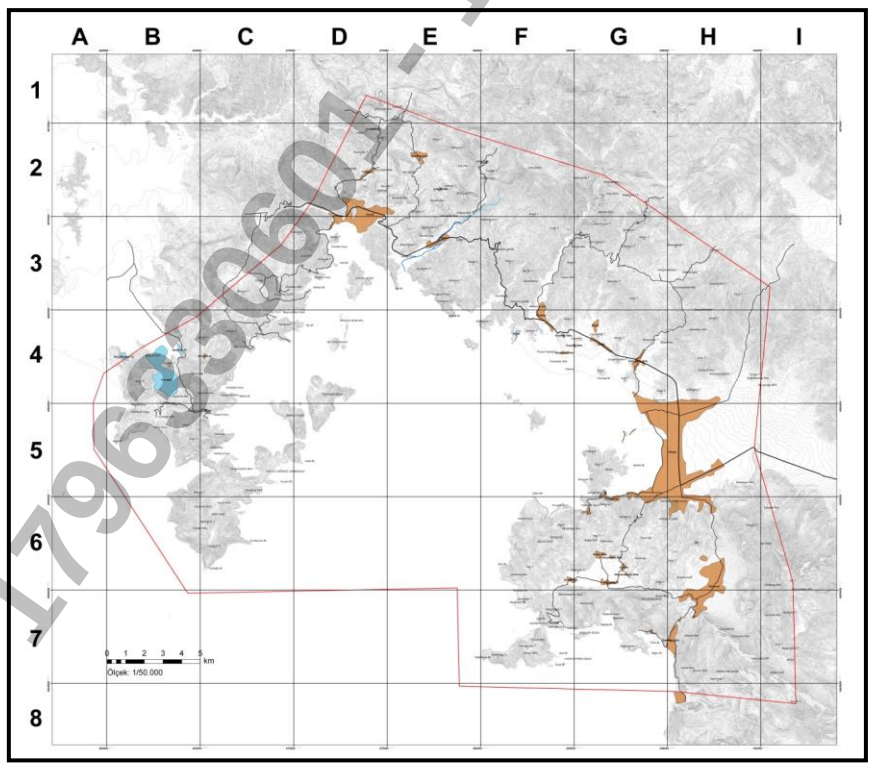

Şekil 17 : ÖÇKB Kareleme Haritası

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin tamamını taramak ve EUNIS Habitat Sınıfları 2004 Revizyonu'na göre habitatları belirlemek amacıyla bölge, 5 km uzunluğunda ve genişliğinde karelere bölünerek numaralandırılmıştır. Alan 48 kareye bölünmüş ve çalışmalar her bir karede ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yapılan vejetasyon çalışmaları sonucunda alandan 6 farklı bitki birliği tespit edilmiştir. Tespit edilen bitki birlikleri ve bu birliklerin bağlı oldukları üst sintaksonlar şöyledir.

Orman Vejetasyonu

1. *Periploco graecae-Liquidambaretum orientalis* birliği

Sınıf: *Alno-Populetea* Knapp. 1959

Ordo: *Platanetalia orientalis* Knapp. 1959

Alyans: *Platanion orientalis* Karpeti et Karpeti 1961

Birlik: Periploco graecae-*Liquidambaretum orientalis* Vural, Duman 1995.

Periploco graecae-Liquidambaretum orientalis birliği, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde sınırlı alanlarda temsil edilmektedir. Alanda en iyi temsil edildiği yerler Günlüklü ve İnlice çevresidir. Her iki alanda da bu ormanlar hem habitat uygunluğu hem de floristik kompozisyon açısından klimax safhadadır. Bununla birlikte ÖÇKB sınırları içinde hemen hemen tüm dere boylarında yayılış göstermektedir. Bu ormanların habitatı son derece hassastır. Bu ormanlar taban suyu seviyesi yüksek, organik madde bakımından zengin, asitli, düz alüvyal alanları tercih ederler ve habitatlarda %100 örtüş oluştururlar. Aynı zamanda bu habitatlar tarım yapmaya da son derece elverişlidir. Bu nedenle bu ormanlar sürekli baskı altında kalmış ancak koruma önlemleri alındıktan sonra sınırlı alanlarda korunabilmiştir. Ülkemiz için endemik olan bu birlik fitososyolojik olarak *Alno-Populetea* sınıfına, *Platanetalia orientalis* ordosuna ve *Platanion orientalis* alyansına bağlanır. Bu birlik alan içinde Günlüklü koyunda ve İnlice güneydoğusunda güzel topluluklar oluşturur. Genel örtüşün %100'ü bulduğu bu habitatlarda yüzey suyu sürekli mevcut ve taban suyu da oldukça yüksektir. Bu habitatlar için en büyük tehdit taban suyunun düşmesi ve yüzey su akışının engellenmesidir.

Resim 11: *Periploco graecae-Liquidambaretum orientalis* birliği

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

2. *Aetheorhizo bulbosae-Pinetum brutiae* birliği
Sınıf: *Quercetea ilicis* Br.-Bl. 1947
Ordo: *Quercetalia ilicis* Br.-Bl. 1936 em. Rivas Martinez 1975
Alyans: *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl.1936
Birlik: *Aetheorhizo bulbosae-Pinetum brutiae* Vural, Duman 1995.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin hakim vejetasyonunu kızılçam (*Pinus brutia*) ormanları oluşturur. Bu ormanlar hem kalker ana kayaya sahip alanlarda hem de serpantin ana kayaya sahip alanlarda oldukça iyi gelişim gösterir. Ana kayaya bağlı olarak floristik kompozisyon az da olsa değişmektedir. Ancak florada görülen bu değişim sintaksonomik sınıflandırmayı değiştirmemektedir. Alanda kalker ana kaya üzerinde gelişen kızılçam ormanları, Fethiye'nin güney ve doğusunda yer alan Belen Dağı, Karadağ, Geymene Dağı, Elmalıdağ, Mendos ve Babadağ batı sırtları, Karınca Dağ, Kapıdağ, Domuz Adası, Tersane Adası, Belenkirse, Ekincik Tepe ve Otlutaş Dağı çevrelerinde; serpantin ana kaya üzerinde gelişen kızılçam ormanları da İnlice doğusundan başlayarak Fethiye'nin kuzeyine kadar ÖÇKB içindeki tüm alanları içine alır. Kızılçam ormanlarının ait olduğu bu birlik *Aetheorhizo bulbosae-Pinetum brutiae* birliği altında toplanmıştır. Bu birlik çalışma alanında çok geniş yayılış göstermekte ve güzel topluluklar oluşturmaktadır. Bu birlik daha önce Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi'nden de tespit edilmiştir. Birliğin floristik kompozisyonu zengindir. Birlik içinde *Verbascum dalamanicum, Eryngium thorifolium, Silene tunicoides, Sideritis leptoclada* gibi nadir türler de yayılış göstermektedir. Ülkemiz için endemik olan bu birlik fitososyolojik olarak *Quercetea ilicis* sınıfına, *Quercetalia ilicis* ordosuna ve *Oleo-Ceratonion* alyansına bağlanır. Ancak birlik içinde *Cisto-Micromerietea* sınıfının karakter türleri de azımsanmayacak kadar fazladır. Bu birlik, alan içinde hem kalker kaya hem de serpantin ana kayalar üzerinde yayılış göstermektedir. Her iki ana kaya üzerinde gelişebilen bu birliğin floristik kompozisyonu oldukça zengindir. Birliğin genel örtüşü %90-100 arasında değişmektedir. Birliği oluşturan ağaç formundaki bitkilerin örtüşü %70-100 arasında, çalı formundaki bitkilerin örtüşü %40-90 ve otsu türlerin örtüşü ise %10-80 arasında değişmektedir.

Resim 12: *Aetheorhizo bulbosae-Pinetum brutiae* birliği

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Maki Vejetasyonu

3. *Quercus aucheri-Oleetum europaeae* birliği
Sınıf: *Quercetea ilicis* Br.-Bl. 1947
Ordo: *Quercetalia ilicis* Br.-Bl. 1936 em. Rivas Martinez 1975
Alyans: *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl.1936
Birlik: *Quercus aucheri-Oleetum europaeae* Vural, Duman 1995

Quercus aucheri-Oleetum europaeae birliği, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde çok yaygın değildir. Çünkü bu birlik kalker ana kaya üzerinde gelişmektedir. Halbuki bu bölgede serpantin ana kaya daha hakimdir. Bu birlik daha önce Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde ve Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde de tespit edilmiştir. Ancak bu birliğin temsil edildiği en güzel alanlar Kaş-Kekova ÖÇKB'de bulunmaktadır. Çalışma alanı içinde tespit edilen bu birlik kısmen tahrip olmuştur. Büyük ölçüde Kaya Köy batısında Değirmentepe çevresinde yayılış gösteren bu birliğin floristik kompozisyonu zengindir. Ülkemiz için endemik olan bu birlik fitososyolojik olarak *Quercetea ilicis* sınıfına, *Quercetalia ilicis* ordosuna ve *Oleo-Ceratonion* alyansına bağlanır. Ancak birlik içinde *Cisto-Micromerietea* sınıfının karakter türleri de azımsanmayacak kadar fazladır. Kalker anakayalar üzerinde gelişim gösteren birliğin örtüşü %80-90 arasında değişmektedir. Birliği oluşturan çalı formundaki bitkilerin örtüşü %70-80 arasında otsu türlerin örtüşü ise %10-40 arasında değişmektedir. Bu birlik endemik olduğu ve içinde de lokal yayılışlı birçok endemik türü barındırdığı için birliğin bulunduğu alanların korunması son derece önem arz etmektedir

Resim 13: *Quercus aucheri-Oleetum europaeae* birliği

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

4. *Lilio-Arbutetum andrachnea* birliği
Sınıf: *Quercetea ilicis* Br.-Bl. 1947
Ordo: *Quercetalia ilicis* Br.-Bl. 1936 em. Rivas Martinez 1975
Alyans: *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl.1936
Birlik: *Lilio-Arbutetum andrachnea* Vural, Duman 1995

Lilio-Arbutetum andrachne birliği, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde çok yaygın değildir. Çünkü bu birlik kalker ana kaya üzerinde gelişmektedir. Halbuki bu bölgede serpantin ana kaya daha hakimdir. Bu birlik daha önce Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde de tespit edilmiştir. Çalışma alanından tespit edilen bu birlik kısmen tahribat görmüştür. Göcek kuzeyinde kalker ana kayalar üzerinde gelişen bu birlik klimax safhada olup kuzey bakılı yamaçları tercih etmektedir. Ülkemiz için endemik olan bu birlik fitososyolojik olarak *Quercetea ilicis* sınıfına, *Quercetalia ilicis* ordosuna ve *Oleo-Ceratonion* alyansına bağlanır. Ancak birlik içinde *Cisto-Micromerietea* sınıfının karakter türleri de azımsanmayacak kadar fazladır. Kalker anakayalar üzerinde gelişim gösteren birliğin örtüşü %80-90 arasında değişmektedir. Birliği oluşturan çalı formundaki bitkilerin örtüşü %70-90 arasında otsu türlerin örtüşü ise %10-40 arasında değişmektedir.

Resim 14: *Lilio-Arbutetum andrachne* birliği

Frigana vejetasyonu

5. *Alysso-Genistetum acanthocladae* birliği
Sınıf: *Cisto-Micromerietea* Oberd. 1954
Ordo: *Cisto-Micromerietalia* Oberd. 1954
Alyans: *Cistion orientale* Oberd. 1954
Birlik: *Alysso-Genistetum acanthocladae* Vural, Duman et al. 1995.

Bu birlik, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde kızılçam ormanlarının tahribi sonucu gelişmiştir. Bu nedenle bu birlik genel olarak yerleşim yerlerine yakın orman sınırlarında en iyi gelişimini yapar. Birlik Fethiye'nin güneyinde kalker kaya üzerinde Karadağ çevresinde, Yanıklar, Karagedik ve Kargı çevrelerinde ise serpantin ana kaya üzerinde en iyi gelişimi yapar. Farklı ana kayalar üzerinde gelişen bu birlik *Alysso-Genistetum acanthocalae* birliği içinde değerlendirilmiştir. Birlik bölgede hakim olarak bulunan kızılçam orman vejetasyonunun yanması neticesinde sekonder olarak gelişmiştir. Bu nedenle birlik içinde maki ve orman vejetasyonunda yer alan birçok tür de yayılış göstermektedir. Bu birlik de daha önce Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi'nden tespit edilmiştir. Birlik fitososyolojik olarak *Cisto-Micromerietea* sınıfına, *Cisto-Micromerietalia* ordosuna ve *Cistion orientale* alyansına bağlanmıştır. Ancak birlik içinde *Quercus aucheri-Oleetum europaeae* birliğinde yer alan birçok tür de bulunmaktadır. Bu nedenle birliğin floristik kompozisyonunda *Quercetea ilicis* sınıfına ait birçok türe rastlanır. Kalker ve serpantin anakayalar üzerinde gelişen bu birliğin genel örtüşü de %90 civarındadır. Birliğin karakteristik türleri *Genista acanthoclada, Alyssum caricum, Alkana areolata, Cytisopsis dorycniifolia* subsp. *reeseni* ve *Bupleurum gracile*'dir.

Resim 15: *Alysso-Genistetum acanthocalae* birliği

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Bataklık Vejetasyonu

6. *Cladio-Schoenetum nigricantis* birliği
Sınıf: *Phragmitetea australis* Tx. Et Preising 1942
Ordo: *Phragmitetalia australis* W. Koch 1926
Alyans: *Phragmition australis* W. Koch 1926
Birlik: *Cladio-Schoenetum nigricantis* Vural, Duman et al. 1995.

Bu birlik, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde özellikle Baldınaz Gölü, Kocagöl ve Akgöl çevrelerinde yayılış gösterir. Floristik kompozisyon zayıf olmakla birlikte örtüş %100'dür. Floristk kompozisyon içinde yer alan türlerin örtüş yüzdeleri küçük habitat değişimine paralel olarak sürekli değişir. Bazı alanlarda *Phragmites australis* baskın duruma geçerken bazı alanlarda *Juncus maritimus*, bazı alanlarda da *Thpha domingensis* baskın duruma geçer. Bu nedenle farklı örtüş düzeyleri ile temsil edilen bu toplulukları birlik düzeyinde ayırt etmek mümkün olmamıştır. Birlik fitososyolojik olarak *Phragmitetea australis* sınıfına, *Phragmitetalia australis* ordosuna ve *Phragmition australis* alyansına bağlanmıştır.

Resim 16: *Cladio-Schoenetum nigricantis* birliği

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

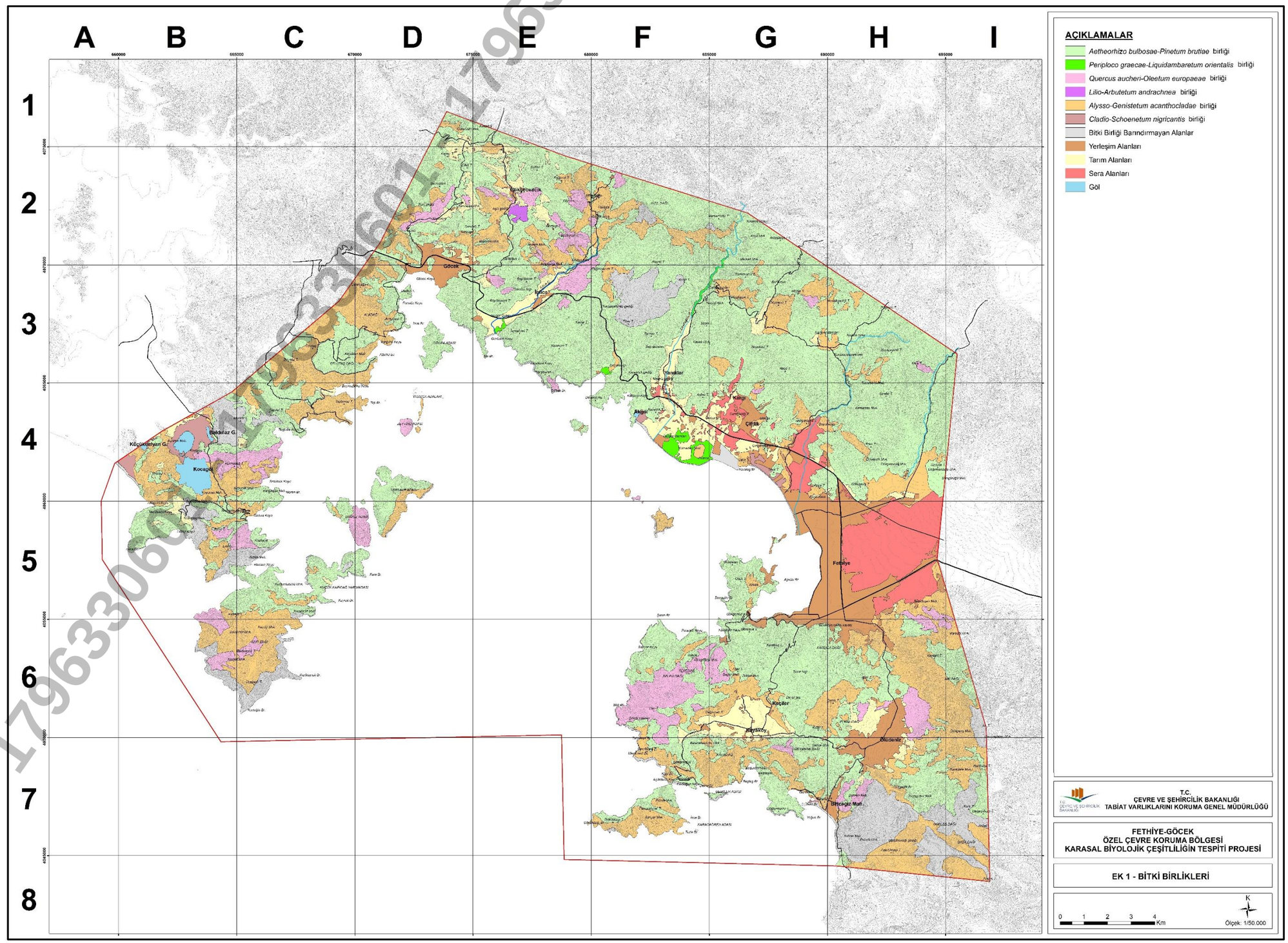

Şekil 18 : Bitki Birlikleri (Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi, 2012)

17963306 01 - 17963306 01

Habitat Sınıfları

Avrupa Doğal Bilgi Sistemi'nin baş harflerinden oluşan EUNIS, Avrupadaki habitat tiplerinin tanımlarının yapıldığı ve bunların sınıflandırılması için ortaya çıkan bir sistemdir. Sınıflama alanı oldukça geniş olup Avrupa'nın tüm anakara ve denizlerini kapsar. Örneğin; kıyıya yakın adalar (Kıbrıs, İzlanda, Greenland hariç) ve Avrupa Birliğine üye devletlerin takımadaları (Kanarya Adaları, Madeira Adaları ve Azor Adaları), Türkiye ve Kafkasya'yı kapsayan Ural Dağları'nın olabildiğince doğusunda kalan Avrupa anakarası.

Sistem şu anda 10 ana kategoride ve bunların alt başlıklarında düzenlenmiştir.

- A: Deniz habitatları
- B: Kıyı habitatları
- C: Yüzey suları habitatları
- D: Çamurlu ve bataklık alanlar
- E: Çayırlar, liken, yosun ve çiçekli bitkilerle kaplı alanlar
- F: Fundalık, çalılık ve tundra
- G: Ağaçlık ve orman habitatları ve ağaçlandırılmış alanlar
- H: İç vejetasyonsuz veya seyrek vejetasyonlu habitatlar
- I: Düzenli olarak ya da yeni kültüre edilmiş tarım alanları, bahçeler ve domestik habitatlar
- J: İnşa edilmiş, endüstriyel ve diğer habitatlar

EUNIS habitat sınıflandırması veritabanı iki türlü bilgi içerir:

- Habitat tiplerinin tanımları
- Habitatların, tanımlanmaları ve ayırt edilmelerinde kullanılan parametreler.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde tespit edilen habitat tipleri ve açıklamaları;

B: Kıyı Habitatları

B3.2: Deniz kıyısı vejetasyondan yoksun uçurum kayalıklar
B3.3: Vejetasyona sahip uçurum kayalıklar
B1.4: Sabit kıyı kumulu çayırlıkları
B1.6: Kıyı kumulu çalılıkları

C: İç Yüzey Suları

C1.5: Kalıcı tuzlu ve acı göller, gölcükler ve havuzlar

E: Çayırlıklar

E3.1: Akdeniz nemli uzun çayırlıkları

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

F: Çalılık habitatları

F5.2: Makilik
F7.3: Doğu Akdeniz frigana

G: Ağaçlık, Ormanlık veya diğer ağaçlı alanlar habitatları

G1.5: Geniş yapraklı bataklık turba ormanları
G3.7: Düşük rakımlı Akdeniz çam ormanı (*Pinus nigra* hariç)
G4.E: Karışık Akdeniz çam ormanı ve herdem yeşil meşelikler
G4.F: Karışık orman plantasyonu
G5.6: Doğal ve yarıdoğal ağaçlandırma (Zeytinlikler)
G3.10: *Cedrus libani* ormanı

H: İç bölgelerdeki vejetasyondan yoksun veya seyrek vejetasyonlu habitatlar

H3.5: Çıplak kayalık kireç taşlı alanlar

I: Tarım alanları, kültür yapılan alanlar habitatı

I1.2: Karışık ekin tarlası ve kültür alanları

J:Yerleşim Yeri Habitatı

J1.5: Şehir ve köyler
J2.4: Tarımsal yapılar (Seralar)

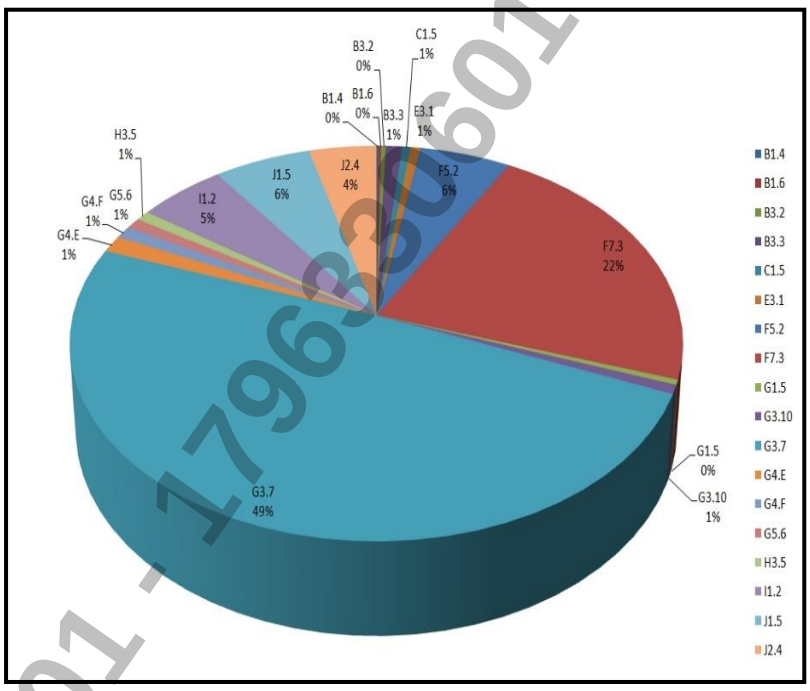

Grafikte Fethiye-Göcek ÖÇKB içinde EUNIS habitat sınıflarının oransal dağılımları verilmiştir. Buna göre G3.7 habitatı ÖÇKB karasal alanının %49'unu, F7.3 ise %22'sini kaplamaktadır. Bu habitatları %6 ile F5.2 ve J1.5, %5 ile I1.2 ve %4 ile J2.4 habitatları izlemektedir. Diğer habitatların kapladığı alanları %1 civarında ve altındadır.

Grafik 1 :EUNIS habitat sınıflarının Fethiye-Göcek ÖÇKB içindeki dağılımı

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Bitki Türleri

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi floristik açıdan ilginç ve zengindir. Alanda yapılan floristik çalışmalar sonucunda **71** familyaya ait **261** cins ve bu cinslere ait de **408** takson tespit edilmiştir. Bu taksonlardan **52**'si ülkemize özgü endemiktir. Alandan tespit edilen endemik taksonlardan *Alkanna mughlae*, *Sternbergia candida* ile *Fritillaria forbesii* "CR" *Erysimum serpentinicum, Arenaria rhodia* subsp. *rhodia* var. *rhodia* ile *Verbascum dalamanicum* "EN" ve *Eryngium thorifolium, Teucrium sandrasicum, Verbascum renzii, Biarum tenuifolium* var. *zeleborii, Sedum caricum, Sideritis albiflora, Teucrium alyssifolium, Campanula hagielia, Aristolochia poluninii, Isatis pinnatiloba, Silene tunicoides* ile *Teucrium montbretii* subsp. *pamphylicum* ile *Chionodoxa forbesii* taksonları "VU" kategorisinde yer almaktadır. Diğer endemikler ise daha geniş yayılışlı olup "**NT**" ya da "**LC**" kategorilerinde yer almaktadırlar.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi tıbbi ve aromatik bitki bakımından çok zengin değildir. Bölgede bu amaçla en yaygın kullanım özelliği olan bitki *Liquidambar orientalis* (Günlük)'dir. Bu bitkinin gövdesinden günlük yağı elde edilir. Ayrıca bu bölgede yaygın olmasa da ticari önemi olan *Salvia fruticosa* (Adaçayı), *Origanum onites* (İzmir kekiği), *Sideritis albiflora* ve *Sideritis leptoclada* (dağ çayı) gibi türler yayılış göstermektedir. Ancak bu türlerden ticari amaçla sadece *Liquidambar orientalis* ve *Origanum onites*'den yararlanılmaktadır.

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060

Tablo 9 : Bölgedeki Karasal ve Sucul Flora Tür Listesi

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
PTERIDOPHYTA							
EQUISETACEAE-							
Equisetum palustre L.	Kırkbacak	Nemli alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Equisetum telmateia Ehrh.	Deredoruk	Nemli alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
SPERMATOPHYTA							
AMARANTHACEAE							
Chenopodium murale L.	Salmanca	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Chenopodium opulifolium Schrad. ex W.D.J.Koch & Ziz	Vilita	Dere kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Salicornia emericii Duval-Jouve	Deniz börülcesi	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Salsola kali L.	Döngele	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Salsola soda L.	Deniz fasülyesi	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	
Suaeda splendes (Pourr.) Gren. & Godr.	Parlak cirim	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
APIACEAE							
Daucus broteri Ten.	Çocukboğanotu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Eryngium campestre var. *campestre*	Kırsenet	Step	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Eryngium maritimum L.	Kum boğadikeni	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Smyrnium olusatrum L.	Deli kereviz	Sazlık alan kenarı	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
APOCYNACEAE							
Cynanchum acutum L. subsp. *acutum*	Bacırgan	Sazlık alan kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Nerium oleander L.	Zakkum	Yol kenarı	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
ASPARAGACEAE							
Asparagus acutifolius L.	Tilkişen	Çayır-Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Drimia maritima (L.) Stearn.	Kum örümcekotu	Çayır-Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
ASTERACEAE							
Carthamus dentatus (Forssk.) Vahl	Kınadikeni	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Centaurea solstitialis subsp. *solstitialis*	Çakırdikeni	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Cichorium intybus L.	Hindiba	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Chondrilla juncea L. var. *juncea*	Karakavuk	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
Conyza bonariensis (L.) Cronquist	Çakalotu	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
Conyza canadensis (L.) Cronquist	Selviotu	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Crepis foetida subsp. *rhoeadifolia*	Sakarkanak	Sazlık alan içleri	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Crepis sancta (L.) Babc.	Yaban kıskısı	Sazlık alan içleri	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Echinops spinosissimus Turra subsp. *bithynicus* (Boiss.) Greuter	Kirpibaşı	Sazlık alan kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Inula viscosa (L.) Aiton	Sümenit	Sazlık alan içleri	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Lactuca saligna L.	Deli marul	Sazlık alan içleri	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Lactuca serriola L.	Eşekhelvası	Step	Endemik Değil	Avr-Sibirya	-	Gözlem-literatür	-
Limbarda crithmoides (L.) Dumort	Keşir çorağı	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Picnomon acarna (L.) Cass.	Kılçıkdiken	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Pulicaria arabica (L.) Cass. subsp. *arabica*	Arap yaraotu	Sazlık alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	
Silybum marianum (L.) Gaertner	Devedikeni	Yol kenarı	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Sonchus asper (L.) Hill subsp. *glaucescens* (Jordan) Ball	Gevirtlek	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Xanthium stramarium L.	Koca pıtrak	Yol kenarı	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
BORAGINACEAE							
Anchusa azurea var. *azurea*	Sığırdili	Tarla	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
Echium italicum L.	Kurtkuyruğu	Step	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Echium plantagineum L.	Kırkbatıran	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
Heliotropium hirsutissimum Grauer	aygün çiçeği	Sazlık alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-Literatür	
BRASSICACEAE							
Cakile maritima Scop.	Kumteresi	Kumlu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Nasturtium officinale R. Br.	Suteresi	Sulak alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
Capsella bursa-pastoris	Çobançantası	Çayırlık alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
Cardamine hirsuta L.	Kıllı kodim	Kuru alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Sisymbrium officinale (L.) Scop	Ergelen hardalı	Sazlık alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
CACTACEAE							

963306001 - 1796330601 - 1796330

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
Opuntia ficus-barbarica A.Berger	Firenkinciri	Sazlık alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
CAPPARACEAE							
Capparis spinosa L.	Kebere	Kumlu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-Literatür	-
CARYOPHYLLACEAE							
Arenaria graveolens Schreb.	Kabar kumotu	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Cerastium glomeratum Thuill.	Boynuzotu	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Silene gallica L.	Serçeçiçeği	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
CONVOLVULACEAE							
Ipomoea sagittata L.	Yalı sarmaşığı	Sazlık alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
CYPERACEAE							
Bolbochoenus maritimus (L.) Palla var. *maritimus*	Sandalyesazı	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Blysmus compressus (L.) Panz. ex Link	Yassı hasırotu	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Carex distans L.	Sina ayakotu	Sulu alan	Endemik Değil	Euro.-Sib.	-	Literatür	-
Carex divisa Huds.	Zevzirçimeni	Sulu alan	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
Cyperus longus L.	Karatopalak	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Cyperus rotundus L.	Topalak	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Schoenus nigricans L.	İnekgözü	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Schoenoplectus lacustris subsp. *lacustris*	Semerotu	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
EUPHORBIACEAE							
Euphorbia peplis L.	Kıyı sütleğeni	Çayır veya kumlu alanlar	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Euphorbia peplus L. var. *peplus*	Bahçe sütleğeni	Kumlu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Ricinus communis L.	Hintyağı	Kumlu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
FABACEAE /LEGUMINOSAE							
Alhagi maurorum Medik. subsp. *maurorum*	Aguldikeni	Tarla	Endemik Değil	Ir.-Tur.	-	Literatür	-
Lotus corniculatus var. *corniculatus*	Gazalboynuzu	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
Lotus edulis L.	Tatlı gazalboynuzu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Medicago littoralis Rohde ex Lois var. *littoralis*	Kum yoncası	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Medicago rigidula (L.) All. var. *rigidula*	Kaba yonca.	Sazlık içleri	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
Melilotus indicus (L.) All.	Otuzlu yonca	Çayırlık alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Ononis natrix L. subsp. *natrix*	Öküzçanı	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Trifolium campestre	Üçgül	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Trifolium hirtum All.	Deli yonca	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
Trigonella monspeliaca L.	Som çemenotu	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Trigonella spruneriana Boiss.	Koçboyotu	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
Tripodion tetraphyllum (L.) Fourr.	Kumtırfılı	Sulu alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
GENTIANACEAE							
Centarium pulchellum (Swartz) Druce	Pembe tukul	Sulu alanlar	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
GERANIACEAE							
Geranium lucidum L.	Dakkaotu	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Geranium molle L.	Yumuşak ıtır	Tarla	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	literatür	-
Erodium cicutarium subsp. subsp. *bipinnatum* (Desf.) Tourlet	Ebeiğnesi	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Erodium cicutarium subsp. cicutarium	İğnelik	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
JUNCACEAE							
Juncus acutus L. subsp. *acutus*	Kofa	Çayırlık	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Juncus maritimus Lam.	Peygamberkılıcı	Kumlu alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Juncus littoralis C.A.	Balıksazı	Sulu alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
LAMIACEAE							
Mentha longifolia subsp. *longifolia*	Pünk	Sulu alan	Endemik Değil	Euro-Sib.	-	Gözlem-literatür	-
Satureja cuneifolia Ten.	Kayakekiği	Yol kenarı	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Sazlık alan	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
LYTHRACEAE							
Lythrum salicaria L.	Hevhulma	Sulu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
MALVACEAE							
Malva nicaeensis All.	İlmikotu	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
MYRTACEAE							

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
**Eucalyptus camaldulensis* Dehnh. subsp. *camaldulensis*	Sıtma ağacı	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
OLEACEAE							
**Olea europaea* L.	Zeytin	Yol kenarı	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
OROBANCHACEAE							
Parentucellia latifolia (L.) Caruel subsp. *latifolia*	Üçdilotu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
OXALIDACEAE							
Oxalis corniculata L.	Sarı ekşiyonca	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
PAPAVERACEAE							
Papaver rhoeas	Gelincik	Step	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
PLANTAGINACEAE							
Plantago lanceolata L.	Damarlıca	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Plantago coronopus L. subsp. *commutata* Pilg.	Çığnak	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
Plantago cretica L.	Bağayaprağı	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
Plantago scabra Moench	Sinirsek	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Literatür	-
Veronica anagallis-aquatica	Sugedemesi	Sulu alan	Endemik Değil	Ir.-Tur.	-	Gözlem-literatür	-
PLUMBAGINACEAE							
Limonium gmelinii (Willd.) Kuntze	Çardaksüpürgesi	Kumlu alanlar	Endemik Değil	Euro-Sib.	-	Gözlem-literatür	-
POACEAE							
Aeluropus littoralis	Sahil ayrığı	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Andropogon distachyos L.	İkisakalotu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Avena barbata Pott ex Link subsp. *barbata*	Narin yulaf	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Bromus fasciculatus C. Presl	Demet bromu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
Cynodon dactylon (L.) Pers. var. *dactylon*	Köpekdişi	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Cynosurus echinatus L.	Top tarakotu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
Gastridium phleoides (Nees & Meyen) C.E.Hubb.	Bodur bekârotu	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	
Oryzopsis miliacea (L.) Asch. & Schweinf. subsp. *thomasii* (Duby) K.Richt.	Yaba pirinçotu	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
Phragmites australis Cav.) Trin. ex Steud.	Kamış	Sulak alan	Endemik Değil	Euro-Sib.	-	Gözlem-literatür	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Familya ve Tür Adı	Türkçe Adı	Habitat	Endemizm Durumu (Tek nokta, Yerel, Bölgesel)	Fitocoğrafik Bölge	Tehlike Kategorisi (IUCN)	Kayıt Şekli	Koruma Statüsü (BERN, CITES)
POLYGONACEAE							
Polygonum salebrosum Coode & Cullen	Eşek madımağı	Çayır	Endemik Değil	Akdeniz	-	Literatür	-
Polygonum setosum	Ebemekmeği	Step	Endemik Değil	Ir.-Tur.	-	Gözlem-literatür	-
Rumex patientia L.	Efelek	Çayır	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
PORTULACACEAE							
Portulaca oleracea L.	Semizotu	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
RANUNCULACEAE							
Ranunculus constantinopolitanus (DC.) d'Urv.	Kâğıthane çiçeği ı	Çayır	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
ROSACEAE							
Rubus sanctus Schreber.	Böğürtlen	Sazlık alan kenarı	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
RUBIACEAE							
Galium aparine L.	çobansüzgeci	Yol kenarı	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
SALICACEAE							
Salix alba L.	Ak söğüt	Dere kenarı	Endemik Değil	Euro-Sib.	-	Gözlem-literatür	-
SCROPHULARIACEAE							
Verbascum sinuatum L. subsp. sinuatum var. sinuatum	Bodanotu	Yol kenarı	Endemik Değil	Akdeniz	-	Gözlem-literatür	-
SOLANACEAE							
Solanum americanum Mill.	İtüzümü	Kumlu alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
Solanum alatum Moench	Karagöğündürme	Sazlık alan	Endemik Değil	Bilinmiyor	-	Gözlem-literatür	-
TAMARICACEAE							
Tamarix smyrnensis Bunge	Ilgın	Sazlık alan	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
URTICACEAE							
Urtica dioica L.	Isırgan otu	Sulu alan	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-
ZYGOPHYLLACEAE							
Tribulus terrestris L.	Çobançökerten	Yol kenarı	Endemik Değil	Geniş	-	Gözlem-literatür	-

Pulicaria arabica* subsp. *arabica

Limbarda crithmoides

Cynanchum acutum* subsp. *acutum

Vitex agnus-castus

Limonium gmelinii

Ononis natrix* subsp. *natrix

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Verbascum sinuatum* subsp. *sinuatum

Ricinus communis

Drimia maritima

Ipomoea sagittata

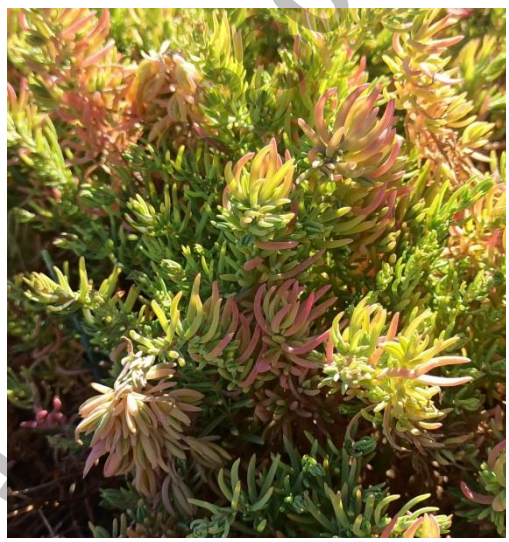

Suaeda splendes

Heliotropium hirsutissimum

Lythrum salicaria

Rubus sanctus

Salsola soda

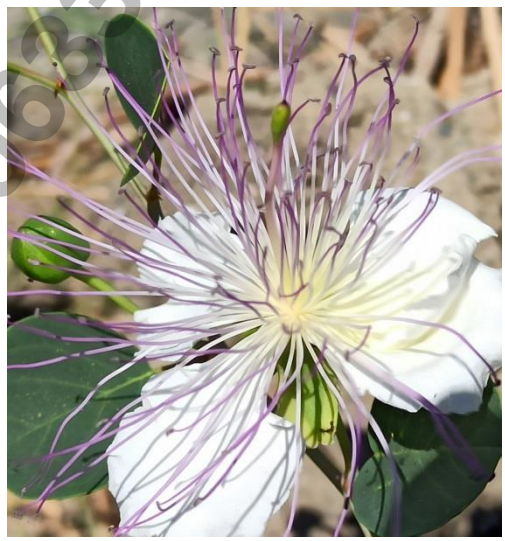

Capparis spinosa

Resim 17: Bölgedeki bazı flora türleri

(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Memeliler

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 17 memeli türü tespit edilmiştir. Bunlardan 1 tür böcekçil, 3 tür yarasa, 7 tür kemirici, 5 tür yırtıcı, 1 tür ise çift toynaklılardandır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi çalışmalarında tespit edilen türler içinde *Sus scrofa* (domuz)nın yerleşim alanları haricinde hemen hemen her lokalitede izlerine rastlanmış, gece orman içi yollarda araçla yapılan gözlemlerde zaman zaman 3-5 bireylik sürülere rastlanmıştır. Çalışma alanında populasyon seviyesi en yüksek tür olduğu söylenebilir.

Koruma statüleri bakımından önemli bir tür olan *Lutra lutra* (su samuru) nın proje alanı içinde Kocagöl ve bu gölü besleyen kanallarda yaşadığına dair kayıtlar bulunmaktadır. Göl kenarında yapılan çalışmalarda özellikle taşlık ve kumluk göl kıyılarında su samurlarına ait dışkı ve izlere rastlanmış olup bu bölgelerde yapılan fotokapan çalışmaları sonucunda da fotoğrafları çekilmiştir. Akgöl ile ilgili herhangi bir su samuru kaydı bulunmamakla birlikte yapılan çalışmalar sonucunda bu gölde de su samurunun varlığı tespit edilmiş ve görüntülenebilmiştir.

Koruma alanında daha küçük memelilerin tespiti ve dağılışı ile ilgili olarak canlı kapan kurma çalışmaları sonucunda 4 küçük memeli türü yakalanabilmiştir. Yapılan foto kapan çalışmaları ile orman içi yollarda gece araçla dolaşma faaliyetleri sonucunda kirpi, oklukirpi, tavşan, tilki, porsuk ve domuz gözlenmiş ve fotoğrafları çekilmiştir.

Çalışmalarda tespit edilen yarasa türlerinden *Pipistrellus pipistrellus* (cüce yarasa), yerleşim yerlerinde evlerin çatı aralarında, *Myotis capaccinii* (uzunparmaklı yarasa) C4 karesinde bulunan maden ocağı galerilerinde, *Rhinolophus ferrumequinum* (nalburunlu büyük yarasa) ise Ölüdeniz yakınındaki büyük mağarada gözlenmiştir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 10 : Bölgedeki Memeli Türleri

Tür Adı	Türkçe Adı	TEHLİKE KATEGORİSİ								YAYILIM DURUMU						ENDEMİZM KATEGORİSİ			MEVSİMSEL DURUMLARI			Veri Kaynağı
		KÜRESEL ÖLÇEKTE (IUCN)				ULUSAL ÖLÇEKTE (Türkiye Kırmızı Listeleri)				KÜRESEL ÖLÇEKTE			ULUSAL ÖLÇEKTE									
		CR	EN	NT	LC	CR	EN	NT	LC	Dar	Bölgesel	Geniş	Dar	Bölgesel	Geniş	Dar	Bölgesel	Geniş	Yerli tür	Üreyen kışlayan	Göçebe konaklayan	
Lutra lutra	Su samuru			X				X				X			X				X			L+G
Rhinolophus ferrumequinum	Nalburunlu büyük yarasa			X				X				X			X				X			L+G
Pipistrellus pipistrellus	Cüce Yarasa				X				X			X			X				X			L+G

9633060 1 - 1796330601 - 1796330601

Resim 18 : Su samuru (*Lutra lutra)*
(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

Tehditler ve Bu Tehditleri Ortadan Kaldırmaya Yönelik Tavsiyeler

Çalışmalarda belirlenen memeli türleri içinde *Lutra lutra* (su samuru) koruma alanının en hassas türlerinden biridir. Bu türe ait bireylere özellikle Kocagöl çevresinde rastlanmıştır. Bu türlerin populasyonu, sazlıkların yakılması ve balıkçık faaliyetleri sonucu (ağlara takılarak boğulma) sonucu azalmaktadır. Avcılar, balıkları yedikleri ve ağlara zarar verdikleri için bu türü avlamaktadır. Bölge halkının bilinçlendirilmesi ve göldeki bu olumsuzlukların giderilmesi durumunda, su samuru populasyonunun gelişmesi mümkün olacaktır.

Bölgede ilginç bir bulgu da Akgöl'de de su samurunun belirlenmesidir. Akgöl güneydoğu kısmı yerleşim alanları, kuzeydoğu kısmı da Fethiye-Dalaman karayolu ile çevrilmiş küçük bir göl olup büyük bir kısmı sazlık ve bataklıklardan oluşmaktadır. Bu gölün denize birleştiği bölge, yaz aylarında plaj olarak çok yoğun kullanılmaktadır. Ayrıca gölde ağ kullanılmasa da olta balıkçılığı da yapılmaktadır. Bu göldeki su samuru populasyonu oldukça düşük olarak tahmin edilmektedir. Tür üzerindeki olumsuz etkilerin büyük bir kısmına yaz aylarındaki insan faaliyetleri neden olmaktadır. Gölün en azından kış ve bahar aylarında denizle bağlantısının artması ve deniz suyunun göle karışması ve sonradan tekrar denize dökülmesi sonucunda

çevrede bulunan narenciye bahçeleri tarafından kullanılan kimyasalların temizleneceği düşünülmektedir. Akgöl'de saz kesimi veya yakılması gibi habitatları ortadan kaldıracak faaliyetlerin önlenmesi ve özellikle tatilciler tarafından oluşturulan kirliliğin temizlenmesi ve gölde yapılan balıkçılığın sınırlandırılması gibi önlemler alındığında, türün gölde devamlılığını sürdürmesi mümkün olacaktır.

Myotis capaccinii (Uzunparmaklı yarasa) büyük mağaraları tercih eden ve koloni halinde yaşayan türlerdendir. IUCN kriterlerine göre "Hassas" (VU) kategorisinde yer almakta olup bu tür için önemli tehditlerin başında insektisit kullanımı, su kirliliği, baraj inşaatları ve mağara turizmi gelmektedir. Bölgede bu tür üzerinde çok önemli bir tehdit olmayıp yaşam alanlarını oluşturan mağaralarda herhangi bir turizm faaliyeti bulunmamaktadır.

Kuşlar

Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içinde 126 kuş türü saptanmıştır. Bölgede, 16 takım ve 44 kuş familyasına ait toplam 126 kuş türünün olduğu belirlenmiştir. Bu kuş türlerinden, 72 tanesi ötücü olmayan kuşlar (Non-Passerin) ve 54 tanesi ötücü kuşlar (Passerin) kategorisinde yer almaktadır. Türkiye faunasına kayıtlı 463 kuş türü bulunmaktadır (Kiziroğlu, 2009). Bu çalışma dönemlerinde Fethiye-Göcek ÖÇKB'de yapılan ornitolojik kayıtlara göre ise 126 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir. Buna göre, bölgede varlığı tespit edilen kuş türü sayısı (126 kuş türü), Türkiye ornitofaunasına kayıtlı kuş türü sayısının (463 kuş türü) yaklaşık %27'sidir. Fethiye-Göcek ÖÇKB alan büyüklüğü itibarı ile her ne kadar Türkiye'nin ¼ kadar olmasa da, tespit edilen kuş türü sayısının Türkiye ornitofaunasının ¼'ü kadar kuş türü ile temsil edilmesi, tür sayısının, alan boyutlarına göre görece olarak yüksek olduğu fikrini vermektedir. Bu açıdan bakıldığında, bölgenin kuş türü çeşitliliğinin zengin olduğu söylenebilir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 11 : Bölgedeki Kuş Türleri

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
Podicipediformes								
Podicipedidae								
*Tachybaptus ruficollis**	Küçük batağan	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Podiceps cristatus**	Tepeli batağan – Bahri	A.5	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Podiceps nigricollis**	Karaboyunlu batağan	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Pelecaniformes								
Ardeidae								
*Botaurus stellaris***	Balaban	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Ixobrychus minutus	Küçük balaban	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Nycticorax nycticorax	Gece balıkçılı	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
*Ardeola ralloides**	Alaca balıkçıl	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Bubulcus ibis	Öküz balıkçılı	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Egretta garzetta**	Küçük akbalıkçıl	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L+A
Ardea alba	Büyük akbalıkçıl	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Ardea cinerea**	Gri balıkçıl	A.3.1	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L+A
*Ardea purpurea**	Erguvani balıkçıl	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Phalacrocoracidae								
*Phalacrocorax carbo**	Karabatak	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L+A
Threskiornithidae								
Plegadis falcinellus	Çeltikçi	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Platalea leucorodia	Kaşıkçı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Ciconiiformes								
Ciconiidae								
*Ciconia ciconia**	Ak leylek	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Phoenicopteriformes								
Phoenicopteridae								
Phoenicopterus roseus	Flamingo	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Anseriformes								

1796330601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
Anatidae								
Cygnus olor	Kuğu	A.3.1	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Anser albifrons	Sakarca	B.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	KZ	L
*Tadorna ferruginea***	Angıt	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Tadorna tadorna	Suna	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Mareca penelope	Fiyu	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Anas crecca**	Çamurcun	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Anas platyrhynchos**	Yeşilbaş	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L+A
Anas acuta	Kılkuyruk	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Spatula querquedula	Çıkrıkçın	A.4	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Spatula clypeata	Kaşıkgaga	A.4	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Netta rufina	Macar ördeği	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Aythya ferina	Elmabaş pakta	A.5	VU	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Melanitta nigra	Kara ördek	B.1.2	LC	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Melanitta fusca	Kadife ördek	A.3	VU	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Accipitriformes								
Accipitridae								
*Pernis apivorus***	Arı şahini	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Circaetus gallicus**	Yılan kartalı	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	YZ	L
*Circus aeruginosus**	Saz delicesi	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Circus cyaneus**	Gökçe delice	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	KZ	L
Accipiter gentilis	Çakır kuşu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Accipiter nisus**	Atmaca	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Buteo buteo**	Şahin	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Buteo rufinus**	Kızıl şahin	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Hieraaetus pennatus	Küçük kartal	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Pandion haliaetus	Balık kartalı	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Falconiformes								
Falconidae								

963330601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Falco tinnunculus**	Kerkenez	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Falco vespertinus	Aladoğan	B.3	NT	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	T	L
Falco columbarius	Bozdoğan	B.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	KZ	L
Falco subbuteo	Delice doğan	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Falco eleonorae***	Ada doğanı	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Falco peregrinus***	Gök doğan	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-I	KZ	L
Galliformes								
Phasianidae								
*Alectoris chukar***	Kınalı keklik	A.2	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Coturnix coturnix***	Bıldırcın	A.3	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	T	L
Gruiformes								
Rallidae								
Rallus aquaticus	Su kılavuzu	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
Zapornia parva	Bataklık sutavuğu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Crex crex	Bıldırcın kılavuzu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Gallinula chloropus**	Saz tavuğu	A.3.1	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L+A
*Fulica atra**	Sakarmeke	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
Charadriiformes								
Haematopodidae								
Haematopus ostralegus	Poyraz kuşu	A.3	NT	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	YZ,T	L
Recurvirostridae								
*Himantopus himantopus**	Uzun bacak	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Recurvirostra avosetta	Kılıçgaga	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Burhinidae								
Burhinus oedicnemus	Kocagöz	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y,YZ	L
Glareolidae								
Glareola pratincola	Bataklık kırlangıcı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y,YZ	L
Glareola nordmanni	Kara kanatlı bataklık kırlangıcı	A.2	NT	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ,T	L
Charadriidae								

963330601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
Charadrius dubius	Küçük halkalı cılıbıt	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Charadrius hiaticula	Halkalı cılıbıt	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T,KZ	L
*Charadrius alexandrinus**	Akça cılıbıt	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Charadrius leschenaultii	Çöl yağmurcunu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Pluvialis apricaria	Altın yağmurcun	B.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
*Pluvialis squatarola**	Gümüş yağmurcun	B.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L+A
Vanellus spinosus	Mahmuzlu kız kuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Vanellus vanellus**	Kız kuşu	A.5	NT	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Scolopacidae								
Calidris alba	Ak kumkuşu	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Calidris minuta	Küçük kumkuşu	B.5	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Calidris temminckii	Sarıbacaklı kumkuşu	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Calidris ferruginea	Kızılkumkuşu	B.4	NT	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Calidris alpina	Karakarınlı kumkuşu	B.5	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Philomachus pugnax	Döğüşken kuş	B.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	T.TK	L
Lymnocryptes minimus	Küçük su çulluğu	B.1.2	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Gallinago gallinago	Su çulluğu (Bekasin)	B.3.1	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	KZ	L
Gallinago media	Büyük su çulluğu	A.3	NT	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Scolopax rusticola	Çulluk	B.3	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	KZ	L
Limosa limosa	Çamurçulluğu	B.4	NT	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Numenius phaeopus	Sürmeli kervançulluğu	B.1.2	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	T	L
Numenius arquata	Kervançulluğu	B.3	NT	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa erythropus	Kara Kızılbacak	B.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa totanus	Kızılbacak	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa stagnatilis	Bataklık düdükçünü	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa nebularia	Yeşilbacak	B.3.1	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa ochropus	Yeşil düdükçün	B.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Tringa glareola	Orman Düdükçünü	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Xenus cinereus	Sarıbacak	B.2	LC	Ek II	Ek liste I	Kapsamda Degil	T	L

963330601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Actitis hypoleucos**	Dere düdükçünü	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L+A
Arenaria interpres	Taşçeviren	B.3	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Stercorariidae								
Stercorarius parasiticus	Korsanmartı	B.1.2	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	T	L
Laridae								
Larus melanocephalus	Akdeniz martısı	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Hydrocoloeus minutus	Küçük martı	B.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Larus ridibundus**	Karabaş martı	A.5	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Larus genei	İncegagalı martı	B.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Larus audouinii	Ada martısı	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Larus fuscus	Karasırtlı martı	B.3	LC	Kapsamda Degil	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
*Larus argentatus***	Kuzey gümüş martı	A.4	LC	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L+A
Larus cachinnans	Gümüş martı	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Gelochelidon nilotica	Gülen sumru	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Hydroprogne caspia	Hazar sumrusu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Thalasseus sandvicensis	Karagagalı sumru	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Sterna hirundo	Sumru	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Sternula albifrons	Küçük sumru	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Chlidonias hybrida	Akbıyıklı deniz kırlangıcı	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Chlidonias niger	Kara sumru	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Chlidonias leucopterus	Akkanatlı sumru	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Columbiformes								
Columbidae								
*Columba livia**	Kaya güvercini	A.5	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L+A
Columba oenas	Gökçe güvercin	A.3.1	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
*Columba palumbus***	Tahtalı güvercin	A.4	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	KZ	L
*Streptopelia decaocto**	Kumru	A.5	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L+A
*Streptopelia turtur***	Üveyik	A.3.1	VU	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	YZ	L
*Spilopelia senegalensis***	Küçük kumru	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L+A

963300601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
Psittaciformes								
Psittacidae								
Psittacula krameri	Yeşilpapağan	A.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Cuculiformes								
Cuculidae								
Clamator glandarius	Tepeli guguk kuşu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Cuculus canorus***	Guguk kuşu	A.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Strigiformes								
Tytonidae								
*Tyto alba***	Peçeli baykuş	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Strigidae								
Otus scops	İshak kuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	YZ	L
*Athene noctua**	Kukumav	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
*Asio otus***	Kulaklı orman baykuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Ek-II	Y	L
Caprimulgiformes								
Caprimulgidae								
*Caprimulgus europaeus***	Çobanaldatan	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Apodidae								
*Apus apus***	Ebabil	A.3.1	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Apus pallidus	Boz sağan	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Tachymarptis melba**	Akkarınlı ebabil	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Coraciiformes								
Alcedinidae								
*Alcedo atthis**	Yalıçapkını	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Meropidae								
*Merops apiaster**	Arıkuşu	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Coraciidae								
*Coracias garrulus**	Gök kuzgun	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Bucerotiformes								

963330601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
Upupidae								
*Upupa epops**	İbibik	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Piciformes								
Picidae								
*Picus viridis***	Yeşil ağaçkakan	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Dendrocopos major***	Orman alaca ağaçkakan	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Dendrocopos syriacus***	Alaca ağaçkakan	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Passeriformes								
Alaudidae								
Calandrella brachydactyla	Bozkır toygarı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Alaudala rufescens	Çorak Toygarı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Galerida cristata**	Tepeli toygar	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
*Lullula arborea**	Orman toygarı	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Alauda arvensis	Tarlakuşu	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Hirundinidae								
*Riparia riparia**	Kum kırlangıcı	A.5	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Ptyonoprogne rupestris *	Kaya kırlangıcı	A.5	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Hirundo rustica**	Kır kırlangıcı	A.5	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Cecropis daurica	Kızıl kırlangıç	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Delichon urbicum**	Ev kırlangıcı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Motacillidae								
Anthus novaeseelandiae	Mahmuzlu incirkuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Anthus campestris	Kır incirkuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Anthus pratensis	Çayır incirkuşu	A.3	NT	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Anthus cervinus**	Kızılgerdanlı İncirkuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Anthus spinoletta	Dağ incirkuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Motacilla flava**	Sarı kuyruksallayan	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Motacilla flava feldegg**	Maskeli kuyruksallayan	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Motacilla cinerea**	Dağ kuyruksallayanı	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L

9633060 1 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Motacilla alba**	Akkuyruksallayan	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Troglodytidae								
*Troglodytes troglodytes**	Çitkuşu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Prunellidae								
Prunella modularis	Dağbülbülü	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Muscicapidae								
Muscicapa striata	Benekli sinekkapan	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
*Ficedula albicollis**	Halkalı sinekkapan	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Ficedula hypoleuca	Kara sinekkapan	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Cercotrichas galactotes	Kızıl çalıbülbülü	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Erithacus rubecula**	Kızılgerdan	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Luscinia megarhynchos**	Bülbül	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Phoenicurus ochruros**	Kara kızılkuyruk	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Phoenicurus phoenicurus**	Kızılkuyruk	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Saxicola rubetra**	Çayır taşkuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
*Saxicola torquatus**	Taşkuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Oenanthe isabellina**	Boz kuyrukkakan	A.3	LC	Ek II	Ek liste I	Kapsamda Degil	YZ	L
*Oenanthe oenanthe**	Kuyrukkakan	A.3	LC	Ek II	Ek liste I	Kapsamda Degil	T	L
Oenanthe cypriaca	Kıbrıs kuyrukkakanı	A.1.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Oenanthe hispanica**	Karakulaklı kuyrukkakan	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Monticola saxatilis***	Taşkızılı	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Monticola solitarius***	Gökardıç	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Turdidae								
*Turdus merula**	Karatavuk	A.3	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Turdus philomelos**	Öter ardıç	A.2	LC	Ek III	Ek liste II	Kapsamda Degil	KZ	L
Turdus iliacus	Kızılardıç	B.2	NT	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Cisticolidae								
*Cisticola juncidis**	Yelpazekuyruk	A.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Scotocercidae								

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Cettia cetti**	Kamış bülbülü	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Locustellidae								
Locustella fluviatilis	Ağaç kamışçını	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Locustella luscinioides	Bataklık kamışçını	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Acrocephalidae								
Acrocephalus melanopogon	Bıyıklı kamışçın	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Acrocephalus paludicola	Sarı kamışçın	A.1.2	VU	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Acrocephalus schoenobaenus	Kındıra kamışçını	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Acrocephalus palustris	Çalı kamışçını	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Acrocephalus scirpaceus**	Saz bülbülü	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Acrocephalus arundinaceus**	Büyük kamışçın	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Iduna pallida	Ak mukallit	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Hippolais olivetorum**	Zeytin mukallidi	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Hippolais icterina	Sarı mukallit	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Sylviidae								
*Sylvia cantillans**	Bıyıklı ötleğen	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Sylvia ruppeli**	Karaboğazlı ötleğen	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Sylvia curruca	Küçük akgerdanlı ötleğen	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Sylvia communis	Akgerdanlı ötleğen	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Sylvia atricapilla	Karabaşlı ötleğen	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Phylloscopidae								
Phylloscopus sibilatrix	Orman söğüt bülbülü	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Phylloscopus collybita**	Çıvgın	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Phylloscopus trochilus**	Söğüt bülbülü	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
Reguliidae								
*Regulus regulus***	Çalıkuşu	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Panuridae								
*Panurus biarmicus***	Bıyıklı baştankara	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Aegithalidae								

963300601 - 1796330601 - 1796330

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Aegithalos caudatus**	Uzun kuyruklu baştankara	A.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Paridae								
*Periparus ater**	Çam baştankarası	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Cyanistes caeruleus**	Mavi baştankara	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Parus major**	Büyük baştankara	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Sittidae								
*Sitta europaea***	Sıvacı	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Sitta neumayer***	Kaya sıvacısı	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Certhiidae								
*Certhia familiaris***	Orman tırmaşığı	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Certhia brachydactyla***	Bahçe tırmaşığı	A.1.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Remizidae								
*Remiz pendulinus**	Çulha kuşu	A.2	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Oriolidae								
*Oriolus oriolus**	Sarı asma	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Laniidae								
Lanius isabellinus	Kızıl kuyruklu örümcek kuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Lanius collurio**	Kızıl sırtlı örümcek kuşu	A.3	LC	Ek II	Ek liste I	Kapsamda Degil	YZ	L
Lanius minor	Kara alınlı örümcek kuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
*Lanius senator**	Kızıl başlı örümcek kuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	T	L
*Lanius nubicus***	Maskeli örümcek kuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Corvidae								
*Garrulus glandarius**	Ala karga	A.3.1	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Pica pica**	Saksağan	A.5	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Corvus monedula***	Küçük karga	A.5	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Corvus frugilegus***	Ekin kargası	A.5	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L
*Corvus cornix**	Leş kargası	A.5	Kapsamda değil	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L+A
Corvus corax	Kuzgun	A.5	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
Sturnidae								

96330601 - 17963306

TUR ADI		RDB	IUCN	BERN	MERKEZ AV KOMISYONU	CITES	BOLGE STATU	TESPİT ŞEKLİ
LATINCE	**TURKCE**							
*Sturnus vulgaris**	Sığırcık	A.5	LC	Kapsamda Degil	Ek liste I	Kapsamda Degil	KZ	L
Passeridae								
*Passer domesticus**	Ev serçesi	A.5	LC	Kapsamda Degil	Ek liste II	Kapsamda Degil	Y	L+A
*Passer hispaniolensis**	Söğüt serçesi	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
*Passer montanus***	Ağaç serçesi	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
*Petronia petronia**	Kaya serçesi	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Fringillidae								
*Fringilla coelebs**	İspinoz	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
Fringilla montifringilla	Dağ ispinozu	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L
Serinus pusillus	Kara iskete	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Serinus serinus**	Küçük iskete	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Chloris chloris**	Florya	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Carduelis carduelis**	Saka	A.3.1	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Spinus spinus	Karabaşlı iskete	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Linaria cannabina**	Keten kuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
*Loxia curvirostra***	Çaprazgaga	A.3	LC	Ek III	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
Carpodacus erythrinus	Çütre	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Coccothraustes coccothraustes***	Kocabaş	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	KZ	L
Emberizidae								
*Emberiza cia***	Kaya kirazkuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Emberiza hortulana***	Kirazkuşu	A.3	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	YZ	L
Emberiza caesia	Kızıl kirazkuşu	A.2	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
Emberiza schoeniclus	Bataklık kirazkuşu	A.3	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Y	L
*Emberiza melanocephala**	Karabaşlı kirazkuşu	A.4	LC	Ek II	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	YZ	L
*Emberiza calandra**	Tarla kirazkuşu	A.4	LC	Ek III	Ek liste I	Kapsamda Degil	Y	L

Y: Yerli YZ: Yaz Ziyaretçisi KZ: Kış Ziyaretçisi T: Transit Göçer

***:** Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi (Anonim, 2012)

****:** Türkiye'de Yaşanan Sulak Alan Sorunları: Fethiye Şat Deltası Sulak Alanı Örneği (Şahin, 2012)

(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

963300601 - 1796330601 - 1796330

Ardea cinerea (Gri balıkçıl)

Phylloscopus collybita (Çıvgın)

Egretta garzetta (Küçük akbalıkçıl)

Anas platyrhynchos (Yeşilbaş)

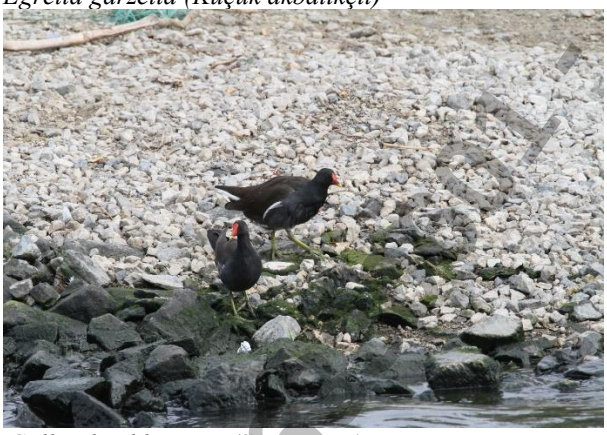

Gallinula chloropus (Saz tavuğu)

Larus argentatus (Kuzey gümüş martı)

Larus ridibundus (Karabaş martı)

Pluvialis squatarola (Gümüş yağmurcun)

963306 01 - 1796330601 - 1796330601

Tringa totanus (Kızılbacak)

Actitis hypoleucos (Dere düdükçünü)

Motacilla alba (Ak kuyruksallayan)

Fulica atra (Sakarmeke)

Phalacrocorax carbo (Karabatak)

Ardea alba (Büyük akbalıkçıl)

Alcedo atthis (Yalıçapkını)

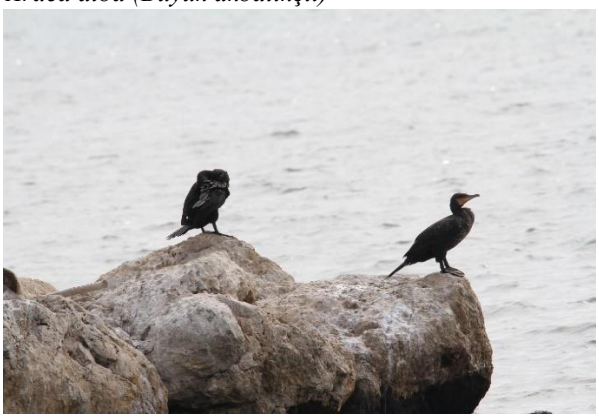

Phalacrocorax carbo (Karabatak)

(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

Resim 19 : Bölgedeki bazı kuş türleri

İkiyaşamlılar ve Sürüngenler

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde yapılan herpetolojik çalışmalar neticesinde 1 semender, 5 kuyruksuz kurbağa, 2 kaplumbağa, 9 kertenkele ve 7 yılan olmak üzere toplam 24 Amphibi ve Reptil türü tespit edilmiştir. Bu türlerden *Lyciasalamandra fazilae* endemik bir türdür ve lUCN koruma kriterlerine göre "Tehlike Altında" (EN) olan türler içindedir. Türkiye'de sadece Gökbel-Dalyan ile Fethiye arasındaki bölgede yayılış gösteren bu endemik semender türü, koruma alanı içinde en batıda bulunan 5 karede gözlenebilmiştir. Bu gözlemler türün yaygın olarak görüldüğü yağışlı aylarda yapılmıştır. Özellikle Şubat-Mart-Nisan aylarında mevsimin yağışlı olması nedeniyle gündüz saatlerinde sıkça taş altlarında rastlanan bu semender türü, yağışların azalmasıyla daha derinlere inerek yaşamını daha nemli ortamda geçirmeye çalışır. Bu bakımdan bu semender türünü sıcak yaz aylarında görmek hemen hemen imkansızdır. Alanda yaşayan tek endemik semender türü olması ve IUCN kriterlerine göre nesli tehlike altında olması nedeniyle bu türle ilgili izleme çalışmalarının yapılması, bu semender türünün populasyonlarının sürekliliği açısından önem taşımaktadır.

Resim 20 : *Lyciasalamandra fazilae* (Göcek kara semenderi)

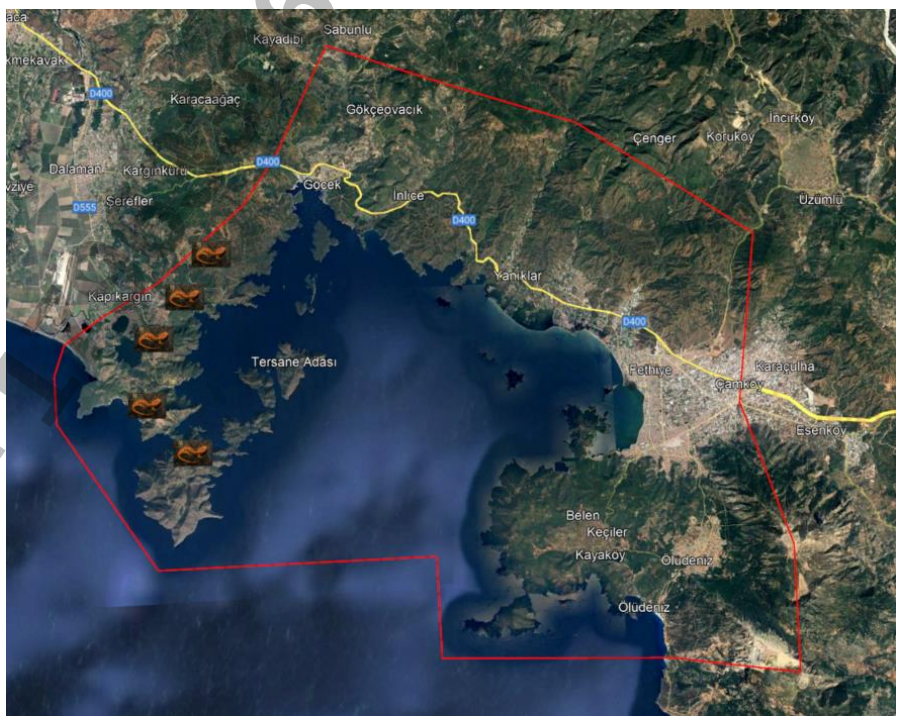

Şekil 19 : *Lyciasalamandra fazilae* (Göcek kara semenderi)
Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisindeki Yayılış Alanı

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Bufonidae familyasına ait *Pseudepidalea variabilis* kuyruksuz kurbağa türü IUCN kriterlerine göre "Veri Eksik" (DD) konumundadır. Türkiye'de çok geniş bir yayılışa sahiptir. Tür, kuraklığa dayanıklı olup böcek, solucan ve yumuşak vücutlu omurgasız hayvanlar ve bunların larvalarıyla beslenir. Yalnız üreme için suya gider. Deniz seviyesinden 4600 metre yükseklikler de yaşamaktadır. Özellikle gece aktif olan bu gece kurbağası, arazide gündüz saatlerinde nemli taşlar altında görülmüştür. Araştırma sahasında 11 kareden tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırma alanında orta seviyede bir populasyona sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Kara kaplumbağası olan *Testudo graeca* türü IUCN kriterlerine göre "Hassas" (VU) konumundadır. Bu türe ait örneklere, gün boyunca beslenirken veya dolaşırken rastlamak mümkündür. Türkiye'de Trakya ve Doğu Karadeniz Bölgesi hariç Anadolunun her tarafında yaşamını sürdürebilmektedir. Araştırma sahası içinde birçok habitatta bulunan bu kaplumbağa türü 20 karede tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu kaplumbağa türünün Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde zengin bir populasyona sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Bölgede tespit edilen diğer Amphibi ve Reptil türleri "Düşük Riskli" (LC) statüsündedir. Bu türlerden seyrek olarak arazide rastlanan *Hemorrhois nummifer* (sikkeli yılan) bölgede sadece 3 kareden tespit edilebilmiş, örnekler daha çok *Pinus brutia* (Kızılçam) ormanları içinde dere kenarlarında gözlenmiştir. Bu örneklerden bir tanesi H4 karesi içinde dere yatağında bir su kurbağasını yer iken gözlenmiştir. Şimdiye kadar bu türün beslendiği hayvanlar arasında kurbağa bilinmemektedir. Bu çalışma ile ilk kez bu türün diyet listesine su kurbağası da eklenmiştir.

Pelobates syriacus (toprak kurbağası) türü, bölgede ilk defa kayıt verilen kurbağa türüdür. Alan içinden F6 karesinde gözlenen bu türe, toprak içinde bulunduğu için arazi çalışmalarında rastlamak çok zordur. Arka ayaklarında toprağı kazmaya yarayan metatarsal tüberküllere sahip olan tür üreme zamanı dışında gevşek ve yumuşak toprak içine gömülü yaşar. 0.5-1 m. derine inebilen tür, üreme zamanı durgun su birikintilerinin bulunduğu yerlere geçer.

ÖÇKB içinde sadece E2 karesinde tespit edilen *Platyceps collaris* (Toros yılanı) türü de alan için ilk kayıttır. En batı kaydı Köyceğiz'dir. Türkiye'nin batı ve güney kesimlerinde yayılış gösteren bu yılan türünün yayılış sahasına Fethiye de eklenerek türün yayılış alanı genişletilmiştir. Yine aynı familyadan bir başka yılan türü olan *Platyceps najadum* (ince yılan) araştırma sahasında sadece tek bir lokalitede (E3 karesi) gözlenmiştir. Her iki yılan türünün

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

sadece birer kareden gözlenmesinin nedeni habitatlarının tahrip olması veya kaybolması değil, bu türlerin açık alanda avlanmayı her zaman tercih etmemelerinden kaynaklanmaktadır. Çünkü bu türlerin yayılış gösterdiği Türkiye'nin diğer yerlerinde yapılan arazi çalışmalarında da bu türlere ait bireylere çok sık rastlamak mümkün olmamaktadır. Bölge içinde en az populasyon yoğunluğuna sahip türlerden biri de *Bufo bufo* (siğilli kurbağa) dur. Gündüzleri taş altı, topraktaki oyuk ve deliklerde gizlenir. Geceleri avlanan tür, böcek, solucan ve yumuşak vücutlu hayvanlarla beslenir. Türkiye'de Karadeniz, Trakya, Ege ve Akdeniz olmak üzere kıyı kesimlerde yayılmıştır. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde sadece İnlice civarında *Liquidambar orientalis* (Günlük ağacı) ormanı içinde (E3 karesi) tespit edilmiştir. Daha çok gece avlanan bu kurbağa türüne arazide çok sık rastlamak mümkün olmamaktadır. Nadir olarak rastlanan bir başka türde *Pseudopus apodus* (oluklu kertenkele) dur. Alanda sadece G5 karesinde bulunan adada görülmüştür.

Bölgede yapılan arazi çalışmaları neticesinde en yaygın dağılış gösteren türler arasında *Ophisops elegans* (tarla kertenkelesi), *Testudo graeca* (tosbağa), *Laudakia stellio* (dikenli keler), *Anatololacerta oertzeni* (Toros kertenkelesi) ve *Ablepharus budaki* (ince kertenkele) gösterilebilir. Göcek-Fethiye Özel Çevre Koruma Bölgesi'ni oluşturan habitatlar bu 5 türün yaşaması için elverişli olan habitatlardır. Bölge içinde kalker kayalıkların bulunduğu habitatlar oldukça fazladır. Bu kalker kayalık sahalarda özellikle *Laudakia stellio* (dikenli keler) ve *Anatololacerta oertzeni* (Toros kertenkelesi) hava sıcaklığının uygun olduğu zamanlarda sıklıkla görülebilmektedir. En az populasyon yoğunluğuna sahip türler *Bufo bufo* (siğilli kurbağa), *Pelobates syriacus* (toprak kurbağası), *Pseudopus apodus* (oluklu kertenkele), *Platyceps collaris* (Toros yılanı) ve *Platyceps najadum* (ince yılan) dur.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 12 : Bölgedeki ikiyaşamlı ve sürüngen türleri

Tür Adı	Türkçe Adı	TEHLİKE KATEGORİSİ								YAYILIM DURUMU						ENDEMİZM KATEGORİSİ			MEVSİMSEL DURUMLARI			Veri Kaynağı
		KÜRESEL ÖLÇEKTE (IUCN)				ULUSAL ÖLÇEKTE (Türkiye Kırmızı Listeleri)				KÜRESEL ÖLÇEKTE			ULUSAL ÖLÇEKTE									
		CR	EN	VU	LC	CR	EN	VU	LC	Dar	Bölgesel	Geniş	Dar	Bölgesel	Geniş	Dar	Bölgesel	Geniş	Yerli tür	Üreyen kışlayan	Göçebe konaklayan	
Lyciasalamandra fazilae	Göcek kara semenderi		X				X			X			X			X			X			L+G
Pelophylax ridibundus	Ova kurbağası				X				X			X			X				X			L+G
Bufo bufo	Siğilli kurbağa				X				X			X			X				X			L+G
Pseudepidalea variabilis	Kuyruksuz kurbağa											X			X				X			L+G
Pelobates syriacus	Toprak kurbağası				X				X			X			X				X			L+G
Hyla orientalis	Ağaç kurbağası				X				X			X			X				X			L+G
Mauremys rivulata	Balkan çizgili kaplumbağası				X				X			X			X				X			L+G
Caretta caretta	İribaşlı deniz kaplumbağası			X				X				X			X				X			L+G
Testudo graeca	Tosbağa			X				X				X			X				X			L+G
Ophisops elegans	Tarla Kertenkelesi				X				X			X			X				X			L+G
Lacerta diplochondrodes	İri yeşil kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Lacerta trilineata	İri yeşil kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Laudakia stellio	Dikenli keler				X				X			X			X				X			L+G
Pseudopus apodus	Oluklu kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Blanus strauchi	Kör kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Anatololacerta oertzeni	Toros kertenkelesi				X				X			X			X				X			L+G
Ophisops elegans	Tarla kertenkelesi				X				X			X			X				X			L+G
Trachylepis aurata	Tıknaz kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Ablepharus budaki	İnce kertenkele				X				X			X			X				X			L+G
Cyrtopodion kotschyi	İnce parmaklı keler				X				X			X			X				X			L+G
Natrix tessellata	Su yılanı				X				X			X			X				X			L+G
Natrix natrix	Yarı sucul yılan				X				X			X			X				X			L+G
Hemorrhois nummifer	Sikkeli yılan				X				X			X			X				X			L+G
Eirenis modestus	Uysal yılan				X				X			X			X				X			L+G
Dolichophis jugularis	Kara yılan				X				X			X			X				X			L+G
Platyceps collaris	Toros yılanı				X				X			X			X				X			L+G
Platyceps najadum	İnce yılan				X				X			X			X				X			L+G

96330601 - 17963306

Pelophylax ridibundus (Ova kurbağası)

Lacerta diplochondrodes (İri yeşil kertenkele)

Ophisops elegans (Tarla kertenkelesi)

Natrix tessellata (Su yılanı)

Natrix natrix (Yarı sucul yılan)

Testudo graeca (Tosbağa)

Mauremys rivulata (Balkan çizgili kaplumbağası)

Caretta caretta (İribaşlı deniz kaplumbağası)

(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

Resim 21 : Bölgedeki sürüngen türleri

Böcekler

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde, yükseklik farklarının çok olmaması, bitki örtüsünün genelde tüm alanda benzer dağılış göstermesi ve alanın büyük bir kısmının orman habitatlarıyla örtülü olması nedeniyle böcek gruplarının dağılımı bakımından bir homojenlik göze çarpmaktadır. Özellikle Odonata, Lepidoptera, Hymenoptera ve Diptera gruplarına ait bireyler az sayıda tür fakat fazla sayıda bireyle tüm alan içinde dağılım göstemektedirler. Bölgede 117 böcek türü tespit edilmiştir.

Koruma alanı böcek fauna habitatları açısından değerlendirildiğinde dört habitat tipi ön plana çıkmaktadır bunlar; makilik, maki açıklıkları ve makilerin aşırı otlatma ve tarımsal faaliyetler sonucunda ortadan kaldırıldığı küçük çayırlık alanların oluşturduğu genelde Coleoptera, Orthoptera, Diptera, Hymenoptera takımlarına ait herbivor ve predatör böcek kominitelerinin yer aldığı habitatlar, kızılçam ağaçlarının ve ağaçlık alanların arasında antropojen ve doğal sebeplerle oluşmuş çok küçük alanlardaki vejetasyon üzerinde beslenen Coleoptera, Lepidoptera, Diptera, Hymenoptera, Hemiptera ve Odonata takımlarına ait böcek türlerinin oluşturduğu orman habitatları ile Baldıran ve Akgöl'ün civarındaki sazlık ve bataklık habitatlar ile genelde Lepidoptera, Diptera ve Odonata takımlarına ait sucul böceklerin yer aldığı durgun ve akarsu habitatlardır.

Orman ekosistemine ait kızılçam habitatları koruma bölgesi içinde en geniş alanları oluşturmaktadır. Biyolojik çeşitliliğin en az olduğu bu alanlar sadece gölge töleransına sahip az sayıdaki bitki türünün barınmasına olanak verdiği için böcek fauna elemanları açısından en az türle temsil edilen alanlar olarak tespit edilmiştir. Bu alanlarda örneklemesi yapılan türler içinde Coleoptera takımı Carabidae familyasından *Carabus glabratus* Paykull, 1780, Dermaptera takımı Furficulidae familyasından *Furficula auricularia* Linnaeus, Hymenoptera takımı Formicidae familyasından *Formica turuncorum* Fabricius, 1804 ve Neuroptera takımı Myrmeleontidae familyaından *Palpares libelluloides* (Lınnaeus, 1764) türlerinin en fazla sayıda bireyle temsil edilen türler olduğu tespit edilmiştir.

Özellikle Yanıklar bölgesindeki ormanlık alanlarda *Thaumetopoea pityocampa* (Denis & Schiffermüller, 1775) türüne ait çok sayıda çam kesesi tespit edilmiş olup keselerdeki larva sayısı incelendiğinde bu alanlarda epidemi oluşturacak düzeyde oldukları görülmektedir. Literatür taramasında Coleoptera takımı Scolytidae familyasından *Xyleborus xylographus* (Say,

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1826) türünün Göcek ormanlarında bulunduğu bilgisine rastlanılmasına karşın bu türe ait epidemi oluşturacak düzeyde bir populasyon tespit edilmemiştir.

Küçük çayırlık alanların oluşturduğu çalı habitatları, özellikle Yanıklar, Kargı, Çiftlik, İnlice ve Dalaman bölgelerinde yoğunlaşmış olup tür çeşitliliğinin en fazla olduğu alanlardır. Bu alanlarda örneklemesi yapılan türler içinde Orthoptera takımı Acrididae familyasından *Oedipoda miniata* (Pallas, 1771) ve *Anacridium aegyptium* (Linnaeus, 1758), Lepidoptera Takımı Pieridae familyasından *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758) ve *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758), Nymphalidae familyasından Vanessa *atalanta* Linnaeus,1758, Lycaenidae familyasından Polyommatus *icarus* Rottemburg, 1775, Hemiptera takımı Lygaeidae familyasından Lygaeus *equestris* (Linnaeus, 1758), Coleoptera takımı Scarabeaidae familyasından *Oxythyrea cinctella* (Schaum, 1841) ve *Tropinota hirta* (Poda, 1761) türlerinin en fazla sayıda bireyle temsil edilen türler olduğu tespit edilmiştir.

Baldıran Gölü'nün güneyi ve Akgöl'ün çevresindeki sazlık ve bataklık alanlarla, Yanıklar ve Çiftlik bölgelerindeki sulama kanallarının çevresi, özellikle Odonata, Lepidoptera ve Diptera gruplarına ait türler için yaşam ortamı oluşturan ve tür sayısı bakımından zengin, durgun ve akarsu habitatları olarak tespit edilmiştir. Aslında Odonata ve Lepidoptera grupları koruma alanı içinde homojen olarak dağılım göstermektedir, fakat bu gruplara ait en fazla birey sayısı bu alanlarda gözlenmiştir. Özellikle Baldıran Gölü'nün güneyindeki dar vadi sıcaklığın çok yükseldiği aylarda kelebekler için bir sığınma alanı oluşturmaktadır. Bu alanın önemli özelliklerinden bir tanesi de yine Fethiye yöresinde bulunan Kelebekler Vadisi'nde tespit edilmiş kelebeklerin önemli bir kısmını içermesidir (Özellikle kelebekler vadisinin simgesi haline gelmiş Kaplan Kelebeği). Bu habitatlarda örneklemesi yapılan türler içinde Lepidoptera takımı Pieridae familyasından *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758), *Colias crocea* (Fourcroy, 1785) ve *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758), Nymphalidae familyasından *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758), Arctidae familyasından Euplagia *quadripunctaria* (Poda, 1761), Satyridae familyasından *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758), Odonata takımı Libellulidae familyasından *Libellula fulva* (Müller, 1764), *Sympetrum sanguineum* (Müller, 1764) türlerinin en fazla sayıda bireyle temsil edilen türler olduğu tespit edilmiştir.

Böcek türleri içinde endemik tür tespit edilememiş olup IUCN tehlike kategorisine göre Lepidoptera takımı Papillionidae familyasından *Zerynthia cerisy* (Godart, 1824) ve *Papilio* (s.str.) *alexanor* Esper,1800, *Papilio machaon* Linnaeus, 1758, *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) Pieridae familyasından *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758), *Pieris*

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

brassicae (Linnaeus, 1758), *Pontia edusa* (Fabricius,1777), *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) ve *Colias crocea* (Fourcroy, 1785), Nymphalidae familyasından *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758), *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758), *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758), *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758), *Melitaea phoebe* Oberthür,1876, Limenitis *reducta* Staudinger,1901, Charaxes *jasius* Linnaeus,1767, Arctidae familyasından Euplagia *quadripunctaria* (Poda, 1761), Geometridae familyasından Xanthorhoe *fluctuata* (Linnaeus, 1758), Satyridae familyasından *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758), *Hipparchia syriaca (Staudinger,1871), Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758), Lycaenidae familyasından Polyommatus *icarus* Rottemburg, 1775, Plebeius *loewii* (Zeller, 1847) ve Odonata takımı Coenagrionidae familyasından *Ischnura elegans* (Vander Linden 1820), Libellulidae familyasından *Sympetrum sanguineum* (Müller, 1764), Trithemis *annulata* (Palisot de Beauvois, 1807), Sympetrum *fonscolombii* (Selys, 1840), Cordulegastridae familyasından *Cordulegaster boltonii* (Donovan, 1807) türleri LC (Düşük Risk) kategorisindedir.

(Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi, 2012)

Lepidoptera / Nymphalidae) / Vanessa cardui L. 1758

Orthoptera/ Tettigoniidae / Platycleis intermedia (Serville, 1838)

Orthoptera/ Acrididae / *Acrida bicolor* (Thunberg, 1815)

Hymenoptera / Sphecidae / Podalonia sp.

1796330601 - 1796330601

Hymenoptera / Apidae / *Bombus (Bombus) lucorum* (Linnaeus, 1761)

Hymenoptera / Apidae / *Apis mellifera (L., 1758)*

Hymenoptera /Apidae /*Xylocopa* sp.

Odonata /Coenagrionidae / *Ischnura elegans* Schmidt, 1938

(Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu, 2022)

Resim 22 : Bölgedeki bazı böcek türleri

Denizel Biyoçeşitlilik

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde (ÖÇKB) 0-55 m derinlikler arasında yapılan gözlemler ve incelemeler sonucunda 24 taksonomik gruba ait toplam 1545 tür tespit edilmiştir. Bu türlerden 44'ü ülkemiz sahillerinden ilk kez kaydedilmiştir. Bu türlerden *Vanderhorstia mertensi* Akdeniz için yeni bir egzotik balık türüdür (Bilecenoğlu ve diğ., 2008).

Vanderhorstia mertensi

(fishbase, 2024)

Epinephelus marginatus

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Resim 23. Akdeniz Egzotik Balık Türleri

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Araştırma bölgesinde tespit edilen tür sayısının derinliğe göre dağılımları incelendiğinde en az tür supralittoral (11 tür) zonda, en fazla tür (1225 tür) ise 5 ile 55 metre derinlikler arasında saptanmıştır. Tespit edilen taksonomik gruplardan Polychaeta en fazla tür sayısına (347 tür) sahip olup, bu grubu sırasıyla Mollusca (288 tür) ve Crustacea (264 tür) izlemektedir.

Araştırma bölgesinde biyoçeşitlilik üzerine gerçekleştirilen kapsamlı bir çalışma olmaması nedeniyle, elde edilen bulgular karşılaştırılamamıştır. Ancak bu çalışma daha önce ÖÇKB'de yapılan denizsel biyoçeşitlilik çalışmalarıyla karşılaştırıldığında, tespit edilen tür sayısı bakımından aralarında oldukça büyük farklar olduğu görülür. Örneğin Gökova ÖÇKB'de yapılan çalışmada toplam 723 tür, Datça-Bozburun ÖÇKB'de yapılan çalışmada ise toplam 807 tür tespit edilmiştir. Fethiye-Göcek ÖÇKB'de yapılan bu çalışmada ise 1545 tür tespit edilmiştir.

Muğla ili kıyı şeridinde Aysel ve diğ. (2003) yaptıkları çalışmada toplam 434 alg türü tespit etmişleridir. Sınırlı bir alanda gerçekleştirilen bu araştırmada ise toplam 222 alg türü belirlenmiştir. Daha önceki çalışmada bulunmayıp da mevcut çalışmada bulunan türler Parvocaulis parvulus, Caulerpa racemosa var. lamourouxii ve Penicillus capitatus'dur.

Araştırma bölgesinde bazı istasyonlarda yüksek örtücülük değerlerine sahip alg fasiyesleri ve deniz çayırları tespit edilmiştir. Bölgede alglerden özellikle Cystoseira spinosa kıyıdan 35-40 m derinliklere kadar olan bölgede kayalar üzerinde yoğun yerleşim göstermektedir. Koruma altında olan bu türün teknelerin yoğun ziyaret ettiği koylarda kaybolmaya başladığı gözlenmiştir. Bazı istasyonlarda ise pissu atıklarının bir sonucu olarak oluşan detritus ve müsilaj, alg fasiyeslerinin üzerini kaplayarak onlara sağlıksız bir görünüm kazandırmıştır.

Benzer şekilde Akdeniz endemiği olan ve koruma altındaki Posidonia oceanica yatakları da gerek kirlilik gerekse demirleme nedeniyle oldukça tahrip edilmiştir. Önlem alınmadığı takdirde yüksek biyoçeşitlilik barındıran Posidonia oceanica , Cymodocea nodosa ve Zostera marina çayırlarının belli koylarda (örneğin Büyük Samanlık Koyu, Hamam Koyu, Bedri Rahmi Koyu) ortamdan tamamen yok olacağı öngörülmektedir. Ayrıca mediolittoral ve üstinfralittoral zonlarda dağılım gösteren bazı alg fasiyesleri pek çok canlıya ev sahipliği yapmaktadır. Bu fasiyeslerin kıyısal bölgelerdeki yapılaşmalardan doğrudan etkilendikleri tespit edilmiştir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

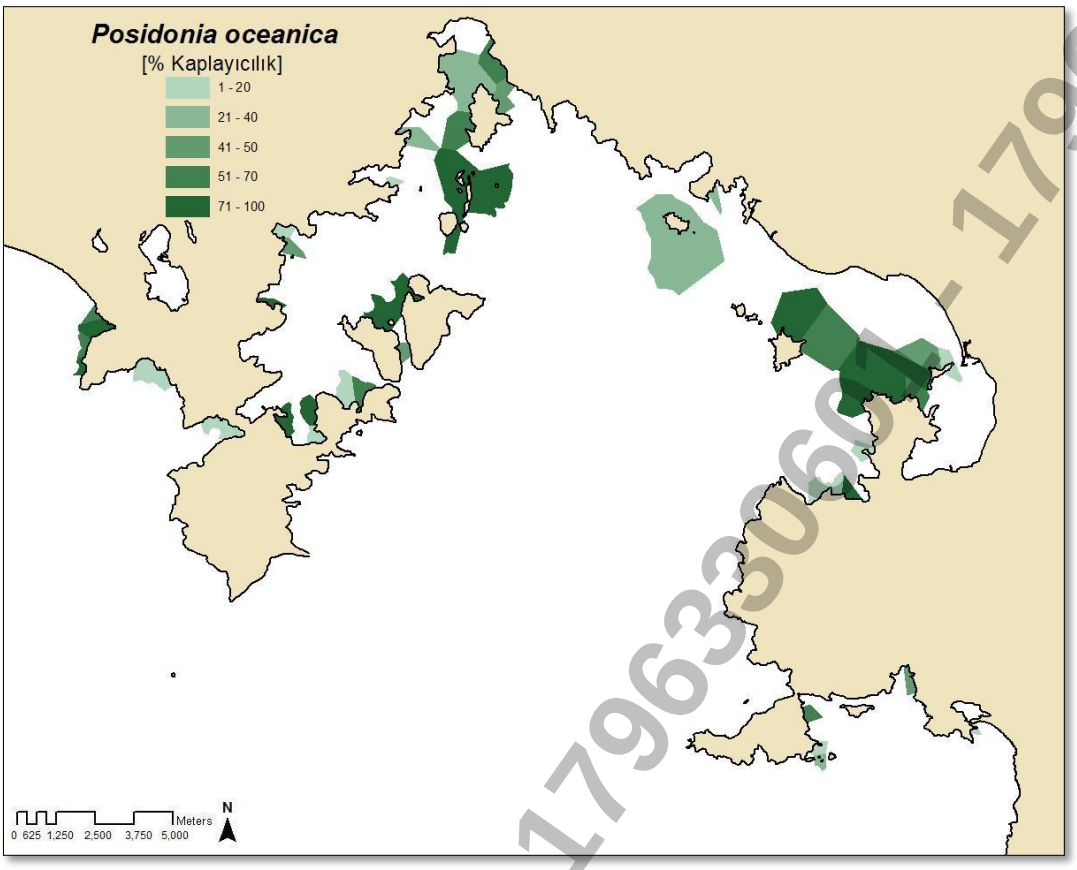

Şekil 20. Fethiye-Göcek ÖÇKB *Posidonia oceanica* Yayılım Alanları

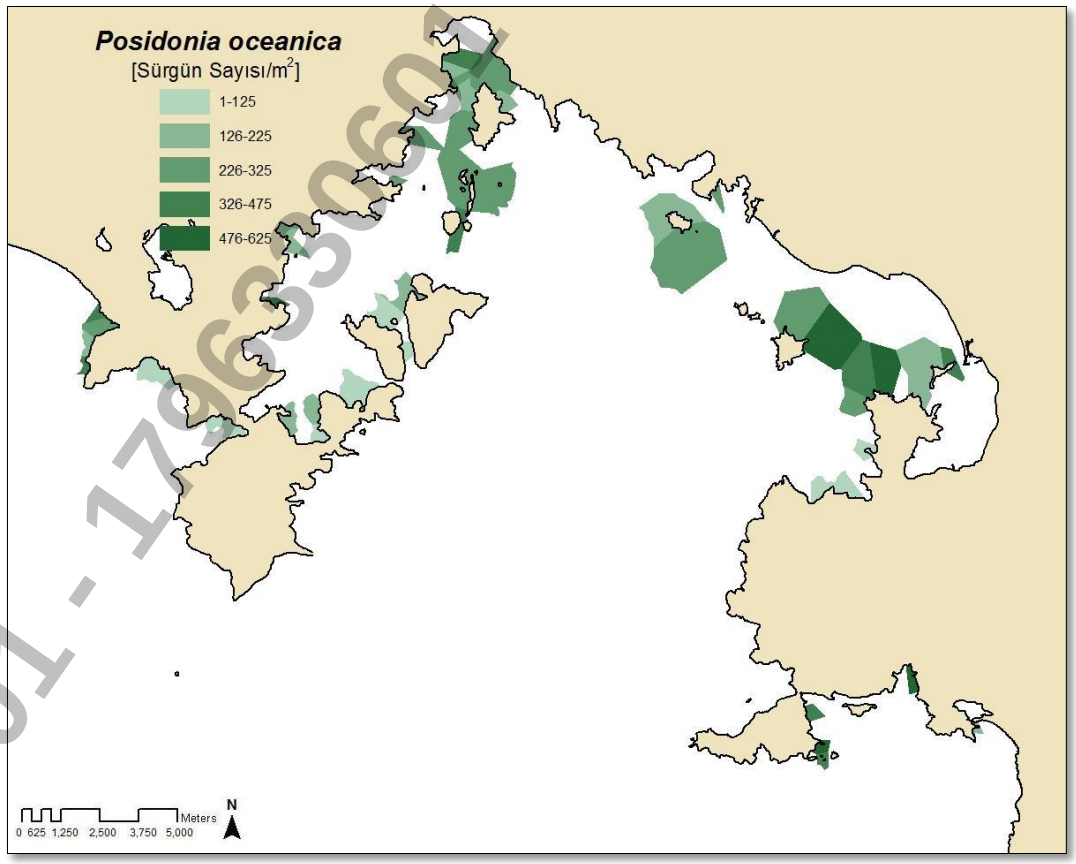

Şekil 21. Fethiye-Göcek ÖÇKB *Posidonia oceanica* Yayılım Alanlarındaki Sürgün Sayısı

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Cymodocea nodosa

Posidonia oceanica

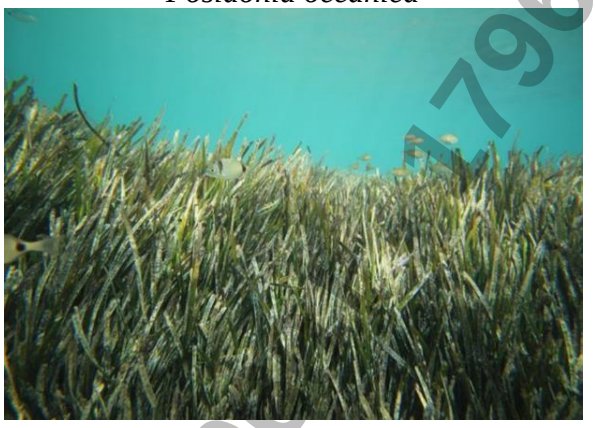

Resim 24. *Cymodocea nodosa, Posidonia oceanica* (Foto:Burak Ali Çiçek)

Caretta caretta

(Foto:Burak Ali Çiçek)

Trionyx triunguis

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Monachus monachus

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Tursiops truncatus

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Paracentrotus lividus

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Echinaster sepositus

(GBIF | Global Biodiversity Information Facility, 2024)

Resim 25. Denizel Canlı Türleri

Fethiye-Göcek ÖÇKB'de Bern ve Barselona sözleşmeleri ile IUCN listesine göre Akdeniz'de koruma altına alınan türlerden 40'ı tespit edilmiştir. Bölgede en fazla türle temsil edilen grup Mollusca (7 tür) olup, bu grubu Porifera (6 tür) ve Crustacea (6 tür) izlemektedir. İstasyonlarda sürüngenlere (*Caretta caretta* ve *Trionyx triunguis*) ve memelilere (*Monachus monachus* ve *Tursiops truncatus*) ait 2'şer tür saptanmıştır. Araştırma bölgesinde geniş dağılım gösteren türler sırasıyla *Pinna nobilis, Paracentrotus lividus, Lithophaga lithophaga, Axinella polypoides, Axinella cannabina, Echinaster sepositus, Cymodocea nodosa, Cystoseira spinosa, Dendropoma petraeum, Centrostephanus longispinus, Posidonia oceanica, Epinephelus marginatus* ve *Aplysina aerophoba*'dır.

Koruma altına alınan bu türler kirlilikten, aşırı ve yasak avcılıktan, kıyı dolgularından, plansız ve kontrolsüz turizm faaliyetlerinden (yapılaşma, dalış turizmi vs), ve aşırı tekne trafiğinden olumsuz etkilenmektedirler. Koruma altındaki birçok tür (özellikle böcek, büyük ayı ıstakozu, balıklar) ekonomik öneme sahip olduğundan zıpkınla veya ağlarla avlanmaktadır.

Dekoratif özelliğe sahip mollusklar (*Tonna galea, Charonia tritonis variegata, Erosaria spurca, Luria lurida, Lithophaga lithophaga ve Pinna nobilis*) ve ekinodermler (*Echinaster sepositus*) amatör dalgıçlar tarafından sıkça toplanmaktadır. Bu türler (özellikle *Pinna nobilis*) ayrıca besin amacıyla da toplanmaktadır. Dalgıçlar tarafından beslenen balıklar (özellikle orfoz) insanlara alıştıklarından, zıpkınla avcılık yapanlar için kolay av olmaktadırlar. Bölgedeki yoğun tekne trafiği, balıkçılık ve su sporları koruma altındaki türlerden özellikle kaplumbağa ve memelileri doğrudan etkilemektedir. Ayrıca plajlardan kum çekilmesi, ışıklandırma ve gürültü, kaplumbağaların üremesi üzerinde önemli stres oluşturmaktadır. (Kıyı ve Deniz Alanlarının Biyolojik Çeşitlilik Tespiti Projesi, 2009)

9633060 1 - 17963306 01 - 17963306 01

1.4. Sosyo-Ekonomik Özellikler

Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinin sosyo ekonomik gelişimi incelendiğinde, Fethiye'nin, 1985 yılından önce Anadolu'nun tipik bir kıyı kasabasıyken 1980'li yıllarda medyada Fethiye Göcek isminin duyulmaya başlamasıyla birlikte aile otelleri kurma, turizmin gelişmesi ve hızlı bir yapılaşma süreci başladığı görülmektedir.

Bölgede kentleşme hareketlerinin 1985-2000 yılına kadar Çalış mevkii'nde, 2000 yılından sonra da Taşyaka-Patlangıç mahallelerine doğru 2010 yılından sonra ise imar için açılacak arazilerin azalmasıyla, yamaçlara doğru yayılmaya başladığı tespit edilmiştir.

Turizmin gelişmesinin ardından toprakların değer kazanması ile serası olan birçok kişinin daha kolay para kazanmak adına birçok tarım alanını turizme dönüştürdüğü veya kat karşılığı arsalarını çok katlı binalara çevirdikleri, ayrıca turizmin geleneksel yapıyı zedelediği özellikle gençleri olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Fethiye-Göcek Bölgesine Özel Çevre Koruma statüsünün verilmesi kıyılardaki kontrolsüz yapılaşmanın önüne geçmiş, liman ve çevresindeki tarihi yapıların korunmasına imkan vermiş, çok katlı binaların yapımını engellemiştir.

Özel Çevre Koruma Bölgesinin Göcek bölümü; Eski çağlardaki adı Daidala olan Göcek, Fethiye ve Dalyan arasında kalmış bir Likya yerleşimidir. Göçerlerin yerleşik düzene geçmesiyle Göcek adını alan belde 1989 yılına kadar muhtarlıkla yönetilmiş ve sonrasında belediye örgütlenmesi kurularak belde olmuş ancak sonrasında tekrar mahalle statüsü verilerek muhtarlık olmuştur.

Göcek'te de ise kentleşme hareketlerinin 1980'li yıllarda başladığı görülmektedir. 1980'li yıllarda küçük ve sessiz bir köy olan Göcek, Türkiye'deki turizm bilincinin gelişmesiyle keşfedilmiş ve bu tarihten sonra hızla büyümüş ve bölgedeki önemi artmıştır.

Göcek halkının yaşam akışını değiştiren en önemli aşama turizmdir. Dalaman'a havalimanının yapılmasıyla birlikte tanınırlığı da artan Göcek'in o dönemde köy olması, altyapı yetersizliği ve turistik herhangi bir tesisin bulunmayışından dolayı taleplere cevap verilememiş bu sebeple insanlar evlerini pansiyon, restoran veya eğlence yeri yapmaya başlamıştır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Göcek, etrafında dik Toros Dağları'nın bulunmasından dolayı sınırlı bir araziye sahiptir. Coğrafi konumunun getirdiği avantajla sakin ve korunaklı bir liman işlevi gören Göcek Körfezinde birçok koy vardır. Bu özelliği ile Göcek, özellikle yat turizmi açısından uluslararası alanda ilgi çeken bir turizm beldesi olarak tanınmaktadır.

Göcek de yapılaşma faaliyetleri Fethiye'de olduğu gibi ova tabanından başlamıştır. Ova tabanındaki çoğu tarım arazisi yerleşime açılmıştır. Günümüzde ise ova tabanının neredeyse tamamen dolmasından dolayı yapılaşma orman alanlarına doğru kaymıştır.

Turizm sektörü Göcek Bölgesinde önem kazanınca arazi fiyatlarında da artışlar yaşanmıştır. Ev kiralarındaki artışlar çok ciddi boyutlara ulaşmıştır. Durum böyle olunca da apart otellerin sayısında da artışlar yaşanmıştır. Yöredeki turizm sektörünün bu denli hızlı gelişmesi sonucu yöre insanın bazı kültürel özellikleri de kaybolmaya yüz tutmuştur.

Ölüdeniz, Fethiye'nin en gözde turizm merkezi olarak bilinmektedir. Ölüdeniz'in turizm amaçlı kullanışı yöreye yabancıların gelişinin başladığı 1980-1990'lı yıllara rastlamaktadır. Ölüdeniz bölümünde Hisarönü, Ovacık, Belcekız ve Kayaköy mahalleri bulunmaktadır.

Ovacık ve Hisarönü diğer mahallelere göre daha önce gelişmiş ve 2000'li yıllarda apart oteller pansiyonlar inşa edilmiştir. Bu mahallelerde villa ve site şeklinde yapıların çokluğu da dikkat çekmektedir.

Belcekız Mahallesi Ölüdeniz Tabiat Parkı'nın sınırları içerisindedir. Düz bir ovada yer almaktadır. Eski yıllarda bu ovada tarım yapılırken ne yazık ki günümüzde bu ovalık alan tamamen yapılaşmış ve turizm amaçlı yapılarla donatılmıştır.

Ölüdeniz'de hızlı kentleşme altyapı, sağlık ve güvenlik alanında da aksamalar yaşanmasına da sebep olmaktadır. Ölüdeniz'in tanınırlılığının artmasındaki diğer önemli bir faktör de Babadağ'ın yamaç paraşütü amaçlı kullanıma açılmasdır. Bu alanda doğa ve doğa sporları turizmi, hava ve su sporları, arkeoloji ve ekoturizm bugün ön planda yer alan aktivitelerdir. (Ardahanlıoğlu & Bulut, 2018)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Nüfus:

TUİK -2023 verilerine göre;

Fethiye ilçesi toplam nufusu 177.569 kişidir. Bu nufusun 88.547'si erkek, 89.022'si kadındır.

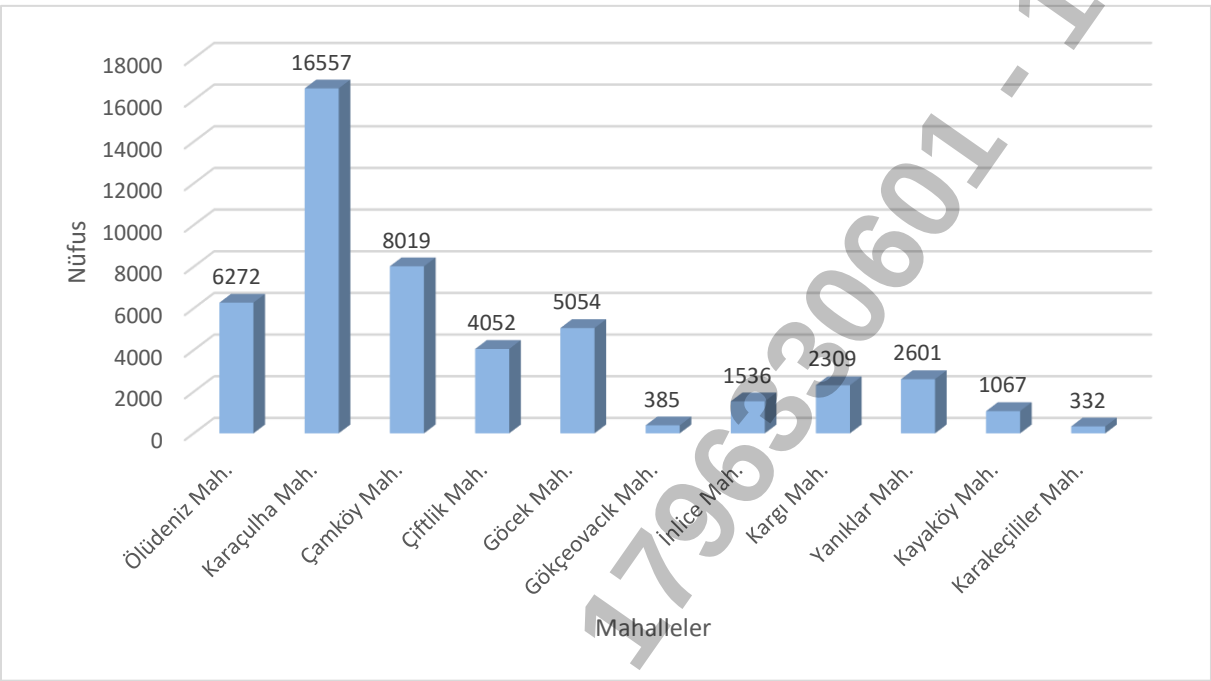

Grafik 2: Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisindeki 2023 Yılı Mahalle Nüfusları
(Türkiye İstatistik Kurumu, Erişim:2024)

Tablo 13 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Belediye, Mahalleler ve Nüfusları

Belediye	2023 Yılı Nüfusu		Mahalleler	2023 Yılı Nüfusu
Fethiye Merkez	177.569	1	Ölüdeniz	6.272
		2	Karaçulha	16.557
		3	Çamköy	8.019
		4	Çiftlik	4.052
		5	Göcek	5.054
		6	Gökçeovacık	385
		7	İnlice	1.536
		8	Kargı	2.309
		9	Yanıklar	2.601
		10	Kayaköy	1.067
		11	Karakeçililer	332

17963330601 - 17963330601 - 17963330601

Nüfus Artış Hızı :

Muğla ili 2022 yılı bölgesel aldığı göç 49.179, verdiği göç 36.702 net göçü 12.477 kişidir. Fethiye ilçesi 2023 yılı Nüfus Artış Hızı (Binde) -0,75'tir.

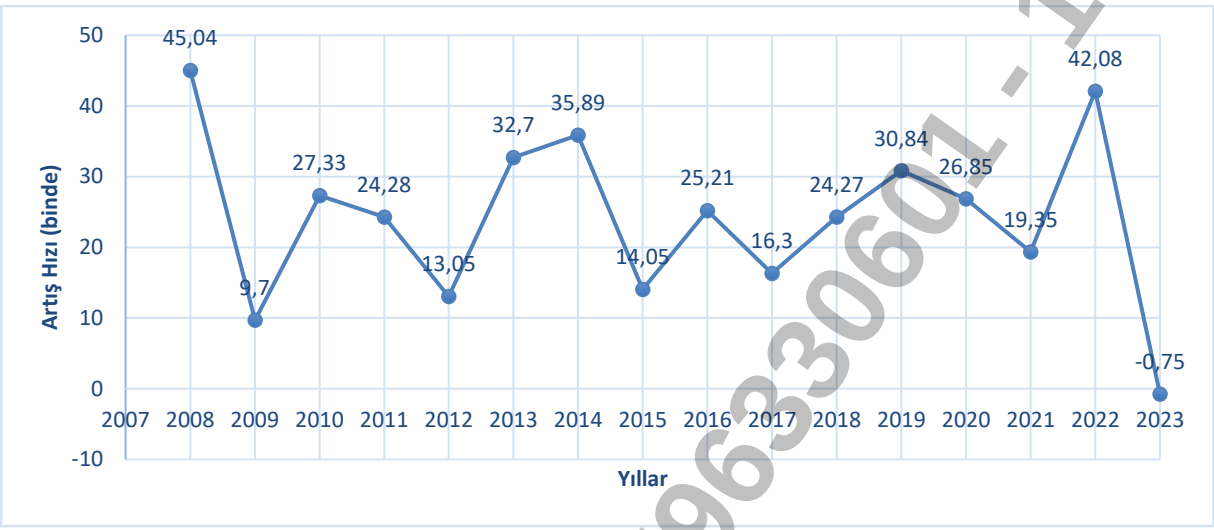

Grafik 3: Fethiye İlçesi Yıllara Göre Nüfus Artış Hızı
(Türkiye İstatistik Kurumu, Erişim:2024)

Eğitim Durumu :

TUİK -2022 verilerine göre;

Fethiye ilçesi toplam nüfusunda okuma-yazma bilmeyen kişi sayısı 1505'dir. Bu nüfusun okur yazar olan kesiminde İlkokul mezunu 43.774 kişi, ortokul-lise mezunu 61.489 kişi, yüksekokul-fakülte mezunu 31.544 kişi, y.lisans-doktora mezunu 3460 kişi bulunmaktadır.

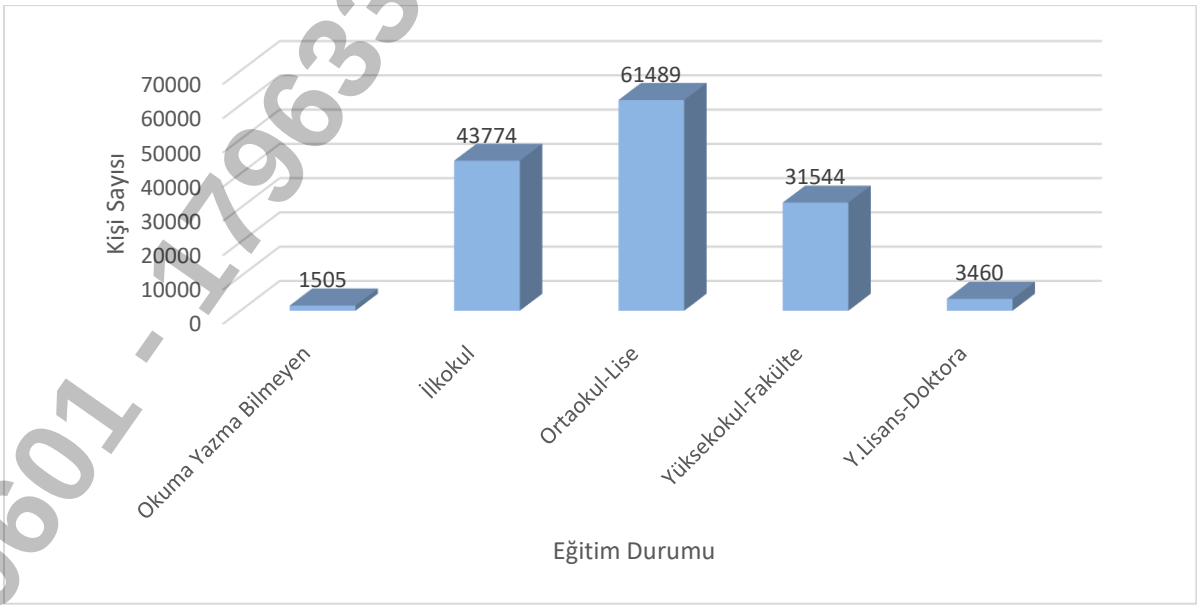

Grafik 4: Fethiye İlçesi 2022 Yılı Eğitim Durumu
(Türkiye İstatistik Kurumu, Erişim:2024)

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

1.4.1. Arazi Kullanımı

Fethiye – Göcek ÖÇKB alanının %59'u karasal, %41'si denizel alandır. Fethiye – Göcek ÖÇKB'nin sahip olduğu %59 karasal alanın; % 80'i Orman, % 13'ü Yerleşim, % 3'ü Tarımsal faaliyetler (Endüstriyel örtü altı tarım), % 4'ü diğer (göl alanı, tescilsiz alanlar) alanlar oluşturmaktadır.

ÖÇKB içerisindeki orman alanlarının büyük bölümü kızılçamdan oluşmaktadır. Ormanlık alan içinde az da olsa bataklık turba ormanları, karışık çam ormanları, sedir ormanları ve plantasyon alanları da bulunmaktadır. Ormanlık alanların tahribatı sonucu ortaya çıkan frigana alanları, ormanlardan sonra en fazla alan kaplayan kullanımdır. Bu alanlar, ÖÇKB geneline yayılmış durumdadır. Makilik alanlar büyüklük açısından sınırlı kalmakla birlikte Göcek kuzeyinde ve ÖÇKB'nin güneydoğusunda Belen Dağı civarında geniş alanlar kaplamaktadırlar. Kayalık alanlar Babadağ civarında ve kıyı şeridinde görülürken, sazlık-bataklık alanların önemli bölümü Baldınaz ve Kocagöl çevresinde bulunmaktadır. Kıyı şeridinde sınırlı alanlarda kumullar bulunmaktadır.

1999 yılında WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) tarafından tüm Avrupa'daki ormanlar değerlendirilerek Avrupa'da ulusal korunan alanlar sistemi içinde olmayan, zengin biyolojik çeşitliliğe sahip ve acil olarak korunması gereken ormanlık alanlar belirlenmiştir. Avrupa'da Rusya'dan sonra, en fazla "sıcak orman noktası"na sahip ikinci ülke olan Türkiye 9 sıcak orman noktasına ev sahipliği yapmaktadır. Bu sıcak noktalar toplamı bir milyon 400 bin hektarın üzerinde bir alanı kaplamaktadır. Ve %30'u farklı koruma statüleri ile koruma altındadır. Dünyadaki 34 sıcak noktadan 1 tanesi olan Babadağ Bölgesi ÖÇK sınırları içerisinde yeralmaktadır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

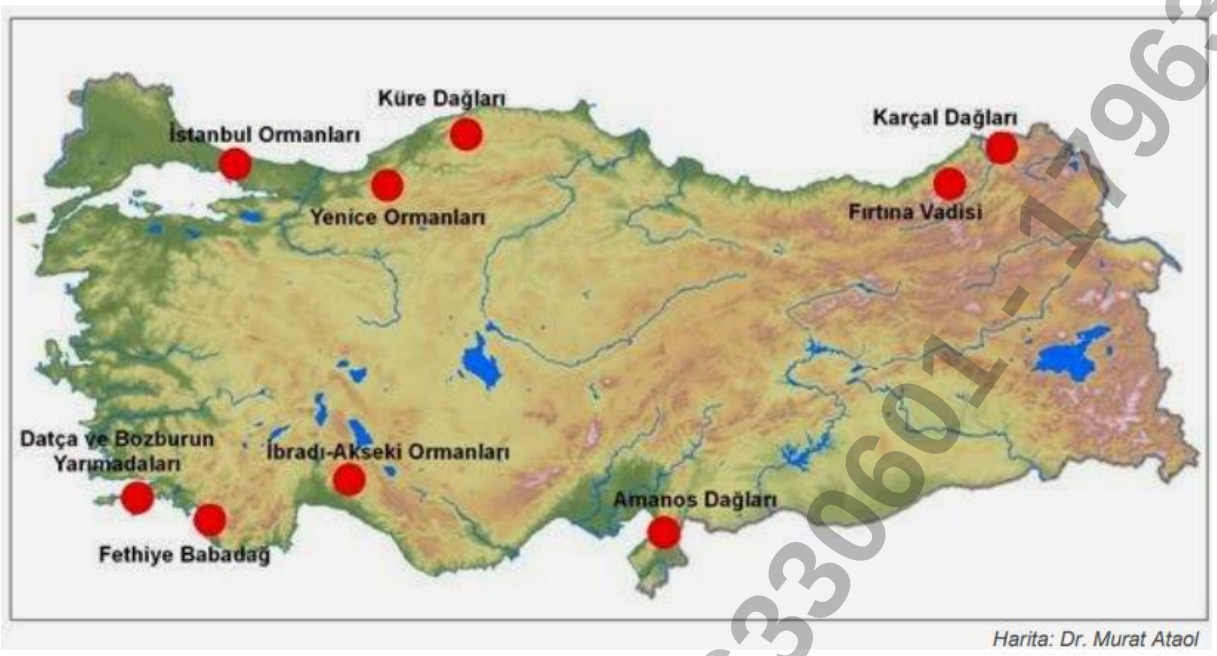

Şekil 22: Ülkemizdeki Biyoçeşitlilik Sıcak Noktaları

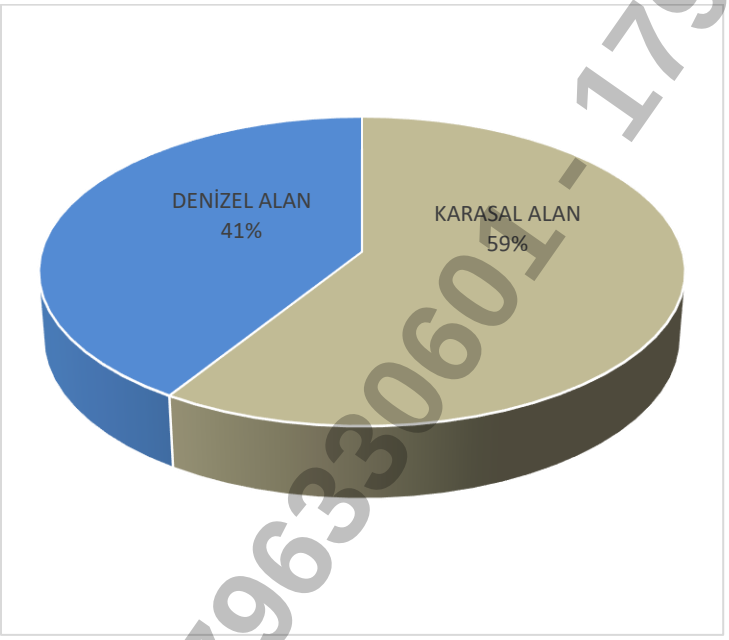

Fethiye – Göcek ÖÇKB'nin sahip olduğu alanın;
% 59'u Karasal Alan
% 41'i Denizel Alandır.

Grafik 5 : Fethiye-Göcek ÖÇKB Alan Dağılımı

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

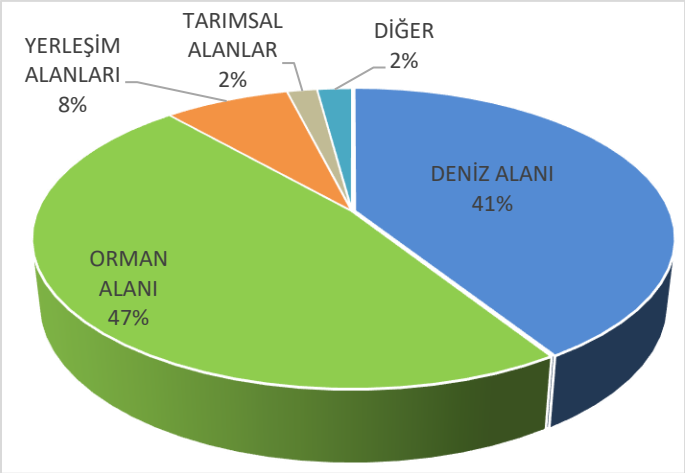

ÖÇKB içerisindeki alanların dağılım oranı;

% 41 Deniz

% 47 Orman

% 8 Yerleşim

% 2 Tarımsal faaliyetler (Endüstriyel örtü altı tarım)

% 2 diğer (göl alanı, tescilsiz alanlar)

Grafik 6 : Fethiye-Göcek ÖÇKB İçerisindeki Kullanımlara Göre Alan Dağılımı

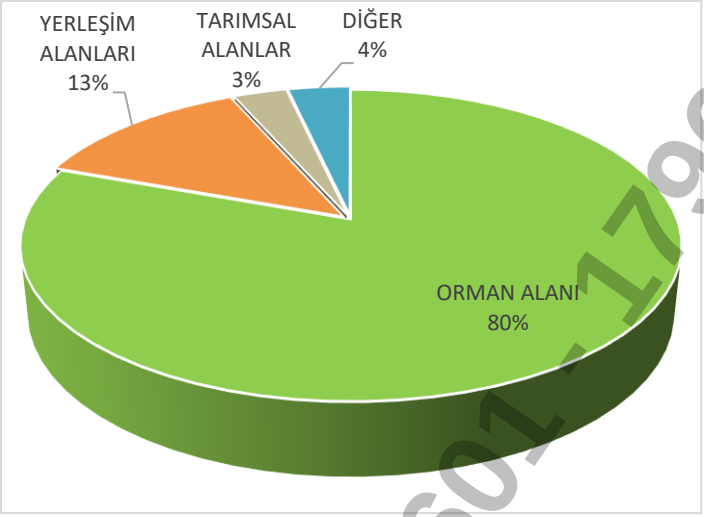

Fethiye – Göcek ÖÇKB'nin sahip olduğu %59 karasal alanın;

% 80'i Orman

% 13'ü Yerleşim

% 3'ü Tarımsal faaliyetler (Endüstriyel örtü altı tarım)

% 4'ü diğer (göl alanı, tescilsiz alanlar)

Grafik 7 : Karasal Alan Kullanımının Kendi İçerisindeki Dağılım Oranları (Google Veri Tabanı, 2024)

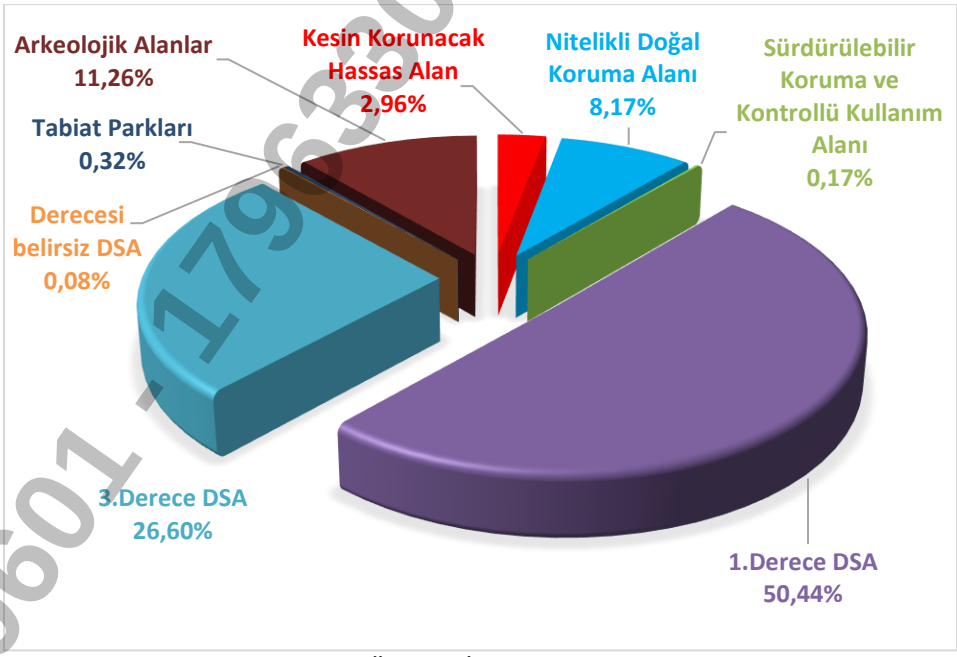

Grafik 8 : Fethiye – Göcek ÖÇKB İçerinde Doğal Sit Statüsünde Bulunan Alanların Dağılımı (Sit Alanları Yönetim Sistemi(SAYS), 2024)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.4.2. Tarım, Hayvancılık

Fethiye ekonomisi turizmin yanında büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü 2022 yılı verilerine göre toplam tarım alanı 12.536 hektardır.

Tablo 14: Fethiye İlçesi Arazi Dağılımı

Arazi Çeşidi	2019 (Hektar)	2020 (Hektar)	2021 (Hektar)	2022 (Hektar)
Tarım Arazisi	12.526	12.661	12.662	12.536
Orman	71.207	71.096	71.096	71.096
Diğer	8.717	8.747	8.692	8.817
Toplam	92.450	92.504	92.448	92.449

Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü 2022 yılı verilerine göre 120.644 dekar tarım alanının 70.524 dekarı kuru tarım alanıyken 50.120 dekarı ise sulanabilen tarım alanıdır. İlçede 40.680 dekarlık alan devlet kanalıyla, 9.440 dekarlık alan ise halk kanalıyla sulanmaktadır.

Tablo 15: Kuru ve Sulu Tarım Alanı

Arazinin Sulama Durumu	2019 (Dektar)	2020 (Dektar)	2021 (Dektar)	2022 (Dektar)
Sulu	53.300	53.300	53.300	50.120
Kuru	71.960	73.316	73.320	70.524
Toplam	125.260	126.616	126.620	120.644

Tablo 16: Tarımsal Sulamanın Kimler Tarafından Sağlandığı

Sulanma Durumu	2019 (Dektar)	2020 (Dektar)	2021 (Dektar)	2022 (Dektar)
Devlet Kanalıyla	41.100	36.950	36.950	40.680 (%81)
Halk Kanalıyla	12.200	16.350	16.350	9.440 (%19)
Sulanabilir Olduğu Halde Sulanmayan	-	-	-	-

Tarım ilçe ekonomisinde önemli bir paya sahiptir. Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü 2022 yılı verilerine göre tarım alanlarının 16.827 hektarı tarla arazisi, 2.967 hektarı açıkta sebze alanı, 12.255 hektarı örtü altı sebze tarımı, 5.595 hektarı meyvelik alan, 200 hektarı nadas alanı, olarak kullanılmaktadır.

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Tablo 17: Üretim Şekline Göre Arazi Dağılımı

Ürün Grubu	2019 (Dektar)	2020 (Dektar)	2021 (Dektar)	2022 (Dektar)
Tarla Arazisi	18.093	18.310	17.836	16.827
Tarla Bitkileri	16.453	16.553	16.026	15.217
Nadas	230	347	400	200
Çayır Mera	1.410	1.410	1.410	1.410
Bağ-Bahçe Arazisi	91.331	91.587	90.657	88.921
Açık Sebze Arazisi	5.500	5.750	4.750	2.967
Örtü Altı Sebze Arazisi	12.130	12.195	12.207	12.255
Meyve Arazisi	5.636	5.600	5.595	73.680
Zeytinlik	68.065	68.042	68.105	0
Süs Bitkileri	0	0	0	19
İşlenmeyen Arazi	15.836	16.719	18.128	19.610
Toplam	125.260	126.616	126.621	125.358

Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü 2022 yılı verilerine göre Örtü altı yetiştiriciliğinde çiftçiler %80 seviyesinde yılda iki ürün almaktadır. Toplam (cam+plastik ve alçak tünel) sera alanı 12.223 dekardır.

Tablo 18: Sera Alanları

Sera Çeşidi	2019 Alan (Dektar)	2020 Alan (Dektar)	2021 Alan (Dektar)	2022 Alan (Dektar)
Plastik Örtülü Sera	2.250	2.220	2.200	2.140
Cam Örtülü Sera	7.310	7.355	7.377	7.350
Alçak Tünel	2.550	2.620	2.630	2.700
Toplam	12.110	12.195	12.207	12.223

İlçede özellikle sulanabilen tarım alanlarında iklimin ve toprak yapısının uygunluğu nedeniyle polikültür tarım yapılmaktadır.

Tablo 19: 2022 Yılı Örtüaltı Sebzecilik

Sebze Adı	Alan (Da)	Verim (kg/Da)	Üretim (Ton)
Domates (Sofralık)	12.017	10.700	128.586
Hıyar (Sofralık)	550	10.636	5.850
Kabak (Sakız)	5.137	5.525	28.387
Patlıcan	1.096	16.318	17.880
Çilek	40	3.000	120
Fasulye	100	4.000	400
Toplam	18.940	50.179	181.223

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

Tablo 20: 2022 Yılı Açık Sebze Tarımı

Sebze Adı	Alan (Da)	Verim (kg/Da)	Üretim (Ton)
Marul (Göbekli)	600	2.350	1.410
Lahana (Beyaz)	550	5.250	2.888
Lahana (Kınnızı)	150	3.300	495
Karnabahar	500	3.000	1.500
Fasulye (Taze)	800	1.700	1.360
Brokoli	125	1.200	150
Barbunya Fasulye (Taze)	350	1.400	490
Biber (Sivri)	35	2.000	70
Pırasa	40	4.000	160
lspanak	25	1.200	30
Karpuz	100	6.500	650
Kavun	25	4.500	113
Börülce	15	1.000	15
Toplam	3.315	37.400	9.331

İlçede büyükbaş, küçükbaş, kanatlı ve binek hayvan varlığının tamamı kayıt altına alınmıştır.

Tablo 21 : Fethiye İlçesi Yıllara Göre Hayvan Varlığı

Hayvan Cinsi		2021(Ton/Baş)	2022 (Ton/Baş)
BÜYÜKBAŞ	İnek (Yerli)	460	420
	İnek (Melez)	1.480	1.272
	İnek (Saf ırk)	1.630	1.358
KÜÇÜKBAŞ	Koyun	19.500	21.500
	Keçi	41.000	34.000
KANATLI	Tavuk	27.000	27.000
	Hindi	1.100	1.070
	Kaz	200	215
	Ördek	190	185
TEK TIRNAKLI	At	90	92
	Katır	30	25
	Eşek	70	64
KÜLTÜR BALIKÇILIĞI	Alabalık	270	270
	Yavru	-	-
	Yumurta	-	-
DENİZ BALIKÇILIĞI	Küpez (Lopa)	30	40
	Sardalya	32	25
	İstavrit (Kraça)	20	12

17963330601 - 17963330601 - 17963330601

Tablo 22: 2021 Yılı Sağmal Hayvan Sayısı ve Süt Üretimi

Hayvan Cinsi	Hayvan Sayısı	SütVerimi (GünxLitre)	Yıllık Ürün Miktarı (Ton)
İnek (Yerli)	470	200gün x5 litre	470
İnek (Melez)	1.475	300gün x 12 litre	5.310
İnek (Kültür)	1.625	20gün x 20 litre	650
Toplam	3.570		6.250

Tablo 23: 2022 Yılı Hayvansal Ürün Miktarı

Ürün İsmi	Üretim Miktarı
Kırmızı Et	1.230 ton
Beyaz Et	-
Yumurta Süt	880.000 Adet
Süt	1.020 Ton
Küçükbaş	20.100 Adet
Büyükbaş	3.765 Adet

(Fethiye ve Seydikemer Sosyoekonomik Raporu, 2022)

1.4.3. Turizm

Fethiye-Göcek bölgesi, doğal, kültürel ve yapısal turistik kaynaklar açısından oldukça zengin bir bölgedir. Ölüdeniz-Kıdrak Tabiat Parkı, Katrancı, Küçükkargı, Değirmenbaşı ve Babadağ doğal turistik arz kaynakları, Likya dönemine ait antik kentler kültürel turistik kaynakları, konaklama işletmeleri, seyahat acentaleri, restoran işletmeleri ve turizm sektörüne destek hizmeti sunan işletmeler de öne çıkmaktadır.

Fethiye İlçesinde toplam 74 işletme belgeli tesisin 27'si 3 yıldızlıdır. Ancak yatak sayısı ve oda kapasitesi göz önüne alındığında 5 yıldızlı tatil köyleri ve 5 yıldızlı oteller öne çıkmaktadır.

Tablo 24 : Fethiye İlçesi İşletme Belgeli Konaklama Tesis Sayısı ve Kapasitesi

İşletme Türü	İşletme Sayısı	Toplam Oda Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
5 Yıldızlı Tatil Köyü	5 Tesis	2.016	2.016
5 Yıldızlı Otel	6 Tesis	1.968	4.486
4 Yıldızlı Otel	17 Tesis	1.785	3.780
3 Yıldızlı Otel	27 Tesis	1.674	3.471
2 Yıldızlı Otel	6 Tesis	175	358
Pansiyon	3 Tesis	53	104
Butik Otel	4 Tesis	83	172
Özel Konaklama	6 Tesis	217	464
Genel Toplam	**74 Tesis**	**7.971**	**17.180**

(GEKA, 2022)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye'de bulunan yatırım belgeli konaklama tesislerinin kapasitesi aşağıdaki tabloda verilmiştir. İlçede yatırım belgeli tesislerde oda ve yatak sayısı göz önüne alındığında 5 yıldızlı otellerin oda ve yatak sayıları açısından öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 25: Fethiye İlçesi Yatırım Belgeli Konaklama Tesis Sayısı ve Kapasitesi

İşletme Türü	İşletme Sayısı	Toplam Oda Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
5 Yıldızlı Otel	1 Tesis	455	1.072
4 Yıldızlı Otel	4 Tesis	147	302
3 Yıldızlı Otel	2 Tesis	39	78
Butik Otel	1 Tesis	15	30
Genel Toplam	**8 Tesis**	**656**	**1.482**

(GEKA, 2022)

Muğla iline gelen turist sayısı verileri aşağıdaki tabloya göre son 10 yıllık dönemde Muğla'ya gelen yabancı turist sayısında yaklaşık %8 ve toplam geliş sayısında yaklaşık %12 oranında düşüş olmuştur. Gelen turist sayısının en yüksek olduğu yıl 2010'dur. Bununla birlikte geceleme sayısının en yüksek olduğu yıl ise 2019 yılıdır. Bu durum Muğla'nın yıllar içinde turizm durak noktası olmaktan çıkarak varış noktası olduğunu göstermektedir.

Tablo 26 : Muğla İli Turist İstatistikleri

Yıllar	Yabancı Geliş Sayısı (Kişi)	Toplam Geliş Sayısı (Kişi)	Yabancı Geceleme Sayısı	Toplam Geceleme Sayısı
2010	3.221.738	3.418.481	10.161.366	14.497.222
2011	2.723.815	2.891.837	8.195.266	13.076.741
2012	1.982.468	2.168.688	6.174.336	10.671.449
2013	1.657.736	1.821.377	9.985.567	17.091.718
2014	2.918.000	3.082.199	13.980.737	19.854.297
2015	3.151.930	3.304.044	15.751.054	21.286.018
2016	3.062.689	3.210.293	14.086.462	18.310.720
2017	2.986.629	3.102.102	16.711.119	21.149.384
2018	3.076.508	3.182.549	14.332.099	18.889.948
2019	2.973.886	3.058.533	17.188.726	21.299.579

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

Tablo 27 : Muğla İli Turistlerin Tesislere Geliş Sayıları

Yıl	Tesise geliş sayısı (Toplam)	Tesise geliş sayısı (Yabancı)	Tesise geliş sayısı (Yerli)
2016	2.488.887	910.496	1.578.391
2017	2.083.647	1.037.246	1.046.401
2018	2.713.132	1.550.095	1.163.037
2019	2.976.098	1.987.987	988.111
2020	1.488.483	587.092	901.391

Tablo 28: Muğla İli Turistlerin Geceleme Sayıları

Yıl	Geceleme sayısı (Toplam)	Geceleme sayısı (Yabancı)	Geceleme sayısı (Yerli)
2016	11.518.236	6.666.101	4.852.135
2017	7.818.309	4.807.971	3.010.338
2018	9.778.180	6.546.690	3.231.490
2019	10.679.006	8.038.030	2.640.976
2020	4.357.798	2.116.412	2.241.386

Muğla'nın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası 55.069.069 bin Liradır. Muğla'nın en önemli ekonomik faaliyetlerinden biri turizmdir. 2019 yılı TÜİK Bölgesel İstatistikler Turizm verilerine göre Muğla'ya gelen yabancı turist sayısı 2.973.886 kişi, toplam gelen turist sayısı 3.058.533 kişidir. Dolayısıyla Muğla'ya gelen turistlerin yaklaşık %97'si yabancıdır. 2019 verilerine göre toplam geceleme sayısı ise 21.299.579'dur. Bu durum turistlerin ilde kalış süresinin ortalama 7 gün civarında olduğunu göstermektedir. (GEKA, 2022)

İlçenin tek deniz yolu ile sınır giriş kapısı Fethiye Limanı'dır. Ancak, ilçeye gelen turistlerin çoğunluğu havayolu ile gelmekte ve Dalaman Havalimanı'nı kullanmaktadır.

Dalaman Havaalanı'na gelen turist sayısı 2000 ile 2010 arasında hızlı bir şekilde artmış, sadece 2006 yılında, 2005 yılına göre bir azalış göstermiştir. 2007 ve 2008 yıllarında oldukça hızlı bir artış görülmüştür. Fethiye Limanı'nda da benzer bir durum söz konusudur. 2000 yılında Fethiye'ye yaklaşık 3.500 turist deniz yolu ile gelmişken, 2010 yılında bu sayı 20.000'e ulaşmıştır.

Fethiye ilçesine gelen yabancıların milliyetine bakıldığında İngilizler ilk sırada yer almakta iken, geçmiş yıllara göre Alman tusitlerin tercihinde önemli bir azalma görülmektedir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

1.5. Tarihi ve Kültürel Değerler

Antik Çağ'daki adı Telmessos olan Fethiye, Anadolu uygarlıklarının en eskilerinden biri olan Likya uygarlığının batıdaki en önemli kentidir. Kuruluşuna ilişkin kesin bir bilgi bulunmamasına rağmen eldeki belgelerden, kentin geçmişinin MÖ 5.yy'a kadar uzandığı tahmin edilmektedir.

Antik Çağ'da kahinler kenti olarak ünlenen Telmessos, Fethiye'nin sırtını dayadığı dağın yamaçlarından körfeze kadar uzanan geniş bir alanda kuruludur. Telmessos'lu kahinler kehanette bulunacakları zaman kayaların üzerine çıkar Akdeniz'in mavi sularından ilham alırlarmış. Belki de bu yüzdendir ki Fethiye'ye ait efsaneler oldukça fazladır.

Bir söylenceye göre Güneş Tanrısı Apollon kurmuş kenti. Apollon Finike Kralı Agenor'un küçük kızına aşık olmuş. Sevimli bir köpek kılığına girerek kral kızının gönlünü çalar ve evlenirler. Bir oğulları olur ve adını Telmessos koyarlar. Apollon kurduğu kente oğlunun adını verir.

Telmessos, tüm Likya ve Karya kentleriyle birlikte MÖ 547'de Pers egemenliğine girer ve krallığa bağlı Satrap'lık olur. MÖ 5. yy. ortalarında kurulan Antik-Delos Birliği'ne katılan Telmessos, bir müddet sonra bağımsız bir kent olarak birlikten ayrılmasına rağmen MÖ 4. yy'a kadar birlikle ilişkilerini sürdürür.

MÖ 344-343 kışında Büyük İskender kenti ele geçirir. MÖ 189 yılında Romalılar tarafından Bergama Krallığı'na katılır. MÖ 133'de Likya federasyonuna girer ve federasyonun en önemli altı kentinden biri olur. 8. yy'da Bizans İmparatoru II. Anastasios onuruna adı Anastasiapolis olarak değiştirilir. 1284'de Menteşeoğulları, 1424'de Osmanlı topraklarına katılır ve Meğri adını alır. Fethiye, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden birisidir. 1922 yılında Muğla iline bağlanmıştır. Bugünkü adı 1934'de Şehit Pilot Fethi Bey'e izafeten verilmiştir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye Kaya Mezarları

Antik devirlerde Likyalıların hakimiyetinde olan bölge, zamanla Persler, Büyük İskender, Mısır Krallığı ve Roma İmparatorluğu egemenliğine girmiştir. 1282 yılında Menteşe Beyliğinin hakimiyetine geçen bölge, 1424 yılında Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmıştır. Antik adı Telmessos olan kentin önemli tarihi eserleri kaya mezarlarıdır.

Telmessos Antik Tiyatrosu

Erken Roma döneminde yapılan ve M.S. II. yüzyılda onarım geçiren Telmessos Tiyatrosu yapılan kazı çalışmaları sonunda tüm unsurları ortaya çıkarılmıştır. Bir diozoma ile iki oturma grubuna sahip olan tiyatronun üst oturma sıralarının tamamı kordon çalışmasında dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır. Mevcut 4 giriş ve çıkışlardan biri bozulmuş diğerleri sağlam kalmıştır. Tiyatroda bugünkü haliyle 2000-2500 kişi oturabilmektedir. Tiyatronun orijinalindeki oturma kapasitesi ise takriben 6000 kişiliktir.

Kayaköy

Fethiye'nin 8 kilometre güneyinde bulunan ve Antik Dönemde Karmylassos olarak bilinen Kayaköy Örenyeri'nin geçmişi, filolojik verilere göre MÖ 3000'li yıllara kadar gitmektedir. Kentte yamaca dayalı olarak yapılan yapı gruplarının tamamı Osmanlı İmparatorluğu'nun geç dönemlerinde iskan eden Rumlarca yapılmıştır.

Fethiye Kalesi

Fethiye'de yüksek bir tepe üzerinde yer alan Fethiye Kalesi, merkeze yaklaşık 3 km mesafede mesafededir. Kalenin yapılış tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte bazı kaynaklarda Rodos Şövalyeleri tarafından 15. yy'da onarılıp yeniden inşa edilmiş olabileceğinden bahsedilmektedir. Likya döneminden kalan ve kayalara oyulmuş mezarlardan oluşan Amintas Kaya Mezarları'nın hemen sağ tarafında yeralmaktadır.

Özel Çevre Koruma Bölgesinin Göcek bölümü; Eski çağlardaki adı Deadala olan Göcek, Fethiye ve Dalyan arasında kalmış bir Likya yerleşimidir. Göçerlerin yerleşik düzene geçmesiyle Göcek adını alan belde 1989 yılına kadar muhtarlıkla yönetilmiş ve sonrasında belediye örgütlenmesi kurularak belde olmuş ancak sonrasında tekrar mahalle statüsü verilerek muhtarlık olmuştur.

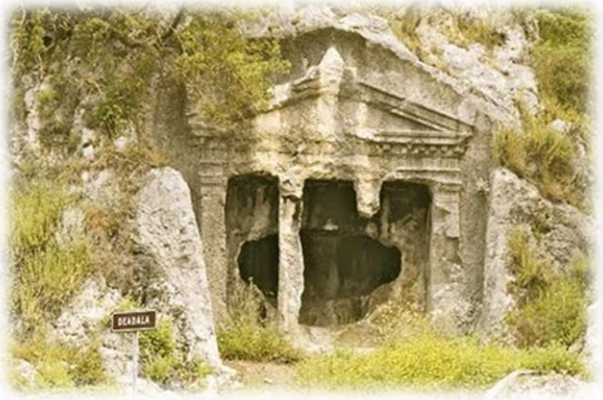

Bölgede aynı zamanda, Doğal Sit ve Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilen koruma alanları bulunmaktadır.

9633060 1 - 1796330601 - 1796330601

2. DEĞERLENDİRME

2.1. Ekolojik değerlendirme

2.1.1. Flora ve Fauna Değerlendirmesi

Akdeniz ikliminin etkisi altında olan Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesinde özellikle orman vejetasyonu çok iyi gelişmiştir. Orman vejetasyonunun tahrip edildiği alanlarda ise maki ve frigana vejetasyonu iyi durumdadır. Orman vejetasyonunu oluşturan kızılçam ve günlük ormanları klimax safhadadır. Kalker ana kayalar üzerinde gelişen maki vejetasyonu da klimaks safhada olmasa da subkilimaks safhadadır. Ayrıca gerek serpantin, gerekse de kalker ana kaya üzerinde gelişen frigana toplulukları oldukça sağlıklı olup geniş alanlar kaplamaktadırlar. Ancak bu alanlar son yıllarda ağaçlandırılmaya başlanmıştır. Kocagöl, Baldırnaz Gölü ve Akgöl kıyısı ile çevrelerindeki sulak ve bataklık alanlarda bataklık vejetasyonu da oldukça iyi temsil edilmektedir. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yapılan vejetasyon çalışmaları sonucunda alandan 6 farklı bitki birliği tespit edilmiştir.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi floristik açıdan ilginç ve zengindir. Alanda yapılan floristik çalışmalar sonucunda 71 familyaya ait 261 cins ve bu cinslere ait de 408 takson tespit edilmiştir. Bu taksonlardan 52'si ülkemize özgü endemiktir. Alandan tespit edilen endemik taksonlardan *Alkanna mughlae, Sternbergia candida* ile *Fritillaria forbesii* "CR" *Erysimum serpentinicum, Arenaria rhodia* subsp. *rhodia* var. *rhodia* ile *Verbascum dalamanicum* "EN" ve *Eryngium thorifolium, Teucrium sandrasicum, Verbascum renzii, Biarum tenuifolium* var. *zeleborii, Sedum caricum, Sideritis albiflora, Teucrium alyssifolium, Campanula hagielia, Aristolochia poluninii, Isatis pinnatiloba, Silene tunicoides* ile *Teucrium montbretii* subsp. *pamphylicum* ile *Chionodoxa forbesii* taksonları "VU" kategorisinde yer almaktadır. Diğer endemikler ise daha geniş yayılışlı olup "NT" ya da "LC" kategorilerinde yer almaktadırlar.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi tıbbi ve aromatik bitki bakımından çok zengin değildir. Bölgede bu amaçla en yaygın kullanım özelliği olan bitki *Liquidambar orientalis* (Günlük)'dir. Bu bitkinin gövdesinden günlük yağı elde edilir. Ayrıca bu bölgede yaygın olmasa da ticari önemi olan *Salvia fruticosa* (Adaçayı), *Origanum onites* (İzmir kekiği), *Sideritis albiflora* ve *Sideritis leptoclada* (dağ çayı) gibi türler yayılış göstermektedir. Ancak bu türlerden ticari amaçla sadece *Liquidambar orientalis* ve *Origanum onites*'den yararlanılmaktadır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 17 memeli türü tespit edilmiştir. Bunlardan 1 tür böcekçil, 3 tür yarasa, 7 tür kemirici, 5 tür yırtıcı, 1 tür ise çift toynaklılardandır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içinde 126 kuş türü saptanmıştır. Bölgede, 16 takım ve 44 kuş familyasına ait toplam 126 kuş türünün olduğu belirlenmiştir. Bu kuş türlerinden, 72 tanesi ötücü olmayan kuşlar (Non-Passerin) ve 54 tanesi ötücü kuşlar (Passerin) kategorisinde yer almaktadır. Türkiye faunasına kayıtlı 463 kuş türü bulunmaktadır (Kiziroğlu, 2009). Bu çalışma dönemlerinde Fethiye-Göcek ÖÇKB'de yapılan ornitolojik kayıtlara göre ise 126 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir. Buna göre, bölgede varlığı tespit edilen kuş türü sayısı (126 kuş türü), Türkiye ornitofaunasına kayıtlı kuş türü sayısının (463 kuş türü) yaklaşık %27'sidir. Fethiye-Göcek ÖÇKB alan büyüklüğü itibarı ile her ne kadar Türkiye'nin ¼ kadar olmasa da, tespit edilen kuş türü sayısının Türkiye ornitofaunasının ¼'ü kadar kuş türü ile temsil edilmesi, tür sayısının, alan boyutlarına göre görece olarak yüksek olduğu fikrini vermektedir. Bu açıdan bakıldığında, bölgenin kuş türü çeşitliliğinin zengin olduğu söylenebilir. Ancak Fethiye-Göcek ÖÇKB'de tespit edilen kuş türlerinin büyük bir çoğunluğunun geniş yayılımlı türler olması, kuş türlerinin düşük yoğunlukta bulunmaları, nesli tehlike altında kuş türlerinin bulunmaması, bölgenin habitat çeşitliliğinin düşük olması (genellikle orman ve maki), sulakalanların az ve düşük kalitede olması, bölgenin kuşlar açısından ulusal ve/veya uluslararası düzeydeki koruma statülerine uygunluk göstermemesi, ana kuş göç yolu üzerinde bulunması, koloni halinde üreyen kuşlar için uygun habitatlar içermemesi gibi nedenlerle, Fethiye-Göcek ÖÇKB ornitolojik açıdan çok önemli bir bölge olarak değerlendirilmemiştir.

Bu bağlamda, Fethiye-Göcek ÖÇKB'nin sadece batısında yer alan Kocagöl ve civarındaki sulakalanların (Baldırnaz Gölü ve Küçük Dalyan Gölü) kuşlar açısından önemli habitatlar içerdiği tespit edilmiştir. Kocagöl ve civarındaki sulak alanlarda toplam 80 kuş türü saptanmıştır. Bu rakam Fethiye-Göcek ÖÇKB'de saptanan kuş türlerinin (126 tür) yaklaşık %65'ini oluşturmaktadır. Buna göre Fethiye-Göcek ÖÇKB'nin kuşlar açısından en önemli alanlarının Kocagöl, Baldırnaz Gölü ve Küçük Dalyan Gölü ve çevresindeki sulak alanlar olduğu belirlenmiştir.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde yapılan herpetolojik çalışmalar neticesinde 1 semender, 5 kuyruksuz kurbağa, 2 kaplumbağa, 9 kertenkele ve 7 yılan olmak üzere toplam 24 Amphibi ve Reptil türü tespit edilmiştir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Bu türlerden *Lyciasalamandra fazilae* endemik bir türdür ve lUCN koruma kriterlerine göre "Tehlike Altında" (EN) olan türler içindedir. Türkiye'de sadece Gökbel-Dalyan ile Fethiye arasındaki bölgede yayılış gösteren bu endemik semender türü, koruma alanı içinde en batıda bulunan 5 karede gözlenebilmiştir. Bu gözlemler türün yaygın olarak görüldüğü yağışlı aylarda yapılmıştır. Özellikle Şubat-Mart-Nisan aylarında mevsimin yağışlı olması nedeniyle gündüz saatlerinde sıkça taş altlarında rastlanan bu semender türü, yağışların azalmasıyla daha derinlere inerek yaşamını daha nemli ortamda geçirmeye çalışır. Bu bakımdan bu semender türünü sıcak yaz aylarında görmek hemen hemen imkansızdır. Alanda yaşayan tek endemik semender türü olması ve IUCN kriterlerine göre nesli tehlike altında olması nedeniyle önümüzdeki dönemlerde bu türle ilgili izleme çalışmalarının yapılması, bu semender türünün populasyonlarının sürekliliği açısından önem taşımaktadır.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde, yükseklik farklarının çok olmaması, bitki örtüsünün genelde tüm alanda benzer dağılış göstermesi ve alanın büyük bir kısmının orman habitatlarıyla örtülü olması nedeniyle böcek gruplarının dağılımı bakımından bir homojenlik göze çarpmaktadır. Özellikle Odonata, Lepidoptera, Hymenoptera ve Diptera gruplarına ait bireyler az sayıda tür fakat fazla sayıda bireyle tüm alan içinde dağılım göstemektedirler. Bölgede 117 böcek türü tespit edilmiştir.

Tehditler ve Tehditleri Ortadan Kaldırmaya Yönelik Tavsiyeler

Bölgedeki doğal kaynak kullanımı ve mevcut ekonomik faaliyetler bitki toplulukları, habitatlar ve ekosistemler üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu faaliyetler şunlardır:

- Maki ve frigana habitatlarında otlatmanın yapılması (Özellikle keçilerin oluşturduğu etki),
- Serpantin habitatlarda maden çıkartılması,
- Yanan kızılçam habitatlarının olduğu alanlara Okaliptus plantasyonun yapılması
- Turizm baskısı nedeniyle günlük ormanlarının tahribi ve habitatlarının bozulması,
- Turizm faaliyeti nedeniyle doğal kızılçam ormanları ve maki alanlarının tahribi,
- Ekonomik getirisi yüksek olduğu için doğal maki ve frigana habitatlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi,
- Mevcut tarlalarda temizlik amacı ile yapılan ateş yakmalarının doğal makilik ve ormanlık alanlara sıçraması ve geniş yangınlara sebep olması.

Tespit edilen bu olumsuzlukları giderebilmek için;

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

- Hayvancılıkla uğraşan çiftçiler keçiden ziyade büyükbaş hayvan beslemeleri yönünde teşvik edilmeli ve destek sağlanmalıdır. Çünkü keçiler özelikle maki ve frigana habitatlarına büyük zarar vermekte, gelişmelerini olumsuz yönde etkilemektedirler.
- Ağaçlandırma yapılırken bölgenin doğal türleri tercih edilmelidir.
- İşletilen maden alanlarının ÇED Raporlarına göre flora-fauna konusunda verilen taahhütlere uymaları sağlanmalıdır.
- Doğal kızılçam ve günlük ormanlarının bulunduğu alanlarda turizm faaliyeti sınırlandırılmalı ve habitatı bozacak aktivitelerden kaçınılmalıdır.
- Seracılık faaliyeti yörede gittikçe artmaktadır. Düz arazilerde seracılık teşvik edilmeli, doğal habitatların tahrip edilerek sera alanlarına dönüştürülmesine ise fırsat verilmemelidir.
- Özellikle yazın yangına hassas dönemde anız yakılması önlenmeli ve yöre halkı bilinçlendirilmelidir.

Genel olarak değerlendirildiğinde ÖÇKB memeli türleri için en büyük tehdit, habitatların tahrip edilmesi, yerleşim alanları veya tarımsal faaliyet sonucunda tamamen ortadan kaldırılmasıdır. Bunun dışında önemli tehditlerden biri de kaçak avcılık olarak görülmüştür.

Sıcak Nokta : 1999 yılında WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) tarafından tüm Avrupa'daki ormanlar değerlendirilerek Avrupa'da ulusal korunan alanlar sistemi içinde olmayan, zengin biyolojik çeşitliliğe sahip ve acil olarak korunması gereken ormanlık alanlar belirlenmiştir. Avrupa'da Rusya'dan sonra, en fazla "sıcak orman noktası"na sahip ikinci ülke olan Türkiye 9 orman sıcak noktasına ev sahipliği yapmaktadır. Bu sıcak noktalar toplamı bir milyon 400 bin hektarın üzerinde bir alanı kaplamaktadır. Ve %30'u farklı koruma statüleri ile koruma altındadır. Dünyadaki 34 sıcak noktadan 1 tanesi olan Babadağ Bölgesi ÖÇK sınırları içerisinde yeralmaktadır.

Denizel Alan Biyoçeşitliliği: Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 0-55 m derinlikler arasında 24 taksonomik gruba ait toplam 1545 tür tespit edilmiştir. Bu türlerden 44'ü ülkemiz sahillerinden ilk kez kaydedilmiştir. Bu türlerden Vanderhorstia mertensi Akdeniz için yeni bir egzotik balık türüdür (Bilecenoğlu ve diğ., 2008).

Tespit edilen tür sayısının derinliğe göre dağılımları incelendiğinde en az tür supralittoral (11 tür) zonda, en fazla tür (1225 tür) ise 5 ile 55 metre derinlikler arasında saptanmıştır. Tespit edilen taksonomik gruplardan Polychaeta en fazla tür sayısına (347 tür) sahip olup, bu grubu sırasıyla Mollusca (288 tür) ve Crustacea (264 tür) izlemektedir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Bölgede alglerden özellikle *Cystoseira spinosa* kıyıdan 35-40 m derinliklere kadar olan bölgede kayalar üzerinde yoğun yerleşim göstermektedir.

Fethiye-Göcek ÖÇKB'de Bern ve Barselona sözleşmeleri ile IUCN listesine göre Akdeniz'de koruma altına alınan türlerden 40'ı tespit edilmiştir. Bölgede en fazla türle temsil edilen grup Mollusca (7 tür) olup, bu grubu Porifera (6 tür) ve Crustacea (6 tür) izlemektedir. Sürüngenlerden *Caretta caretta, Trionyx triunguis* ve memelilerden *Monachus monachus, Tursiops truncatus* ait 2'şer tür saptanmıştır. Bölgede geniş dağılım gösteren türler sırasıyla *Pinna nobilis, Paracentrotus lividus, Lithophaga lithophaga, Axinella polypoides, Axinella cannabina, Echinaster sepositus, Cymodocea nodosa, Cystoseira spinosa, Dendropoma petraeum, Centrostephanus longispinus, Posidonia oceanica, Epinephelus marginatus* ve *Aplysina aerophoba*'dır. (Kıyı ve Deniz Alanlarının Biyolojik Çeşitlilik Tespiti Projesi, 2009)

2.1.2. Niteliksel Değerlendirme

Hassaslık: Fethiye-Göcek Özel Çevre Bölgesi'ndeki birçok habitat, tür ve özellik hassastır.

- Fethiye-Göcek ÖÇKB'de yaşamlarını sürdüren nesli tehlikede olan türler alan kullanımından kaynaklanan baskılara karşı hassastır.
- Fethiye-Göcek ÖÇKB ve çevresindeki alanlar her türlü insan müdahalesine karşı hassastır.

Nadirlik:

- Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi birçok canlı türüne ev sahipliği yapması sebebiyle nadir bir alandır
- Bern Sözleşmesi ve CITES ile koruma altına alınan *Caretta caretta,* ve *Chelonia mydas* türlerinin üreme alanlarından bir tanesi de Fethiye Kumsalıdır.
- Bölgede yaşayan Göcek kara semenderi (Lyciasalamandra fazilae) endemik türdür.
- Dere içlerinde, deltalarda ve taban suyunun yüksek olduğu yerlerde yetişen Liquidambar orientalis (Günlük ağacı) ormanları endemik türler arasında yer alır.
- Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi denizel alanda Akdenizin endemik türlerinden olan ve koruma altındaki *Posidonia oceanica* bulunmaktadır.

Doğallık:

- Fethiye-Göcek ÖÇKB, birçok canlı türüne ev sahipliği yapması, bu türlerin habitatlarını barındırması, sulak alanları, 1-2 ve 3. Derece Doğal Sit Alanlarının bulunmasından dolayı doğal niteliği yüksek olarak nitelendirilebilir.

Tipiklik:

- Fethiye-Göcek ÖÇKB taşıdığı jeolojik, jeomorfolojik özellikleriyle tipik bir alandır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

➢ Bölge içerisinde bulunan Belceğiz Köyündeki Ölü Deniz Lagünü, Turunç Pınarı Koyu, Samanlık ve Boncuklu Koyları ve Fethiye Körfezi'nin batı ve kuzeybatısına doğru uzanan 12 Adalar bölgesi gerek günübirlik gerekse uzun dönemli (charter) yat turizm rotalarının en önemli mevkileridir.

Büyüklük:

➢ Fethiye-Göcek ÖÇKB, kendine özgü ekolojik ilişkilerin geliştiği büyüklükte önemli bir ekosistemdir.

➢ Bölgesel özelliklere sahip kumul ve orman alanları biyoçeşitlilik zenginliği açısından alanı oldukça zengin kılmaktadır.

Çeşitlilik:

➢ Fethiye-Göcek ÖÇKB biyoçeşitlilik zenginlik kapasitesini hem karasal hem de denizel alanda doğrudan yansıtan korunan alanlardan biridir. Fethiye-Göcek ÖÇKB doğal, kültürel ve tarihi özellikleri ile sürdürülebilirliği sağlanarak gelecek nesillere aktarılması gereken çok önemli değerlere sahiptir.

2.2. Kültürel Değerlendirme

İlk kuruluşunun M.Ö. 16. yy'da olan Fethiye, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden birisidir. Antik çağlardaki adı Telmessos olan Fethiye 1284 yılında Menteşeoğullarına, 1424 yılında Osmanlı topraklarına katılmış 1922 yılında ise Muğla iline bağlanmıştır.

Antik çağlarda Işıklar Ülkesi olarak adlandırılan Likya, Fethiye ile Antalya arasındaki Teke Yarımadası üzerinde yer alır. Kendilerine özgü dilleri, anaerkil yaşam biçimleri, kaya anıtları, mezarları, özgürlük ve bağımsızlıklarına düşkünlükleri ile bilinen Likyalılar, Kadeş'te Mısırlılara, Truva'da, Akhalara karşı Anadolu birliğinin savunucuları arasında tarihe geçmişlerdir.

Fethiye'de antik Telmessos'tan günümüze ulaşan eserlerin en görkemlisi, MÖ 4. yy'da Hermapias'ın oğlu Amintas adına inşa edilen ve İon düzenindeki bir tapınağı andıran kaya mezarıdır. Ünlü gezgin Charles Texier'in, 1850'lerdeki ziyareti sırasında kazıyarak yazdığı ismi mezarın giriş bölümünde görülebilmektedir. Likya sanatının ve taş işçiliğinin seçkin örnekleri olarak kabul edilen lahit tipi mezarlar, Fethiye'nin kent dokusu içinde ayrı bir güzellik katmaktadır.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Telmessos Tiyatrosu, Helenistik dönemde yapılan ve depremlerle yıkılan tiyatronun üzerine 2. yy'da Roma üslubu ile yeniden inşa edilmiştir.

Fethiye Kalesi ilçe merkezini ve sahili güneyden kontrol eden doğu-batı yönünde yükselen kayalık üzerinde stratejik bir alana kurulmuştur. Güneydoğu yönünde bölgenin sembol yapılarından Amintas Kaya Mezarının bulunduğu kalenin alt kısımlarında daha küçük ölçülerde kaya mezarları bulunmaktadır. Yapı kalıntılarına genel olarak bakıldığında Fethiye Kalesi'nin Helenistik dönemin yanısıra Ceneviz ve Menteşe Beyliği dönemlerinin bir arada görüldüğü nadir yerlerden olduğu anlaşılmaktadır.

Fethiye'nin 8 kilometre güneyinde bulunan Kayaköy Örenyeri Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında, bölgede yaşayan Rumların batı Trakya'daki Türkler ile mübadele edilmesi sonucu boşaltılmıştır. Kentteki yapıların, ahşap olan kapı pencere ve üst örtü sistemlerinin doğal etkenler ile tahrip olmasıyla kent hayalet bir şehir görünümü almıştır. Terk edilen kentte kullanıldığı dönemde her biri 50 metrekareden büyük olmayan, manzara ve ışık açısından birbirinin önünü kapatmayan, genellikle alt katları kiler olan ikişer katlı evlerden oluşmaktadır. Evlerin girişlerinde çatıdaki yağmur sularının toplandığı zemin altı sarnıçları bulunmaktadır. Bölgede evlerin yanı sıra çok sayıda şapel, 2 büyük kilise, 1 okul binası ile 1 gümrük binası yer almaktadır.

2.3. Sosyo-Ekonomik Değerlendirme

Fethiye'nin ekonomik yapısı turizm, tarım ve az olmakla birlikte sanayiye dayanmaktadır. 2020 yılı verilerine göre Fethiye'nin 108.931 dekar tarım arazisi bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda Fethiye'nin yıllara göre tarım alanı büyüklüğü verilmiştir. Tabloya göre Fethiye'nin tarım alanlarının yıllara göre azaldığı görülmektedir.

Tablo 29: Fethiye'nin Tarım Alanları

Yıllar	Dekar
2016	114.517
2017	113.584
2018	113.673
2019	107.738
2020	108.931

TÜİK, 2021

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

ÖÇKB'nin kentleşmesinde en fazla etki turizm sektörüdür. Önceleri pansiyon şeklinde olan küçük turizm hareketlenmeleri sonraları apart otellere geçmiş sonrasında yat turizminin gelişmesiyle bu alana kaymıştır. Bu durumdan dolayı yöre halkının tarımsal faaliyetleri azaltmış, bu alanda çalışan yörenin iş gücünü oluşturan genç kesim turizmle uğraşmaya başlamıştır. Ayrıca tekne turlarının artması sonucu bu teknelerde yöre insanı da çalışmaya başlamıştır.

2017 yılı İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması çalışmasına Fethiye 88. sırada ikinci derece gelişmiş ilçeler statüsünde yer almaktadır. Bu kademedeki ilçeleri genellikle büyük şehirlerin birinci kademede olmayan ilçeleri, diğer illerin merkez ilçeleri ve turizm merkezi olan ilçeler oluşturmaktadır. Fethiye tanıma ve sıralamaya uyduğu için ikinci kademe gelişmiş ilçelerdendir. Bu durumun oluşmasında turizmin sağladığı sosyoekonomik gelişmenin etkili olduğu öngörülmektedir. Sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında ikinci kademe ilçeler toplam ülke nüfusunun yaklaşık %39'unu oluşturmaktadır. İkinci kademe ilçeler de birinci kademe ilçeler gibi net göç hızının pozitif olduğu ve dışarıdan göç alan ilçelerdir. Bu kademe ilçeler arasında tarımsal üretimin yüksek olduğu ilçeler olmasının yanında istihdam sanayi ve hizmet alanında yoğunlaşmaktadır. Fakat bu sektörlerdeki istihdamın payı birinci kademe ilçelerin gerisindedir. İmalat sanayi istihdamının yaklaşık %40'ı ikinci kademe ilçelerde görülmektedir. Bu kademe ilçeler yatırım teşviklerden en çok (Tüm ilçelere oranla ikinci kademe ilçelerde teşvik belgeli işletmeler yaklaşık %37'dir) yararlanan gruptur. Hizmet sektörü istihdamının da yaklaşık %35'i ikinci kademe ilçelerde gerçekleştirilmektedir. Ayrıca yatırım konusuyla ilgili olarak turizm ve belediye belgeli turizm yatırım ve işletmeleri yatak sayısının %30'u da bu kademe ilçelerde bulunmaktadır. (GEKA, 2022)

Aşağıdaki tabloda Fethiye'nin yıllara ve yaş gruplarına göre nüfusu verilmiştir. Nüfusun yıllara göre toplamları incelendiğinde son beş yılda artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Tabloda son satırda 15-65 yaş arası çalışma çağındaki nüfus yer almaktadır. Bu nüfusta toplam nüfusun da bağlantılı olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Nüfus artışı sosyal altyapının güçlenmesine ve çalışan nüfus artışı da ilçenin sosyal verimliliğine katkı sağlamaktadır.
(GEKA, 2022)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 30: Fethiye'nin Yıllara ve Yaşlara Göre Nüfusu

Yaşlar	2016	2017	2018	2019	2020
0-4	10.166	10.231	10.234	10.115	9.846
5-9	10.526	10.483	10.667	10.919	11.004
10-14	10.432	10.710	11.081	11.364	11.533
15-19	10.155	10.035	9.802	9.964	10.763
20-24	9.615	9.829	9.908	10.079	10.479
25-29	10.314	10.321	10.346	10.585	10.814
30-34	11.969	11.972	12.021	11.897	11.943
35-39	13.491	13.475	13.527	13.744	13.826
40-44	12.920	13.154	13.448	13.827	14.357
45-49	11.237	12.009	12.554	13.125	13.560
50-54	10.804	10.850	11.251	11.546	11.705
55-59	8.464	9.151	9.691	10.603	11.048
60-64	7.133	7.234	7.719	8.153	8.402
65-69	5.314	5.386	5.719	6.246	6.762
70-74	3.579	3.636	3.998	4.440	4.738
75-79	2.678	2.716	2.775	2.844	2.954
80-84	1.592	1.538	1.584	1.778	1.899
85-89	767	874	1.028	1.037	1.043
90+	318	359	392	420	438
Toplam	151.474	153.963	157.745	162.686	167.114
Çalışan Nüfus 15-65 yaş	106.102	108.030	110.267	113.523	116.897

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları (SEGE) politika, strateji ve kamu uygulamalarına girdi sağlamak amacıyla Türkiye'deki Düzey-2 bölgelerinin, illerin ve ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişliklerini nesnel olarak ölçen ve karşılaştıran analiz çalışmalarıdır. Çalışmalarda, sosyo-ekonomik gelişmişliği ölçen değişkenler kullanılarak Düzey-2 bölgelerinin, illerin ve ilçelerin gelişmişlik düzeyleri istatistiksel tekniklerle analiz edilmekte ve söz konusu birimlerin gelişmişlik sıralaması ortaya konmaktadır.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan SEGE-2022 çalışmasında sosyo-ekonomik gelişmişliği ölçen değişkenler kullanılarak ilçelerin endeks skorları ve sıraları belirlenmiştir. Skorlardaki doğal kırınımlara göre ilçeler 6 gelişmişlik kademesinde gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmada Fethiye ilçesinin sosyo-ekonomik gelişmişliği 1,522 skorla 2. Kademe yerleşimler içerisinde 78 sırada yeralmaktadır.

(T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2024)

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 31: Fethiye İlçesinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik (SEGE) Değerlendirme Tablosu

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Bodrum	25	2,483	1
Marmaris	65	1,671	1
Menteşe	72	1,555	2
Fethiye	**78**	**1,522**	**2**
Datça	140	0,923	2
Ortaca	148	0,884	2
Milas	184	0,681	2
Dalaman	212	0,548	2
Ula	247	0,355	3
Köyceğiz	275	0,205	3
Yatağan	282	0,170	3
Kavaklıdere	518	-0,340	4
Seydikemer	635	-0,505	5

(T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2024)

Tablo 32 : Fethiye İlçesi Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı
Okuma Yazma Bilmeyen	1.505
İlkokul	43.774
Ortaokul-Lise	61.489
Yüksekokul-Fakülte	31.544
Y.Lisans-Doktora	3.460

(Türkiye İstatistik Kurumu, Erişim:2024)

Bölgenin sosyo ekonomik verilerinin zayıf-güçlü yönlerinin birarada gösterildiği olanaklar ve tehditlerin değerlendirildiği SWOT analizi sınıflandırılması aşağıdaki tabloda verilmektedir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

Tablo 33 : Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Özet SWOT Analizi

		Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Olanaklar	Tehditler
Sosyo - Ekonomik		• Genç nüfusun varlığı. • Zengin kültürel ve tarihi dokusunun doğal değerlerle birlikteliği. • Ulaşım kolaylığı. • Sektörel çeşitlilik (tarım, hayvancılık, seracılık, turizm). • Yatırıma yönelik faaliyetlerin gelişimine yönelik eğilimlerin yüksekliği. • Kendi hesabına çalışan ve işveren nüfusun varlığı. • Turizm potansiyeli. • Balıkçılık faaliyetlerindeki gelişim.	• Eğitim düzeyinin düşüklüğü. • Çarpık yapılaşma. • Kurumlar arası ilişki zayıflığı (özel/kamusal). • STK ların bir araya gelemeyişi, iletişim mekanizmalarının yetersizliği. • Alan ile ilgili sosyal- ekonomik ve kültürel verilerin sistematik olarak düzenlenmemesi. • Gerek bölge içinden gerekse bölge dışından ziyaretçi olanların yeterli düzeyde koruma bilincine sahip olmaması • Yasaklara kısmen uyulması ve yasal yaptırımların yeterince uygulanmaması.	• Bölgenin ÖÇK Bölgesi ve denetiminde olması. • Bölgede eğitim programlarına destek sağlayacak bir üniversitenin yakınlığı. • Bölgede ulusal ve yerel ölçekte doğa korumaya yönelik bilinçlenme ve sivil toplum örgütlenme faaliyetlerinin artması. • Yılın her mevsiminde turizme hizmet verebilmesi. • Tarım arazilerinin verimliliği.	• Bölgeye olan göç hareketi ve aşırı nüfus artışı. • Çevre bilincinin yetersizliği. • Kontrolsüz işyerleri. • Yerel değerlerin önemsizleşmesi. • Yabancıların satın aldıkları evleri otel olarak kullanması. • Ormanların tahrip edilmesi. • Tarımda çok fazla kimyasal kullanılması. • Bitki ve hayvan türlerinin yok edilmesi. • Sürekli ve etkin yönetim politikalarının olmaması. • Kısa vadeli rantsal düşünce ile turizmde fırsatçılık yaklaşımı. • İkinci konutların artması. • İlgili paydaşların (resmi kurum/kuruluş, yerel yönetimler, arazi/mülk sahipleri ve yatırımcılar vb.) sürekli çatışma ve rekabet halinde olması. • Kurumsal ve içerik olarak birbirinden farklı koruma yasal statülerin çok sayıda olması ve bir bütünlük sağlanamaması. • Yetki kargaşası. • Doğayı koruma amacıyla imzalanan uluslar arası sözleşmelerin ve kararların yerel birimlere yansıtılmaması, yeterli bilgilenmelerin sağlanmaması.
Fiziksel - Mekansal	Kırsal Yerleşimler	• Gökçeovacık yerleşmesinin orman alanı içerisinde yer alması. • Tarihi Kayaköy yerleşmesinin varlığı. • Karakeçililer Köyü'ndeki tarımsal üretimin sahip olduğu alternatif turizm potansiyeli.	• Kargı ve Yanıklar yerleşmelerinde özgün dokunun yitirilmiş olması. • Tarihi Kayaköy yerleşmesi için uygulanabilir bir projenin üretilmemiş olması.	• Gökçeovacık yerleşmesinde yer alan orman alanlarının sahip olduğu flora değerleri • Gökçeovacık yerleşmesinde yer alan orman alanlarının alternatif turizm potansiyeli.	• Kargı ve Yanıklar yerleşmelerindeki ikinci konut baskısı. • Turizmin gelişme baskısının Karakeçililer Köyü'ndeki tarım alanları üzerindeki olumsuz etkisi.

96330601 - 17963306

3. YÖNETİM PLANININ HAZIRLANMASI İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1.Paydaş Analizi

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı kapsamında Merkezi (Bakanlık düzeyinde) ve Muğla yerel ölçekte doğrudan veya dolaylı ilgisi olabilecek, yönetim planının oluşturulmasında ve uygulamasında katkı sağlayacak paydaşlar belirlenmiştir. Belirlenen paydaşlar aşağıda sıralanmıştır.

1. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
2. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
3. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
4. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü
5. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
6. Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
7. DSİ 21. Bölge Müdürlüğü
8. Muğla Orman Bölge Müdürlüğü
9. Muğla Sıtkı Koçman Üniv./Biyoloji Bölümü
10. Muğla Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
11. Muğla BŞB-Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı
12. Muğla Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
13. Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
14. Muğla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
15. Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
16. Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü
17. Muğla Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
18. Fethiye Kaymakamlığı
19. Fethiye Belediye Başkanlığı
20. Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı
21. Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü
22. Fethiye Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı
23. Fethiye Liman Başkanlığı
24. Göcek Liman Başkanlığı
25. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı
26. Fethiye Ziraat Odası Başkanlığı
27. Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi
28. Deniz Temiz Derneği/ Turmepa Fethiye Kıyı ve Deniz Merkezi
29. Su Altı Araştırmaları Derneği (SAD)
30. Akdeniz Koruma Derneği
31. Göcek Kültür ve Turizm Derneği
32. Fethiye Otelciler Birliği Derneği
33. S.S. Göcek İnlice Su Ürünleri Koop.
34. Göcek Mavi Tur. Deniz Mot.Taş.Koop.
35. Deniz Kaplumbağaları Araştırma Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi
36. Göcek Mahallesi Muhtarlığı
37. Gökçeovacık Mahallesi Muhtarlığı
38. İnlice Mahallesi Muhtarlığı
39. Kargı Mahallesi Muhtarlığı
40. Yanıklar Mahallesi Muhtarlığı
41. Kayaköy Mahallesi Muhtarlığı
42. Karakeçililer Mahallesi Muhtarlığı
43. Çamköy Mahallesi Muhtarlığı
44. Çiftlik Mahallesi Muhtarlığı

17963306 01 . 17963306 01 . 17963306 01

3.2. Odak Grup Toplantıları ve İkili Görüşmeler

Odak grup toplantıları ve ikili görüşmeler proje sürecinde 12-13 Aralık 2022 tarihlerinde ve 21-22 Kasım 2023 tarihlerinde yapılarak tamamlanmıştır. Proje sürecinde gerçekleştirilen ikili görüşmeler, odak grup çalışmaları, derinlemesine mülakat çalışmalarına ait fotoğraflar aşağıda verilmiştir.

3.3. Paydaş Toplantıları

1. Paydaş Toplantısı:

14-15-16 Aralık 2022 tarihinde 1. Paydaş Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Katılımcı paydaşlarla 1. günün tamamında Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinin arazi incelemesi yapılmıştır. Gerçekleştirilen arazi inceleme çalışmasına Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü yetkilileri ve paydaşlar katılmıştır.

Yönetim Planı kapsamında 2. ve 3. gün Ekoloji, Turizm ve Arazi Kullanımı masasından oluşan 3 adet odak grup oluşturulmuştur. Paydaş toplantısının odak grup çalışmalarında vizyon, ideal hedefler, alanı önemli kılan değerler ve bu değerler üzerinde yoğunlaşan sorunlar tespit edilmiştir.

Arazi Çalışmasından Fotoğraflar

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
FETHİYE - GÖCEK
Çevre Koruma Bölgesi
tim Planını Hazırlama ve
Uygulama Projesi

2. Paydaş Toplantısı:

11-12 Ekim 2023 tarihinde 2. Paydaş Toplantısı gerçekleştirilmiştir. 2 günlük toplantı süresince katılımcı paydaşlarla odak grup çalışmalarında; alan kullanımını sınırlayan ve destekleyen faktörler, alana yönelik sorunların kök neden analizi (sorun ağacı), 5 yıllık Yönetim Planı döneminde ulaşılması /gerçekleştirilmesi hedeflenen uygulama hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için yapılması gereken faaliyetlere yönelik çalışma yapılmıştır.

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

3.4. Vizyon

Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi içerisinde, planlı olarak sürdürülebilirliğinin kurum ve kuruluşların koordinasyonunda, alan kullanıcılarının katkılarıyla sağlandığı, iklim değişikliği adaptasyonunu destekleyen, model olan bir Fethiye-Göcek ÖÇKB

3.5. İdeal Hedefler

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı kapsamında **5 ideal hedef**, I. 5 Yıllık Uygulama Döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen **9 uygulama hedefi** ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak **35 faaliyet** yer almaktadır.

İdeal Hedef-1:

Fethiye Göcek ÖÇKB'deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak

İdeal Hedef-2:

Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korumak

İdeal Hedef-3:

Ekosistem ve habitat bütünlüğünü ve biyoçeşitliliğin devamlılığını sağlamak

İdeal Hedef-4:

ÖÇKB nin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin korunması konusunda, bölgede yaşayanların ve paydaşların sorumluluk bilincini artırmak

İdeal Hedef-5:

Fethiye-Göcek ÖÇKB'nin yönetiminde katılımcılığı, işbirliğini ve koordinasyonu temin etmek

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

3.6. Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler

Paydaş toplantılarında, bölgede yapılan incelemelerde sonucunda odak grupları tarafından belirlenen sınırlayıcı ve destekleyici faktörler aşağıda verilmiştir.

Tablo 34 : Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler

SINIRLAYICILAR	DESTEKLEYİCİLER	HEM SINIRLAYICI HEM DESTEKLEYİCİ
❖ İmar Planlarının mevcut hali ve bazı bölgelerde imar planlarına ihtiyaç olması ❖ Turizm faaliyetleri taleplerinin artması ve planlama ihtiyacı ❖ Kurumlar arası yetki ve sorumluluklarda belirsizlik ❖ İzinsiz faaliyetlerin denetim ve kontrolündeki belirsizlik koordinasyon eksikliği ❖ Atık yönetiminin etkin şekilde uygulanmaması ❖ Nüfus baskısı ❖ Turistik ve ticari tesislerin doğa üzerindeki baskı ve kontrolsüz kullanımları ❖ Kontrolsüz ve plansız tarım uygulamaları ❖ Yerinde yönetim birimi ihtiyacı ❖ Yangın riskinin yüksek olması ❖ Orman alanlarının tahrip edilmesi ❖ Alanın kaynak değerlerine yönelik alan kullanıcılarının farkındalık azlığı ❖ Altyapı yetersizliği ❖ Taşıma kapasitesinin aşılması ❖ Farklı koruma statüleri nedeniyle koruma kavramının yerelde dirençle karşılanması ❖ Kıyı alanlarında yoğun baskı ❖ Dereler üzerindeki balık çiftlikleri denetimlerinin etkin olmaması	❖ İmar Planlarının mevcut hali ❖ Mevcut doğal kaynakların varlığı ve tespitinin yapılmış olması ❖ Bölge iklimi ❖ Yönetim Planının yapılıyor olması ❖ Bölgede STK'ların olması ❖ Bölgenin Doğal Peyzaj Değerinin yüksek olması ❖ Alanın koruma statülerinin devam ediyor olması ❖ Bölgenin kaynak değerlerini temsil eden biyoçeşitlilik alanlarında koruma izleme çalışmalarının devam etmesi ❖ Flora-Faunaya zarar verilmesini önleyici cezaların bulunması ❖ Yeni araştırma projeleri ile bölgenin yeni doğal kaynak değerlerinin tespiti ve korumaya dahil edilmesi ❖ Yerel idarecilerin, bölge halkının, turizmcilerinin bölgenin hassasiyetinin farkında olması ❖ Sürdürülebilir gelişme hedefleri ❖ Koruma yapılarak tehlike altındaki türlerin korunduğu, yeni türlerin keşfedilme çalışmalarının yapılması ❖ Nadir ve endemik tür oranının yüksek olması ❖ Alanın biyoçeşitlilik değerlerinin yüksek olması	❖ Marinaların varlığı ❖ Su ürünleri üretimi ❖ Yerel yönetimler ❖ Arkeolojik ve Doğal Sit ❖ Özel Çevre Koruma Bölgesi Olması ❖ Üniversite - Kamu Kurumları ❖ Basın, Ziyaretçiler, Sosyal Medya ❖ Yerleşim Alanları, yerel halk, yerel halkın refahı ❖ Turizm pazarlaması ❖ Mevcut İmar Planları ❖ Mevzuat ❖ Enerji iletim hatları

96330601 - 17963306

SINIRLAYICILAR	DESTEKLEYİCİLER	HEM SINIRLAYICI HEM DESTEKLEYİCİ
❖ Alanın koruma ve yönetimi konusunda uzman personel ve ekipman yetersizliği ❖ Tarımsal kimyasalların kontrolsüz kullanımı ❖ Fosil katı yakıtların ısınma ve tarımsal faaliyetlerde kullanımı ❖ Bürokratik süreçlerin uzun zaman alması ❖ Yer altı suyunun kontrolsüz kullanımı ❖ Koruma-Kontrol ve Denetim eksikliği ❖ Bölgede florasında bulunmayan türlerle peyzaj çalışmasının yapılması ❖ Denizel ortamda istilacı-yabancı türlerin bulunması ❖ Bakım ve Çekek yerleri için yeterli kapasitenin olmaması ❖ Ses ve Işık kontrolü konusundaki yetersizlik ❖ Yerel halkın bilinçlendirilmemesi ve Mesleki eğitim sorunları ❖ İklim değişikliği ❖ Taşıma kapasitelerinin aşılması ❖ Yat trafiği (Deniz sporları) ❖ İmar planlarındaki emsal yetersizliği ve emsal farklılığı ❖ Arıtma tesislerinin eksikliği ve atık (toplama) alım hizmetlerinin yetersizliği ❖ Deniz araçlarının alan kullanım yoğunluğunun artması ❖ Marinaların varlığı ❖ Atıksu Arıtma Tesislerinin verimli çalışmaması ❖ Göç, eğitim ihtiyacı. ❖ Alana gelen turist sayısının kapasitenin üzerinde olması ❖ Farklı kurumların yetki paylaşımı ile ilgili sorunlar ❖ Ziyaretçi yoğunluğu ❖ Bağlama yeri olarak tescil edilmemiş alanların kontrolsüz kullanımı	❖ Bölgede üniversitelerin varlığı ve araştırma çalışmalarına katkıda bulunuyor olması ❖ Ulusal ve uluslararası STK ve Üniversitelerin koruma-izleme çalışmalarının olması ❖ Alanın bilimsel araştırmalar için önemli konumda olması ❖ Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler gereği koruma statüsünün bulunması ❖ Alanın uluslararası platformlarda tanınıyor olması ❖ Tarihi, kültürel ve doğal değerlerin alternatif turizm faaliyetlerinin varlığı ❖ Likya yolunun Fethiye'den başlaması ❖ Fethiye körfezinin sığ ve dalgasız olması sebebiyle kürek sporu için ideal özellikte olması ❖ Dalaman havalimanının varlığı ve konumsal yakınlığı ❖ Dünyanın en çok tercih edilen yamaç paraşütü merkezinin Fethiye Babadağ'da olması ❖ Morfolojik yapı sebebiyle koyların varlığı ❖ Gastronomik değerlerin bölgedeki varlığı ❖ Marinaların varlığı ❖ Ege Denizindeki adalara yakınlığı ❖ Su ürünleri istihsal sahalarının bulunması ve bunu destekleyici ekosistemin bulunması ❖ Ören yerlerinin varlığı ❖ Mevcut kaynağın varlığı (ÖÇKB) ❖ Yıkım kararlarının uygulanması ❖ Çevresel altyapı yönetiminin bulunması (atık su (evsel, termal), katı atık)	

96330601 - 17963306

3.7. Sorun Ağacı (Kök Neden Analizi)

Paydaş Toplantısında oluşturulan odak grupları tarafından alanı önemli kılan değerelere belirlenmiştir. Bu değerlere yönelik sorunlar tespit edilerek sıralanmıştır. Tespit edilen sorunların neden? sorusunun cevabı bulunarak kök neden ve etki alanı belirlenerek tablolaştırılmıştır.

Tablo 35 : Sorun Ağacı (Kök Neden Analizi)

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
Bilimsel araştırmaların eksikliği ve politikalar	Fiziki doğal eşiklere uygun olmaması	ÖÇKB Alanı Sınırı	Bölgede yaşayanlara, uygulayıcılara, korunması gereken değerlere
Kanuni yaptırımların yetersizliği, imar affı beklentisi	Plan yetersizliği, denetim eksikliği, planların revize edilmemesi.	Yapılaşma	Doğal değerlerin kaybolması, tarihi değerlerin, tarım-orman alanlarının yok olması, görüntü kirliliği
	Personel, ekipman ve mevzuat yetersizliği	Denetimsel sorunlar	
Bölge değerlerinin çekim gücü sağlaması	stratejik konum, iklim, iş imkanı, eğitim, mevcuttaki ülke savaşları	Bölgenin göç alması	İnsan profili değişiyor. Sosyolojik yapı değişiyor. Bölgede yaşayan insan profili ve sosyolojik yapının değişmesi, yerli halkın bölgeyi terk etmesi
Mevzuatların güncel olmaması. Güncellenme sürelerinin zamana uygun olmaması	Mevzuat yetersizliği, bürokrasi sürecinin uzun olması, korunan alan statülerinin çakışması	Yetki karmaşası	İmar Planı yapımında sonuca gidilemiyor. Karar alma ve uygulama süreçleri uzuyor.
		Cezaların yetersizliği	Mevzuatların etkinliğinin azalması
İnsan faaliyetleri bölgede yoğun olması, altyapının nüfus artış hızına bağlı durumu karşılamaması	Hafriyat atıklarının çevreye dökülmesi, zirai ilaç atıklarının çevreye atılması, tahliye kanallarının ve derelerin ıslahının yapılmaması ve denetimsizlik, arıtma ve kanalizasyon altyapısında yetersizlik olması.	Çevre Kirliliği	Doğal alanların kirlenmesi, yaşam kalitesinin düşmesi.
		Teknik ve sosyal altyapı eksikliği	

17963306 01 - 17963306 01

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
Denetim eksikliği, kullanıcıların alanı mevzuata uygun kullanmaması.	Kıyı alanlarının mevzuata aykırı ya da tahsis dışı amaçla kullanılması.	Kıyı alanlarının usulsüz kullanımı	Kıyı tahribatı, kıyı kullanımında sosyal adaletin bozulması
Talebin fazla olması ve mevzuatın uygulanmaması	Kontrol, denetim ve planlama eksikliği	Bölgedeki marinaların kapasite üzerinde teknelere hizmet sağlamaya çalışmaları	Can güvenliği, doğal alanların aşırı kullanımı ve turizm kalitesinin düşmesi
Mevzuat, altyapı ve denetim eksikliği	Atık alım tesislerinin kapasite ve nitelik sorunları	Teknelerdeki atıkların (katı ve sıvı) alımlarında sorunlar yaşanması	Kirlilik, ekolojik dengenin bozulması ve turizm kalitesinin düşmesi
Mevzuata uyulmaması ve altyapı eksikliği	Denetim yetersizliği	Karadaki bazı yerleşim alanlarında bulunan foseptiklerin direk denize verilmesi	Kirlilik, ekolojik dengenin bozulması ve turizm kalitesinin düşmesi
Kurumlar arasında koordinasyon eksikliği	İlgili yatırımların yapılmaması	Şovalye adasında kanalisazyon sisteminin bulunmaması	Kirlilik, ekolojik dengenin bozulması ve turizm kalitesinin düşmesi
Mevcut planlarda yer verlimemesi	Uygun alanlarının olmaması ve Denetim yetersizliği	Teknelerin bakımları için çekgek alanlarının yetersizliği	Can güvenliği, iş güvenliği, kirlilik, ekolojik dengenin bozulması, yangın tehlikesi
Kurumlar arasında koordinasyon eksikliği	Planlamanın uygun yapılmaması	Belcekız plajındaki kullanımların yamaç paraşütü iniş alanlarında tehlike yaratması	Can güvenliği, kazaların olması, spor turizmine olan talebin ve güvenin azalması
Tevşik ve kredilerin yetersizliği	Finansal yetersizlik	Atık alım istasyonlarının arızalanması	Ekolojik dengenin bozulması ve arıtma tesislerinin veriminin düşmesi
Mevzuat denetim yetersizliği	Talebin fazla olması	Yaz sezonunda alana farklı bölgelerden gelen günübirlik teknelerin kapasite üzerinde çalışan bölge için daha büyük yük ve sorun oluşturması (konaklama, kirlilik ve trafik)	Bölge halkı için haksız rekabet oluşması. Kirlilik ve kapasitenin üzerinde tekne trafiği, turizm kalitesinin düşmesi

9633060 1 - 1796330601 - 1796330

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
Bölgede çekek yeri olarak tahsis edilmiş alan olmaması	Söz konusu alanın tershanecilik faaliyetleri için uygun olmaması	Karagöllerde bulunan tersanelerin altyapıyı oluşturamamaları, denetimsiz çalışmaları (yağ,boya, kimyasal ve yakıt atıkları)	Tersahanecilik faaliyetleri dsebebiyle oluşan kirlilik, halk sağlığı sorunları, alternatif su sporları ve trafik ulaşımının engellenmesi
Uygulamaların ihtiyaçlara uygun projelendirilmemesi	Dere ıslahının uygulamalarındaki teknik yetersizlikler	Bölgedeki derelerde gelen alüvyonların deniz tabanını doldurması	Alüvyonların ve kimyasal atıkların deniz dibine taşınması sonucu deniz ekosisteminin bozulması. Su kalitesini bozulması sonucu alg patlamasının meydana gelmesi
Bilinçsizlik	Denetim yetersizliği	Deniz araçlarının kontrolsüz hızları balık avcılığını olumsuz etklemekte	Can güvenliği, çevre kirliliği, petrol kirliliği, balıkçılık faaliyetlerinin yapılamaması ve kazalar
Denetim yetersizliği	Planlama ve uygulama yetersizliği	ÖÇK bölgesindeki ormanlarda çalışma için açılan yolların kapatılmaması	Orman yangınları, kirlilik, kaçak yapılaşma, güvenlik sorunu
2B arazi olmak üzere mülkiyet mevcudiyeti	Denetim ve cezayi yaptırım eksikliği	Öçk bölgesinde bulunan kara ve deniz kıyısındaki kaçak tesis ve yapıların varlığı	Kirlilik sonucu ekolojik dengenin ve doğal yapının bozulması
Denetim yetersizliği	Mevzuat eksikliği	Çadır karavan vb. mobil turizm araçlarının başı boş orman ve koylarda konaklamaları	Çevre kirliliği, yangın riski ve güvenlik sorunu
Projelendirme ve bütçe yetersizliği	Altyapı eksikliği	Yağmur suyu drenajlarının yeterli olmaması ve bazı bölgelerde bu suların arıtma tesislerine verilmesi	Su basması, maddi zarar, insan sağlığına zarar, kirlilik, iş gücü kaybı

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

3.8. Alanı Önemli Kılan Değerlerin Belirlenmesi

Paydaş toplantılarında oluşturulan odak grupları tarafından belirlenen alanı önemli kılan faktörler aşağıda verilmiştir.

- ✓ Denizel Biyoçeşitliliğin yüksek olması
- ✓ Deniz kaplumbağası, Akdeniz foku, Deniz çayırları gibi gösterge bayrak türlerin varlığı
- ✓ Önemli kaya-kıyı-ada ekosistem alanlarının olması
- ✓ Dünyadaki 34 sıcak noktadan 1 tanesi olan Babadağ Bölgesinin ÖÇK sınırları içerisinde olması
- ✓ ÖÇK sınırları içerisinde birçok karasal ekosistem ve habitat tipini barındırıyor olması bununla beraber nadir, endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin varlığı
- ✓ Önemli sulak alanların varlığı
- ✓ ÖÇK içerisindeki önemli iç suların varlığı
- ✓ ÖÇK içerisindeki hem ekonomik ve ekolojik olarak büyük öneme sahip sığla ormanlarının varlığı
- ✓ Sulak alan ve iç suların kuş ve balık türleri gibi önemli biyoçeşitlilik unsurlarını barındırması ve bu fauna grupları için üreme alanı niteliğinde olması
- ✓ Ekonomik önemi olan deniz türlerinin varlığı
- ✓ Kum zambağı, deniz kaplumbağası gibi bayrak türlerin dağılım ve yuvalama alanlarını barındıran kumul habitatların varlığı
- ✓ Bölgesel peyzaj karakterlerinin yüksek olması ve doğal habitatların varlığı nedeniyle turizm odağı olması
- ✓ Tıbbi aromatik ve ekonomik değeri olan bitki türlerinin varlığı
- ✓ Dünyaca tanınmış koylarının olması
- ✓ Yamaç paraşütü için önemli bir alan olması
- ✓ Uluslararası turizm noktalarına yakınlığından dolayı günlük ziyaretlerin yapılması
- ✓ Dalış turizmine elverişli olması
- ✓ Ekolojik değerler
- ✓ Coğrafi konum
- ✓ Tarımsal verimlilik
- ✓ Bölge iklimi
- ✓ Sosyal Kültürel ve Tarihi değerler (arkeolojik ve kentsel sitler)
- ✓ Sportif faaliyetlerin çeşitliliği
- ✓ Turizm olanaklarının çeşitliliği
- ✓ Marina ve liman hizmetleri
- ✓ Deniz, dağ, kıyı ve ormanın birlikte bulunması
- ✓ Orman alanlarının varlığı
- ✓ Bölgenin tanınırlığı
- ✓ Temiz hava kalitesi
- ✓ Ulaşım çeşitliliği (hava-kara-deniz)

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

3.9. Uygulama Hedefleri

Paydaş toplantılarında odak grupları tarafından I. 5 Yıllık Uygulama Döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen **9 uygulama hedefi** belirlenmiştir. Belirlenen uygulama hedefleri aşağıda verilmiştir.

Uygulama Hedefi 1.1:
Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması

Uygulama Hedefi 1.2:
ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Uygulama Hedefi 2.1:
5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi

Uygulama Hedefi 2.2:
Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması

Uygulama Hedefi 3.1:
Bölgenin Biyolojik Çeşitlilik verilerinin güncellenmesi ve korunması

Uygulama Hedefi 3.2:
Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi

Uygulama Hedefi 3.3:
Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinde aşırı kullanım baskısına maruz kalan alanların taşıma kapasitesi sınırını aşmayacak şekilde yönetiminin sağlanması

Uygulama Hedefi 4.1:
Bölgenin sahip olduğu biyoçeşitlilik ve habitatların korunmasına ve önemine yönelik bilgilendirme

Uygulama Hedefi 5.1:
Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

3.10. Faaliyet ve Faaliyet Planları

Paydaş toplantılarında odak grupları tarafından I. 5 Yıllık Uygulama Döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen **9 uygulama hedefi** ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak **35 faaliyet** yer almaktadır. Belirlenen Faaliyet ve Faaliyet Planları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 36. İdeal Hedefler, Uygulama Hedefleri ve Faaliyetler

İDEAL HEDEF- 1: Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	Uygulama Hedefi 1.1: Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması	Faaliyet 1.1.1. Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisinde kapalı sistem sulama projesini tamamlamak
		Faaliyet 1.1.2. Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisinde kapalı sistem sulama projesinin tamamlanmasından sonra damla sulamaya teşviklerin devam ettirilmesinin sağlamak
		Faaliyet 1.1.3. Bölgede Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından planlanan ürün deseni konusunda eğitim vermek
		Faaliyet 1.1.4. Bölgedeki çiftçilere iyi tarım uygulamaları konusunda eğitimler vermek
	Uygulama Hedefi 1.2 ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	Faaliyet 1.2.1.Tarihi ve kültürel değerleri ön plana çıkartarak koruma kullanma dengesi içerisinde turizme kazandırmak
		Faaliyet 1.2.2.Tarihi dokusu ile ön plana çıkan taş evlerin (Kayaköy) restorasyon çalışmalarını başlatmak
		Faaliyet 1.2.3. ÖÇKB alanındaki ilköğretimin ikinci kademesi ve lise öğrencilerine yerinde tarihi alanları tanıtmak
		Faaliyet 1.2.4. Doğal ve tarihi alanlarda bisiklet rotalarını belirlemek (Antik Pedal)
		Faaliyet 1.2.5. Likya yürüyüş yolu rotasının kontrolsüz rotalar azaltılarak (ana rota) daha etkin kullanılmasını sağlamak
		Faaliyet 1.2.6. Yapılaşma gerektirmeyen turizm amaçlı sportif faaliyet türlerinin yaygınlaştırmak

96330601 - 17963306

İDEAL HEDEF-2: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	Uygulama Hedefi 2.1: 5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi	Faaliyet 2.1.1. ÖÇKB içerisinde altyapı sistemi olmayan alanlarda atıksu yüküne göre mevcut durum tespitinin yapılması ve kanalizasyon şebekesinin kurulmasını sağlamak
		Faaliyet 2.1.2. Bölgedeki derelerin üzerine kurulu balık çiftliklerinin oluşturduğu kirliliği bertaraf etmek
		Faaliyet 2.1.3. Denizel alanda teknelerden kaynaklanan kaçak atık deşarjlarını önlemek için drone ile denetim yapmak
		Faaliyet 2.1.4. Atık Kabul Tesislerine/noktalarına seperatör eklemek
	Uygulama Hedefi 2.2: Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması	Faaliyet 2.2.1. Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kimyasal ilaç ve gübre ambalaj atıklarının yönetimini sağlamak
		Faaliyet 2.2.2. Günübirlik kullanım alanlarında oluşan katı atıkları sıfır atık yönetmeliğine uygun şekilde düzenli toplamak
		Faaliyet 2.2.3. Kaçak hafriyat atıklarının dökülmesinin engellenmesi ve denetim faaliyetlerini artırmak
		Faaliyet 2.2.4. Fethiye Göcek ÖÇKB içindeki işletmelerde katı atıkların Sıfır Atık Yönetmeliğine göre ayrı toplanması ve bertarafını sağlamak
İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	Uygulama Hedefi 3.1: Bölgenin Biyolojik Çeşitlilik verilerinin güncellenmesi ve korunması	Faaliyet 3.1.1. Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi içerisinde biyolojik çeşitlilik envanter çalışmaları yapmak
		Faaliyet 3.1.2. Yasa dışı balıkçılık faaliyetlerinin önlenmesi için düzenli kontrol ve denetim faaliyetleri yürütmek
	Uygulama Hedefi 3.2 : Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	Faaliyet 3.2.1. Fethiye Kumsalında Deniz Kaplumbağaları İçin Yuvalama Alanlarını güncellenmek
		Faaliyet 3.2.2. Deniz kaplumbağalarının üreme kumsalında korunması ve kumsalın öneminin belirtilmesine yönelik yeterli sayıda bilgilendirme ve uyarı tabelalarını yerleştirmek
		Faaliyet 3.2.3. Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Faaliyetlerinin her yıl aynı bilimsel ekip tarafından yürütülmesini sağlamak
		Faaliyet 3.2.4. Fethiye-Göcek ÖÇKB kıyıda turizme yönelik yapılar ve diğer kıyı yapılarının Deniz Kaplumbağalarının korunmasına yönelik hazırlanan 2009/10 sayılı genelge kapsamında kontrol ve takibini yapmak

96330601 - 17963306

		Faaliyet 3.2.5. Deniz kaplumbağalarının yuvalama alanlarında bulunan aykırı uygulamaların (Ahşap Yollar, Ahşap Kafeler, Barlar, Platformlar, Duşlar, Halılar, Teraslar vb.) kaldırmak
		Faaliyet 3.2.6. Deniz kaplumbağaların üremesinde ve yön değiştirmesinde önemli engel olan Işık Kirliliğinin önüne geçmek
		Faaliyet 3.2.7. Kumsala araç girişini engellemek için kalıcı bariyerler yapmak
		Faaliyet 3.2.8. Deniz Trafiğinin kontrolünde 2009/10 sayılı genelgeye uyulması ve denizel mekânsal planlamayı yapmak
		Faaliyet 3.2.9. Üreme sezonu boyunca kumsalın belirli aralıklar ile temizliğini yapmak
	Uygulama Hedefi 3.3: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinde aşırı kullanım baskısına maruz kalan alanların taşıma kapasitesi sınırını aşmayacak şekilde yönetiminin sağlanması	Faaliyet 3.3.1. Göcek Körfezi İle Göcek- Dalaman Koylari Koruma ve Kullanma Usul ve Esaslarının 2 yıl içerisinde revize etmek
		Faaliyet 3.3.2. Alan sınırları içerisindeki mevzuata aykırı uygulamaları önlemeye yönelik düzenli denetimler yapmak
		Faaliyet 3.3.3. Fethiye körfezi içi ile Göcek koylarının taşıma kapasitesi projelerini güncellemek
İDEAL HEDEF-4 ÖÇKB nin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin korunması konusunda, bölgede yaşayanların ve paydaşların sorumluluk bilincini artırmak	Uygulama Hedefi 4.1: Bölgenin sahip olduğu biyoçeşitlilik ve habitatların korunmasına ve önemine yönelik bilgilendirme	Faaliyet 4.1.1 Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören çocuklara ve gençlere bölgenin biyoçeşitlilik unsurları ve önemi konusunda teknik geziler ile eğitimler düzenlemek
		Faaliyet 4.1.2. Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi için web sayfası hazırlamak
İDEAL HEDEF-5: Fethiye-Göcek ÖÇKB nin yönetiminde katılımcılığı, işbirliğini ve koordinasyonu temin etmek	Uygulama Hedefi 5.1: Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi	Faaliye 5.1.1. ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.1: Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.1.1.** Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisinde kapalı sistem sulama projesini tamamlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	DSİ 21. Bölge Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Fethiye Sulama Birliği Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye-Göcek ÖÇKB genelinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince etaplar halinde
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Kapalı sistem Projesi DSİ 21. Bölge Müdürlüğü tarafından hazırlanan projeye uygun olarak etaplar halinde yapılacaktır. Tamamlanan etaplar işletilmek üzere Fethiye Sulama Birliği'ne DSİ 21. Bölge Müdürlüğü tarafından devredilecektir. Kapalı sulama sistemine geçildikten sonra damla sulama sisteminin yaygınlaştırılması Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	DSİ 21. Bölge Müdürlüğü İşletmesi Fethiye Sulama Birliği
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Gerekli durumlarda Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.1: Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.1.2.** Fethiye-Göcek ÖÇKB içerisinde kapalı sistem sulama projesinin tamamlanmasından sonra damla sulamaya teşviklerin devam ettirilmesini sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Fethiye Sulama Birliği Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye-Göcek ÖÇKB genelinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Kapalı sistem Projesi DSİ 21. Bölge Müdürlüğü tarafından tamamlanıp işletilmek üzere Fethiye Sulama Birliği'ne devredilecektir. Kapalı sulama sistemine geçildikten sonra damla sulama sisteminin Desteklenmesi Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	-

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.1: Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.1.3.** Bölgede Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından planlanan ürün deseni konusunda eğitim vermek
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Müdürlüğü Fethiye Sulama Birliği Fethiye Ziraat Odası
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından ürün deseni planlaması tamamlanmış olup oluşturulacak komisyonun belirleyeceği yıllık program kapsamında bölgenin ürün deseninin uygulanması konusunda İl ve İlçe Tarım Müdürlüğü koordinasyonunda Halk Eğitim Müdürlükleri tarafından eğitimler verilecektir. Eğitimler Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü ile Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında yapılacak protokol çerçevesinde verilecektir.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.1: Fethiye-Göcek ÖÇKB sınırları içerisinde 5 yıllık plan döneminde tarımsal su kullanımında verimliliğin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.1.4.** Bölgedeki çiftçilere iyi tarım uygulamaları konusunda eğitimler vermek
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü Fethiye Ziraat Odası Halk Eğitim Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	İl ve İlçe Tarım Müdürlüğü koordinasyonunda iyi tarım uygulamaları konusunda Halk Eğitim Müdürlükleri tarafından eğitimler verilecektir. Eğitimler Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü ile Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında yapılacak protokol çerçevesinde verilecektir.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.1.**Tarihi ve kültürel değerleri ön plana çıkartarak koruma kullanma dengesi içerisinde turizme kazandırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde turizm potansiyeli bulunan alanlarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Tarihi ve Kültürel değeri olan alanların Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün görüşü alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığına tahsisi yapılması ve turizme kazandırılması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Kültür ve Turizm Bakanlığı personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.2.** Tarihi dokusu ile ön plana çıkan taş evlerin (Kayaköy) restorasyon çalışmalarını başlatmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	İl Kültür Turizm Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Fethiye Belediyesi Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı Üniversiteler
Nerede?	Fethiye -Kayaköy
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Etaplar halinde Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Çalışmalar Fethiye Müze Müdürlüğü uhdesinde yürütülecektir. Taş evlerin tarihi dokusu bozulmadan turizme kazandırılması için restorasyon projesi hazırlanıp Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır. Kurul onayı alındıktan sonra sponsor desteğiyle etaplar halinde restorasyon çalışması yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Sponsor desteğiyle karşılanacaktır.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.3.** ÖÇKB alanındaki ilköğretimin ikinci kademesi ve lise öğrencilerine yerinde tarihi alanları tanıtmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	İl Kültür Turizm Müdürlüğü Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Fethiye Turizm Danışma Müdürlüğü Fethiye Müze Müdürlüğü Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü Muğla İl Sağlık Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yılda bir kez
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	ÖÇKB içerisindeki ilkokulların ikinci kademesi ve lise öğrencilerine Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün oluşturacağı gezi programına göre tarihi alanlar yerinde tanıtılacaktır. Tanıtım İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Fethiye Turizm Danışma Müdürlüğü ve Fethiye Müze Müdürlüğü koordinasyonunda yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.4.** Doğal ve tarihi alanlarda bisiklet rotalarını belirlemek (Antik Pedal)
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresi içerisinde 2 yıl içerisinde
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Antik Pedal projesinin tamamlanmayan kesimleri ve yeni güzergahlar uygun şekilde sorumlu kuruluşlarca yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

17963360 1 - 17963360 1 - 17963360 1 - 17963360 1

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.5.** Likya yürüyüş yolu rotasının kontrolsüz rotalar azaltılarak (ana rota) daha etkin kullanılmasını sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü Türkiye Turizm Tanıtım Geliştirme Ajansı
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla İl Tarım Orman Müdürlüğü Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	Likya Yolunun ÖÇKB içerisinde kalan kesiminde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince 1 yıl içerisinde
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Mevcut 34 rotanın kontrolsüz kullanımı ile oluşan/oluşacak sorunların bertarafı ve Kültür Bakanlığınca belirlenen ana rotanın kullanılması sorumlu kuruluşlarca sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-1 : Fethiye Göcek ÖÇKB deki sosyo-ekonomik faaliyetlerin bölgenin doğal tarihi değerlerini koruyarak yürütülmesini sağlamak	
Uygulama Hedefi 1.2: ÖÇKB içerisinde turizminin ekosisteme uyumlu bir şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 1.2.6.** Yapılaşma gerektirmeyen turizm amaçlı sportif faaliyet türlerini yaygınlaştırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Fethiye Belediyesi
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından yapılaşma gerektirmeyen yelken klübü, dalgıçlık vb. faaliyet alanlarında Muğla Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Fethiye Belediyesi ile birlikte turizm amaçlı sportif faaliyetler yaygınlaştırılması amacıyla işbirliği yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.1: 5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.1.1.** ÖÇKB içerisinde altyapı sistemi olmayan alanlarda atıksu yüküne göre mevcut durum tespitinin yapılması ve kanalizasyon şebekesinin kurulmasını sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	MUSKİ
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB sınırları içinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Devamlı
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	ÖÇKB içerisinde kanalizasyon altyapısı olmayan Yanıklar, Kargı ve Çiftlik mahallelerinin atıksu yüküne göre gerekli altyapı projelendirme ve yapım işleri MUSKİ tarafından yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	MUSKİ personel ve imkanları ile
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.1: 5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.1.2.** Bölgedeki derelerin üzerine kurulu balık çiftliklerinin oluşturduğu kirliliği bertaraf etmek
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla İl Tarım Orman Müdürlüğü Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB Sınırları İçinde bulunan derelerin üzerine kurulmuş balık çiftliklerinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Derelerin üzerinde yer alan balık çiftliklerinin denetimi yapılarak derelerde gerekli su kalitesi ölçümlerinin yapılması ve çevre mevzuatına aykırılıkların giderilmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.1: 5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.1.3.** Denizel alanda teknelerden kaynaklanan kaçak atık deşarjlarını önlemek için drone ile denetim yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Fethiye Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Fethiye Jandarma Asayiş Bot Komutanlığı
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Deniz Ticaret Odası Fethiye Liman Başkanlığı Göcek Liman Başkanlığı
Nerede?	ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Sorumlu kurum ve işbirliği kuruluşlarınca planlanan zamanlarda denizel alanda drone ile atık deşarj denetimi yapılacaktır. Tespiti halinde sorumlular hakkında gerekli yasal işlem başlatılacaktır. ÖÇKB içerisindeki marina ve çevresine drone denetime yönelik uyarı levhaları asılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.1: 5 yıllık uygulama dönemimde ÖÇK Bölgesinde denizsel ve karasal su kalitesinin iyileştirilmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.1.4.** Atık Kabul Tesislerine/noktalarına seperatör eklemek
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü MUSKİ Atık Alım Tesisi İşletmecisi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	-
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Atık Kabul Tesislerinde seperatörün olup olmadığı Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün yapacağı denetimlerle tespit edilecektir. Kanalizasyon bağlantısı olmayanlar tesisler için mevcut tanklara seperatör eklenerek bütün atık suyun seperatörden geçirildikten sonra depolanması sağlanacaktır. Kanalizasyon bağlantısı olan tesisler için, kanalizasyon bağlantı noktalarına seperatör eklenerek atık suların seperatörden geçirildikten sonra kanalizasyona verilmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-2: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.2: Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.2.1.** Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kimyasal ilaç ve gübre ambalaj atıklarının yönetimini sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Kimyasal ilaç ve gübre ambalaj atıklarının toplama noktaları Muğla Tarım Orman İl Müdürlüğü ve Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından belirlenecektir. Bu noktalardaki kumbaralara bırakılan atık ambalajları Fethiye Belediyesi tarafından toplanarak Muğla Büyükşehir Belediyesi çöp toplama alanına gönderilmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.2: Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.2.2.** Günübirlik kullanım alanlarında oluşan katı atıkları sıfır atık yönetmeliğine uygun şekilde düzenli toplamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Orman Bölge Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB İçerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Karasal ulaşımı olan günübirlik alanlardaki katı atıklar Fethiye Belediyesi tarafından, Karasal alandan ulaşımı olmayan günübirlik koylardaki atıklar sıfır atık yönetmeliğine uygun şekilde Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından toplanır. Orman mesire alanlarında işletmecilerin atıkları sıfır atık yönetmeliğine uygun şekilde belediyenin atık alım noktalarına getirmesi sağlanır. Bu noktalardan ilçe belediyesi tarafından atıklar alınır.
Personel, ekipman, maliyet:	Muğla Büyükşehir Belediyesi, Fethiye Belediyesi ve Mesire alanı işletmecisi personel ve ekipmanı ile karşılanacaktır.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.2: Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.2.3.** Kaçak hafriyat atıklarının dökülmesinin engellenmesi ve denetim faaliyetlerini artırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Muğla Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Fethiye Belediyesi Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Her kurum kendi sorumluluk alanında yaptığı denetimlerde kaçak hafriyat dökümünün tespiti durumunda cezai işlem uygular. Kaçak hafriyatın Fethiye de bulunan döküm sahasına gönderilmesi sağlanır. Gerekmesi durumunda kolluk kuvvetlerinden destek alır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-2 : Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesindeki denizel ve karasal ekosistemi korunmak	
Uygulama Hedefi 2.2: Çevresel kirlilik kaynaklarının kontrolünün ve bertarafının sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 2.2.4.** Fethiye Göcek ÖÇKB içindeki işletmelerde katı atıkların Sıfır Atık Yönetmeliğine göre ayrı toplanması ve bertarafını sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Sıfır Atık Projesi kapsamında mevcutta pilot bölge olarak Göcek mahallesinde uygulanan faaliyetin ÖÇKB içerisindeki diğer yerleşim alanlarında da uygulanması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.1: Bölgenin Biyolojik Çeşitlilik verilerinin güncellenmesi ve korunması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.1.1.** Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi içerisinde biyolojik çeşitlilik envanter çalışmaları yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Tarım ve Orman Bakanlığı 4. Bölge Müdürlüğü Sıtkı Koçman Üniversitesi Biyoloji Bölümü Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.1: Bölgenin Biyolojik Çeşitlilik verilerinin güncellenmesi ve korunması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.1.2.** Yasa dışı balıkçılık faaliyetlerinin önlenmesi için düzenli kontrol ve denetim faaliyetleri yürütmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Fethiye İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	DKMP İl Müdürlüğü, Fethiye Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Fethiye Jandarma Asayiş Bot Komutanlığı
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli ve düzenli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından denizel alanda denetim yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.1.** Fethiye Kumsalında Deniz Kaplumbağaları İçin Yuvalama Alanlarını güncellenmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü DKMP Genel Müdürlüğü Fethiye Belediyesi MUÇEV
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB Deniz Kaplumbağaları üreme kumsalı
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2025 yılı içerisinde
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme çalışmaları neticesinde elde edilen güncel veriler doğrultusunda Fethiye_Göcek ÖÇKB Deniz Kaplumbağaları üreme kumsalının sınırlarının koruma esaslı imar planlarında yeniden düzenlenerek işlenecektir. Bu alanlar içerisinde insan faaliyetlerinin (Şemsiye, Şezlong, Pavilion gibi plaj mobilyaları dahil) plan hükümlerine göre yürütülmesi
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.2.** Deniz Kaplumbağalarının üreme kumsalında korunması ve kumsalın öneminin belirtilmesine yönelik yeterli sayıda bilgilendirme ve uyarı tabelalarını yerleştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB Deniz Kaplumbağaları üreme kumsalı
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Devamlı
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Fethiye_Göcek ÖÇKB Deniz Kaplumbağaları üreme kumsalında mevcutta var olan korozyona uğramış eski tabelaların yenilenmesi, ihtiyaç duyulan miktarda yenilerinin yapılarak alana yerleştirilmesi
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.3.** Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Faaliyetlerinin her yıl aynı bilimsel ekip tarafından yürütülmesini sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye-Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme çalışmalarında yer alan bilimsel ekibin sürekliliğinin sağlanması
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.4**. Fethiye-Göcek ÖÇKB kıyıda turizme yönelik yapılar ve diğer kıyı yapılarının Deniz Kaplumbağalarının korunmasına yönelik hazırlanan 2009/10 sayılı genelge kapsamında kontrol ve takibini yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye-Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Sorumlu kurumlar tarafından . Fethiye_Göcek ÖÇKB kıyılarında kıyı kanunu, çevre kanunu, 2009/10 sayılı genelge ve ilgili diğer mevzuatlar kapsamında gerekli kontroller yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.5**. Deniz kaplumbağalarının yuvalama alanlarında bulunan aykırı uygulamaların (Ahşap Yollar, Ahşap Kafeler, Barlar, Platformlar, Duşlar, Halılar, Teraslar vb.) kaldırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Sorumlu kurumlar tarafından. Fethiye_Göcek ÖÇKB Deniz kaplumbağalarının yuvalama alanlarında bulunan aykırı uygulamaların (Ahşap Yollar, Ahşap Kafeler, Barlar, Platformlar, Duşlar, Halılar, Teraslar vb.) kaldırılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.6.** Deniz kaplumbağaların üremesinde ve yön değiştirmesinde önemli engel olan Işık Kirliliğinin önüne geçmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	2009/10 sayılı Deniz Kaplumbağalarının Korunması Genelgesi kapsamında ışıklandırmaya yönelik yapılacak işlemler Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yazılı olarak işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşlara bildirilecektir. Alandaki uygulama ve denetimler Muğla Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Işıklandırma kontrolüne ilişkin hükümler aynen uygulanacak olup, mevcut ışıklandırma sistemi renginin kırmızıya çevrilmesi ya da perdeleme yapılması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

17963306 01 - 17963306 01 - 17963306 01

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.7.** Kumsala araç girişini engellemek için kalıcı bariyerler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Araçların sahile girdiği noktalar tespit edilerek araç girişlerinin engellenmesi amacıyla kalıcı bariyerler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.8.** Deniz Trafiğinin kontrolünde 2009/10 sayılı genelgeye uyulması ve denizel mekânsal planlamayı yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	2009/10 sayılı genelgede yer alan denizel alanda uyulması gereken düzenlemelere uyulması yönünde denetimler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.2: Deniz kaplumbağaları koruma ve izleme çalışmalarının yürütülmesi	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.2.9.** Üreme sezonu boyunca kumsalın belirli aralıklar ile temizliğini yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Günübirlik Alan İşletmecileri
Nerede?	Fethiye_Göcek ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Sürekli
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Faaliyet ile ilgili iş birliği yapılacak Belediye Başkanlıkları sorumluluk alanları içerisinde yeterli sayıda atık biriktirme ekipmanları yerleştirecek, atıkları düzenli olarak toplayacaklardır. Muğla Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ve ilgili kurum ve kuruluşlar alanda koordineli olarak gerekli denetimleri yapacak.
Personel, ekipman, maliyet:	
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.3: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinde aşırı kullanım baskısına maruz kalan alanların taşıma kapasitesi sınırını aşmayacak şekilde yönetiminin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.3.1.** Göcek Körfezi İle Göcek- Dalaman Koyları Koruma ve Kullanma Usul ve Esaslarının 2 yıl içerisinde revize etmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü İlgili Tüm Paydaşlar
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından Yönetim Planının tamamlanmasının ardından ilgili paydaşlar ile Göcek Körfezi İle Göcek- Dalaman Koylari Koruma ve Kullanma Usul ve Esaslari revize edilecektir.
Personel, ekipman, maliyet:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü mevcut personel ve bütçesi ile yapılacaktır.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.3: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinde aşırı kullanım baskısına maruz kalan alanların taşıma kapasitesi sınırını aşmayacak şekilde yönetiminin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.3.2.** Alan sınırları içerisindeki mevzuata aykırı uygulamaları önlemeye yönelik düzenli denetimler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Muğla Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Muğla Tarım ve Orman il Müdürlüğü Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Muğla Büyükşehir Belediyesi Fethiye Belediyesi
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı
Nerede?	ÖÇKB İçerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Kaçak yapıların tespiti durumunda
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Sorumlu kurumlar tarafından yapılan denetimlerin artırılarak, tespitlere ilişkin gerekli ceza ve yaptırımlar ilgili kurum tarafından yerine getirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet:	-
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	-

17963330601 - 17963330601 - 17963330601

İDEAL HEDEF-3: Ekosistem ve Habitat Bütünlüğünü ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığını Sağlamak	
Uygulama Hedefi 3.3: Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesinde aşırı kullanım baskısına maruz kalan alanların taşıma kapasitesi sınırını aşmayacak şekilde yönetiminin sağlanması	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 3.3.3.** Fethiye körfezi içi ile Göcek koylarının taşıma kapasitesi projelerini güncellemek
Sorumlu kurum veya kuruluş:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Fethiye Liman Başkanlığı Göcek Liman Başkanlığı
Nerede?	Fethiye körfezi içi ile Göcek Koyları
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet:	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-4 ÖÇKB nin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin korunması konusunda, bölgede yaşayanların ve paydaşların sorumluluk bilincini artırmak	
Uygulama Hedefi 4.1: Bölgenin sahip olduğu biyoçeşitlilik ve habitatların korunmasına ve önemine yönelik bilgilendirme	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 4.1.1.** Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören çocuklara ve gençlere bölgenin biyoçeşitlilik unsurları ve önemi konusunda teknik geziler ile eğitimler düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	DKMP İl Müdürlüğü Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Sıtkı Koçman Üniversitesi Biyoloji Bölümü
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılacak protokole esas bilinçlendirme eğitimleri verilecektir. Çocukların yaş grupları belirlenerek bu gruplara yönelik eğitim dokümanları hazırlanacaktır. Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü sadece koordinasyon görevini üstlenecektir. Eğitimler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile Sıtkı Koçman Üniversitesi Biyoloji Bölümü tarafından verilecektir.
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060

İDEAL HEDEF-4 ÖÇKB nin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin korunması konusunda, bölgede yaşayanların ve paydaşların sorumluluk bilincini artırmak	
Uygulama Hedefi 4.1: Bölgenin sahip olduğu biyoçeşitlilik ve habitatların korunmasına ve önemine yönelik bilgilendirme	
FAALİYETİN ADI:	**Faaliyet 4.1.2.** Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi için Web sayfası hazırlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler:	Sıtkı Koçman Üniversitesi Biyoloji Bölümü DKMP İl Müdürlüğü Sivil Toplum Kuruluşları
Nerede?	ÖÇKB içerisinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün koordinasyonunda işbirliği kuruluşlarıyla birlikte bölgenin biyoçeşitliliğinin anlatıldığı web sayfası hazırlanacaktır. Bu konuda kaymakamlıklar üzerinden ÖÇKB içerisindeki muhtarlıklar bilgilendirilecektir. Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi için hazırlanmış, bölgenin korunacak biyoçeşitlilik unurlarının tanıtıldığı, koruma ve kullanmaya ilişkin kuralların anlatıldığı web sayfasının hazırlanması ve 2 yıl içerisinde web sayfasının yayınlanması ayrıca İlçe kaymakamlıkları aracılığı ile ilgili muhtarlıkların bilgilendirmelerinin sağlanması
Personel, ekipman, maliyet:	Her kurum kendi personel ve ekipmanıyla iş ve işlemleri gerçekleştirecektir.
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

İDEAL HEDEF-5 Fethiye-Göcek ÖÇKB nin yönetiminde katılımcılığı, işbirliğini ve koordinasyonu temin etmek	
Uygulama Hedefi 5.1 : Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi	
Faaliyetin adı :	**Faaliyet 5.1.1.** ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (TVKGM), Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
İşbirliği yapılacak kurum, kuruluş veya kişiler	Yönetim planında görev ve sorumlulukları bulunan tüm kurum ve kuruluşlar
Nerede?	Muğla ilinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta	Yönetim Planı süresince
Nasıl? (Sorumlu/destekleyen kurum ve kuruluşların görev ve sorumlulukları da belirtilecek	• Yönetim Planının onaylanmasını takiben "Fethiye-Göcek ÖÇKB Yürütme Birimi" 'nin teşkili, görevleri, sekretarya ve çalışma şekli ile komitede görev alacak kurum ve kuruluş listesini içeren olur yazısı Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından hazırlanacak ve Muğla Valiliğinin oluruna sunulacaktır. • "Fethiye-Göcek ÖÇKB Yürütme Birimi" 'nin Valilik makamınca onaylanmasını takiben 15 gün içerisinde yürütme komitesi ilk toplantısını yapacak ve komite hakkında katılımcıları bilgilendirecektir. • Yönetim Planı Yürütme Komitesinin ilk toplantısında "Yönetim Planı Dönemsel Değerlendirme Formu" hazırlanacaktır. • Yönetim Planı Yürütme Komitesi yıl içerisinde olağan dışı gerekliliklerin haricinde Nisan ve Eylül ayları içerisinde olmak üzere en az iki defa toplanacaktır. • Toplantılardan en az bir hafta önce Yürütme Komitesi üyesi tüm kurum ve kuruluşlar, sorumlu oldukları her bir faaliyetle ilgili değerlendirme formunu dolduracak ve Yürütme Komitesi sekretaryasına yazılı olarak iletilecektir. • Yürütme Komitesinin dönemsel toplantılarında her kurum kendi sorumluluk alanındaki faaliyetlerle ilgili gelişmeler hakkında Komite'yi bilgilendirilecek, faaliyetlerin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar, darboğazlar ve aksaklıklar toplantıda giderilecektir. Mümkün olmaması durumunda darboğazlar ve aksaklıklar hakkında Sekretarya tarafından Valilik makamı bilgilendirilecektir. • Yıllık değerlendirme toplantısı aralık ayı içerisinde yapılacaktır. Toplantıda yönetim planında sorumluluk üstlenmiş her kurum komiteye yıllık faaliyet raporunu sunacaktır. • Toplantıda uygulamadaki başarı ve başarısızlıklar değerlendirilecek, uygulamada edinilen bilgi ve deneyimler de dikkate alınarak takip eden yılın uygulama planı gözden geçirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet :	-
Danışılacak kurum, kuruluş veya kişi(ler)	-

1796330601 - 1796330601 - 1796330601

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1

6. ÇALIŞMA PLANI

Hazırlanan bu planda, alanın korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması ve geliştirilmesi ve yönetimine ilişkin faaliyet planları oluşturulmuştur. 5 Yıllık Yönetim Planı sürecinde Faaliyet Planlarında Paydaşların üstleneceği görevler belirlenmiştir. Süreç içerisinde Faaliyet Planlarında belirtilen görevler paydaşlarca yerine getirilecektir.

6. PROJELER

Yönetim Planının tamamlanmasından sonra ortaya konulacak plan kararları ve hükümlerinin uygulanmasına yönelik projeler geliştirilecektir.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

7. KAYNAKÇA

1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı. (2024). Ankara, Fethiye – Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi .

(2024). Retrieved from fishbase: https://fishbase.mnhn.fr/photos/PicturesSummary.php?resultPage=2&ID=23647&what=species

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4519253585

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4121033446

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4516789724

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4512444965

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4516530927

(2024). Retrieved from GBIF | Global Biodiversity Information Facility: https://www.gbif.org/occurrence/4597396887

Ardahanlıoğlu, Z. R. (2014). Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesindeki Alan Kullanım Değişimlerinin Ekolojik Planlama Kapsamında Değerlendirilmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı.

Ardahanlıoğlu, Z. R., & Bulut, Y. (2018). Koruma-Kentleşme Döngüsünde Zamana Bir Yolculuk: Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Örneği. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi (FBED), 315-324.

CAN, R. (2010). Fethiye Ovası ve Yakın Çevresinde DoğalOrtam-İnsan İlişkileri. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı.

(2010). Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi Ve Kültürel Değerler Araştırması, Kesin Rapor. Ankara: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı.

(2022). Fethiye ve Seydikemer Sosyoekonomik Raporu. Muğla: Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası.

(2012). Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi. Ankara: Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü.

(2007). Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Göcek Deniz Üstü Araçları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Sonuç Raporu. Ankara: ODTÜ.

1796330601 - 1796330601 - 1796330601 - 1796330601

(2022). Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 1- Etap Projesi-Sonuç Raporu. Muğla: Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü.

GEKA. (2022). Fethiye Fuar Alanı ve Kongre Merkezi Fizibilite Raporu. Denizli: GEKA.

Google Veri Tabanı. (2024). Ankara.

Kaçan, M. (2020). Fethiye Körfezinde Su Kalite İndeksleri ile Değerlendirmenin Karşılaştırılması. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kimya Mühendisliği Anabilim Dalı.

(2009). Kıyı ve Deniz Alanlarının Biyolojik Çeşitlilik Tespiti Projesi. Ankara: Çevre ve Orman Bakanlığı, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2022). Retrieved from Resmi İstatistikler, Muğla: https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=MUGLA

Mustafa, N. (2020). Poyrazlar Gölü'nün Mikrobiyolojik Kirlilik Seviyesinin Belirlenmesi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Özel Çevre Koruma Bölgeleri. (2024). Retrieved from Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı: https://ockb.csb.gov.tr/fethiye-gocek-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2746

Sit Alanları Yönetim Sistemi(SAYS). (2024). Retrieved from Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü: https://says.csb.gov.tr/citizen

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2024). Retrieved from Kalkınma Ajansları Gen. Müd. / SEGE Çalışmaları: https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege

Türkiye İstatistik Kurumu. (Erişim:2024). Retrieved from TÜİK: https://www.tuik.gov.tr/

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1 - 179633060

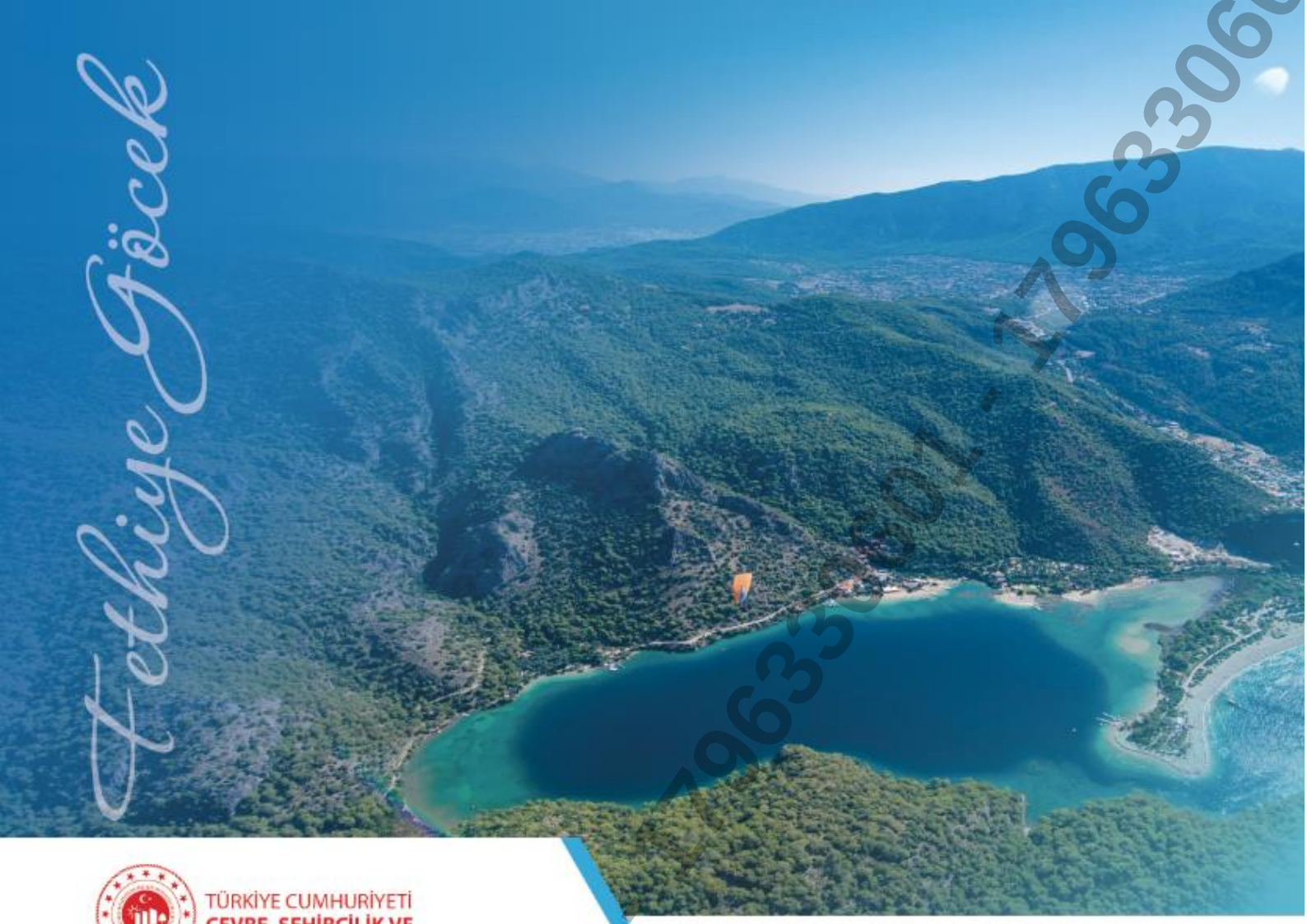

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mustafa kemal Mah. Eskişehir Devlet Yolu
9. km No: 278 Çankaya / ANKARA
Tel : 0 312 222 12 34 **Faks :** 0 312 222 26 61
Web : www.tvk.csb.gov.tr **E-posta :** tabiat@csb.gov.tr

179633060 1 - 179633060 1 - 179633060 1